

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРИВОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет географії, туризму та історії
Кафедра економічної і соціальної географії та методики викладання

«Допущено до захисту»
Завідувач кафедри
_____ Холошин І. В.
«___» _____ 2018 р.

Реєстраційний № _____
«___» _____ 20___ р.

**ШТУЧНІ ОСТРОВИ ЯК ОБ'ЄКТ МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ ТА
ФОРМУВАННЯ ЗНАНЬ ПРО НИХ В ШКІЛЬНИХ КУРСАХ ГЕОГРАФІЇ**

Кваліфікаційна робота студентки
групи ГОЕМ-13
ступінь вищої освіти магістр
спеціальності: 014 Середня освіта
(Географія)
Кудашевої Ліліани Володимирівни

Керівник кандидат педагогічних наук,
старший викладач
Ганчук Олена Вікторівна

Оцінка:
Національна шкала _____
Шкала ECTS _____ Кількість балів _____
Голова ЕК _____
(підпис) (прізвище, ініціали)
Члени ЕК _____
_____ (підпис) (прізвище, ініціали)
_____ (підпис) (прізвище, ініціали)
_____ (підпис) (прізвище, ініціали)
_____ (підпис) (прізвище, ініціали)

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ШТУЧНИХ ОСТРОВІВ.....	7
1.1. Загальна характеристика штучних островів.....	7
1.2. Історія та наслідки створення штучних островів.....	8
1.3. Класифікації штучних островів та особливості кожного з типів.....	11
1.4. Рейтинг найвідоміших штучних островів світу.....	13
Висновки до розділу 1.....	15
РОЗДІЛ 2. ШТУЧНІ ОСТРОВИ ЯК ОБ'ЄКТ МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ.....	17
2.1. Штучні острови як об'єкт міжнародного туризму.....	17
2.2. Регіональні особливості поширення штучних островів.....	20
2.3. Майбутні проекти створення штучних островів.....	28
Висновки до розділу 2.....	30
РОЗДІЛ 3. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ МАТЕРІАЛІВ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРИ ВИВЧЕННІ В ШКОЛІ.....	32
3.1. Методичні рекомендації щодо застосування матеріалів дослідження в шкільних курсах географії.....	32
3.2. Методичні рекомендації щодо впровадження в практику школи факультативного курсу «Подорож штучними островами».....	38
3.3. Розробка конспектів уроків до факультативного курсу «Подорож штучними островами».....	46
Висновки до розділу 3.....	85
ВИСНОВКИ.....	87
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ТА ДЖЕРЕЛ.....	90
ДОДАТКИ.....	96
Додаток А.....	96
Додаток Б.....	99

Додаток В.....	100
Додаток Г.....	101
Додаток Д.....	102
Додаток Е.....	103
Додаток Ж.....	104
Додаток З.....	106
Додаток И.....	115
Додаток К.....	116

ВСТУП

Актуальність магістерської роботи полягає в тому, що острівний туризм на сучасному етапі набирає все більшої популярності серед туристів з метою відпочинку і розваг. Тому на сьогодні стає актуальним пошук нових напрямків розвитку острівного туризму. В XXI столітті особливої популярності отримало створення штучних островів, з будівництвом великих готельних комплексів та розвиненою мережею сфери послуг, що дає можливість якісного і цікавого відпочинку туристів.

Штучні острови, в цілому, можна віднести до проектів сучасного прогресу лише умовно, бо фактично їх перша поява датується ще епохою неоліту. Втім, такі острови мали невеликі розміри, у порівнянні із сучасними архіпелагами. Якщо в доісторичну епоху вони виконували роль житла чи релігійної споруди, то сьогодні штучні острови призначені, в першу чергу, для туристичних і промислових цілей: розширення міської території в умовах обмеженого простору, використання для морських портів або аеропортів, або просто як маркетингове рішення для залучення уваги туристів.

Зазначене вище зумовило вибір теми магістерського дослідження «Штучні острови як об'єкт міжнародного туризму та формування знань про них в шкільних курсах географії».

Метою дослідження є вивчення штучних островів як об'єкту міжнародного туризму та формування знань про них в шкільних курсах географії.

Відповідно до мети сформульовано **основні задачі дослідження**:

1. Дати характеристику штучним островам як об'єктам міжнародного туризму.
2. Здійснити ретроспективний аналіз історії будівництва штучних островів.
3. Теоретично узагальнити та розробити власні класифікації штучних островів.

4. Ранжувати найвідоміші штучні острови світу (за площею, за витратами).

5. Виявити регіональні особливості поширення штучних островів в Азії, Європі та Америці.

6. Створити базу даних майбутніх проектів штучних островів.

7. Розробити картографічний матеріал та створити інтерактивну карту.

8. Розробити програму факультативного курсу «Подорож штучними островами».

Об'єкт дослідження – штучні острови.

Предмет дослідження – штучні острови як об'єкт міжнародного туризму та формування знань про них в шкільних курсах географії.

Теоретико-методологічні основи дослідження:

Окремі аспекти досліджуваної теми висвітлені в працях вітчизняних та зарубіжних вчених: У. Амоса, Д. Бутько, Л. Гембарського, В. Гришина, І. Дмитриченка, В. Літвін, В. Лимарьова, Г. Сєдих, В. Снісаренко.

Із метою вирішення завдань дослідження було застосовано комплекс загальнонаукових і спеціальних **методів:**

- теоретичного узагальнення та систематизація наукової літератури з проблеми дослідження,
- методи кількісного і якісного аналізу,
- картографічний,
- описовий,
- порівняльний,
- статистичний,
- вивчення та узагальнення педагогічного досвіду щодо застосування інноваційних методів під час проведення факультативних занять.

Інформаційною базою дослідження стали статистичні та аналітичні документи: «Конвенція ООН з морського права»: про міжнародне морське право, міжнародне публічне і міжнародне приватне право, регулювання містобудівної діяльності прибережних країн. А також різноманітні

інформаційні джерела (журнали, публікації, інформаційні ресурси, Інтернет), які знаходяться у вільному доступі.

Практичне значення теми дослідження полягає у розробці методичного забезпечення факультативного курсу «Подорож штучними островами» для 8-9 класів на рівні профілю, яке дасть змогу впровадити нове знання про поняття «штучні острови» та їх значення у розвитку міжнародного туризму як рушійної сили економіки держави в сучасних умовах.

Апробація результатів дослідження. Результати магістерської роботи висвітлені в:

– одноосібній статті «Географія поширення штучних островів у світі», представлений у «Студентському географічному віснику №2» (м. Кривий Ріг, 2017);

– двоосібній статті «Штучні острови як об'єкт міжнародного туризму», представлений у збірнику «Географічні дослідження: історія, сьогодення, перспективи. Випуск 10» (м. Харків, 2017);

участь у II турі Всеукраїнського конкурсу студентських робіт за спеціальності «Географія» серед студентів закладів вищої освіти III-IV рівнів акредитації (ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди);

– факультативному курсі, який був апробований серед учнів 9 класів Криворізької загальноосвітньої школи I-III ступенів №119.

Структура роботи. Магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків до розділів, висновків, списку використаної літератури та джерел (52), додатків (10).

Зміст дослідження викладено на 89 сторінках основного тексту. Він включає таблиць – 13 , рисунків – 6. Додатки вміщують 4 таблиці і 19 рисунків.

РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ШТУЧНИХ ОСТРОВІВ

1.1. Загальна характеристика штучних островів

Сучасний етап розвитку світового господарства характеризується домінуванням сфери послуг як у структурі національного виробництва більшості країн світу, так і в системі міжнародних економічних відносин. Це свідчить про перехід до постіндустріального типу суспільства, що відзначається провідними позиціями сфери послуг. Тому сьогодні міжнародний туризм стає одним із впливових чинників, від яких залежить зростання економіки, підвищення конкурентоспроможності країни на світових ринках, покращення добробуту населення. Одним із сучасних напрямків розвитку міжнародного туризму є створення штучних островів, які привертають увагу заможних туристів і вирішують проблему перенаселення, за рахунок розширення території своєї країни.

Штучні острови — це гідротехнічні споруди, які призначені, як правило, для розвідки і розробки природних ресурсів, проведення морських наукових досліджень у просторах Світового океану, а також для інших економічних цілей [7] .

Штучні острови можуть створювати фізичні та юридичні особи, держави і міжнародні організації: у відкритому морі, морській економічній зоні, територіальному морі, внутрішніх морських водах та в районі континентального шельфу прибережної зони держави, з урахуванням вимог національного законодавства та міжнародного права. Розташування штучних островів у вказаних морських просторах визначає їх статус і правовий режим [16]. Необхідно звернути увагу на те, що згідно «Конвенції ООН про морське право», штучні острови не мають статусу островів.

Будівництво даних об'єктів регулюється міжнародними нормами. За законодавством прибережні країни мають право зводити у своїй економічній зоні острови, але при цьому вони несуть відповідальність щодо митних,

податкових, санітарних та імміграційних законів. Такі острови не повинні заважати проходженню морських шляхів, які мають міжнародне значення [16].

Прибережна держава там, де це необхідно, може встановлювати навколо штучних островів необхідні зони безпеки, в яких вона має право вживати належних охоронних заходів. Такі зони не можуть простягатися навколо штучних островів більш як на 500 м. Зони безпеки навколо них не встановлюються у випадку, коли це може створити перешкоди для використання визнаних морських шляхів, які мають істотне значення для міжнародного судноплавства. Вказані правила застосовуються на континентальному шельфі. Зони безпеки навколо штучних островів встановлюються з моменту початку робіт органами виконавчої влади, що здійснюють функції з вироблення державної політики та нормативно-правового регулювання [16].

Отже, штучні острови сьогодні являють собою антропогенні об'єкти у відкритих акваторіях, які створюються переважно в економічних цілях. Будівництво рукотворних островів підпорядковано міжнародним нормам морського права.

1.2. Історія та наслідки створення штучних островів

Створення штучних островів має тривалу історію. Поява перших островів датується ще епохою неоліту. Відомі також згадки про понтонні міста в Китаї, на яких жили рибальські народи. Проте ідею повного перенесення міської інфраструктури в акваторію почали розробляти лише в останні десятиліття. Адже з початком глобального потепління ця тема стала вкрай актуальною.

Будівництво штучних островів в світі має довгу історію. Можна виділити такі етапи створення штучних островів: стародавній, середньовічний, новий, новітній, сучасний.

Проаналізувавши літературу та Інтернет джерела ми склали таблицю «Етапи створення штучних островів в світі», де відображена історія розвитку штучних островів (Додаток А).

Стародавній етап характеризується створенням невеликих штучних островів, головним чином для проживання населення.

Для середньовічного етапу притаманне виникнення більшої кількості штучних островів. Їх призначення вже не тільки для проживання населення, а й для господарської діяльності.

Новий етап – зростає кількість штучних островів, збільшується їх функціональне призначення: для релігійних і транспортних цілей.

Новітній етап характеризується появою перших островів з туристичними і науковими цілями.

Для сучасного етапу характерне широкомасштабне будівництво штучних островів з рекреаційною метою.

Проте необхідно зазначити, що зведення штучних островів спричинило ряд наслідків, які мають як позитивний, так і негативний характер.

Наслідки створення штучних островів:

Штучні острови здійснюють складний вплив на екологічний стан морського середовища. Негативний вплив може проявлятися як на етапі будівництва, так і при їх експлуатації. Тому при створенні штучних островів необхідно враховувати їх вплив на: ділянку узбережжя, якість води, водообмін і здатність до самоочищення акваторій та ін.

Позитивні наслідки:

1. Завдяки штучним островам збільшується прибережна територія.
2. Сприяють збільшенню рекреаційних ресурсів, які можна використовувати для відпочинку, лікування й туризму.
3. Завдяки штучним островам зростає потік туристів.

Негативні наслідки:

1. Згубно впливають на морську екосистему, призводять до порушення природного балансу (знищення великої кількості коралових рифів, природних

місць проживання черепах, а також інших мешканців морської екосистеми, забруднення води).

2. На будівництво штучних островів виділяються великі кошти.

3. В майбутньому через глобальне потепління рівень океанів і морів може підвищитися, що безпосередньо загрожує затопленню штучних островів.

Зважаючи на неоднозначний вплив зведення штучних островів на природу, ми притримуємося думки більшості експертів про те, що негативні наслідки можна мінімізувати або взагалі їх уникнути, якщо дотримуватися усіх правил, норм і законів при зведенні та експлуатації цих островів. Лише за умов раціонального природокористування будівництво даних об'єктів буде мати економічний прибуток, розширювати географію туристичних послуг і не шкодити екологічному стану морських екосистем.

Прибутки, які приносять штучні острови значно перевищують збитки від їх будівництва:

- держава отримує прибутки від продажу штучних островів (початкова ціна від 50 тис. \$);

- держава отримує значні прибутки від залучення великої кількості туристів (наприклад, Пальмові острови (ОАЕ) кожен рік відвідує близько 15 млн. туристів, а доходи від туризму складають 30 млрд. \$ за рік);

- будівництво штучних островів окупається за пів року (в середньому зведення одного штучного острова обходиться приблизно в 15 млрд. \$).

Зведення штучних островів свідчить про те, що в сучасному світі вже немає ніяких обмежень в будівництві, і унікальні технології дозволяють навіть штучно створювати землю в морях. Це може стати першим, але серйозним кроком до створення міст, а може в майбутньому і країн на воді.

1.3. Класифікації штучних островів та особливості кожного з типів

Штучні острови у світі є досить різноманітними, що залежить від матеріалу для будівництва, способу створення та спеціалізації островів. Тому існує декілька класифікацій штучних островів.

Л. Гембарський , В. Гришин, В. Снісаренко поділили штучні острови за особливостями експлуатації на розвідувальні, експлуатаційні та рекреаційні.

Розвідувальні острови призначаються для розвідувального буріння.

Експлуатаційні острови використовуються для промислового видобутку нафти і газу.

Рекреаційні будують з метою задоволення потреб у екзотичному відпочинку туристів [5].

В. Тінінякін за метою створення виділяє наступні штучні острови:

- побудовані з метою вирішення проблеми браку території країни (Нідерланди, Японія, Ізраїль, Мальдівські острови);
- побудовані з метою розвитку туризму (ОАЕ, Катар, Бахрейн, Словенія, Росія, Італія);
- побудовані з метою вирішення екологічних проблем країни (Росія, Японія);
- побудовані з метою вирішення проблеми видобутку ресурсів та інфраструктурних проблем (Японія, Південна Корея).

За матеріалом, який використовується при будівництві, І. Дмитриченко виділяє наступні штучні острови: ґрунтові, льодоґрунтові і крижані. Кожний із цих типів в свою чергу підрозділений на підтипи.

Штучні ґрунтові острови в залежності від способу проведення робіт при їх будівництві поділяють на:

- наливні, які споруджуються без захисту або із захистом відкосів;
- насипні, які споруджується, як правило, із захистом відкосів.

В залежності від матеріалу, який використовується при будівництві ґрунтові штучні острови поділяються на: піщані, глинисті, великоуламкові, кам'яні.

Льодоґрунтові штучні острови споруджують в основному взимку шляхом насипання або намівання ґрунту на лід (природного або штучно замороженого), який знаходиться під ним.

Спорудження крижаних штучних островів можливе тільки взимку після встановлення на акваторії нерухомої криги, здатної витримати навантаження від працюючих людей і механізмів [6].

Проаналізувавши всі відомі класифікації штучних островів в науковій літературі та Інтернеті ми склали схему «Класифікація штучних островів» (Додаток В, рис. 1).

На основі детального вивчення критеріїв, за якими виділяють штучні острови, ми розробили власні класифікації (Додаток В, рис. 2).

За географічним положенням:

1. По відношенню до частини світу: штучні острови що належать до Азії, Європи, Америки, Африки, Австралії та Океанії.

2. По відношенню до акваторії: штучні острови, що розташовані на річці, в озері, в морі, в океані.

За щільністю населення: густионаселені, малонаселені, незаселені.

Також ми класифікували штучні острови в історичній ретроспективі. За фактом існування можна виділити:

1. Минулі штучні острови:

- стародавні (до V ст.): Ірландія, Шотландія;
- середньовічні (V-XVI ст.): Мексика;
- нові (XVII-XVIII ст.): Росія, Україна, Японія;
- новітні (XIX-XX ст.): Великобританія, Росія.

2. Сучасні штучні острови (з 2000 р. XXI ст.): Нідерланди, ОАЕ, Росія, Україна, Японія.

3. Штучні острови, які з'являться в майбутньому: Італія, ОАЕ, Панама.

Як ми бачимо, штучні острови є досить різноманітними і їх можна класифікувати за різними критеріями: географічними, економічними, історичними, політичними, юридичними, військовими, культурними і т.д.

1.4. Рейтинг найвідоміших штучних островів світу

Проаналізувавши наукову літературу щодо створення штучних островів в сучасному світі, ми розробили рейтинг найвідоміших штучних островів. При створенні рейтингу ми враховували:

- площу, яку займають острови;
- кошти, які були витрачені на будівництво проекту.

Таблиця 1.1

«Рейтинг найбільших штучних островів світу за площею, км²»*

Місце	Назва острова	Місце розташування	Площа, км ²
1	Дуррат ель Бахрейн	Бахрейн	21000
2	Штучний острів в Сеулі	Південна Корея	20382
3	Емвай	Бахрейн	2790
4	Фенікс	Китай	365
5	Пальма Джебель Алі	ОАЕ, Дубай	80
6	Архіпелаг «Світ»	ОАЕ, Дубай	55
7	Хозарські острови	Азербайджан	30
8	Пальма Джумейра	ОАЕ, Дубай	25
9	Яс	ОАЕ, Абу-Дабі	25
10	Кансай	Японія	10

*[складена автором].

Таблиця 1.2

«Рейтинг найдорожчих островів за витратами на їх будівництво»*

Місце	Назва острова	Місце розташування	Витрати, млрд. \$
1	Яс	ОАЕ, Абу-Дабі	36
2	Кансай	Японія	20
3	Перлина	Катар, Даха	15
4	Кобе	Японія	15
5	Архіпелаг «Світ»	ОАЕ, Дубай	14
6	Пальма Джумейра	ОАЕ, Дубай	14
7	Пальма Джебель Алі	ОАЕ, Дубай	9,5
8	Чубу	Японія	7,3
9	Дуррат ель Бахрейн	Бахрейн	6
10	Хозарські острови	Азербайджан	2

*[складена автором].

Отже, за допомогою даних таблиць 1.1 і 1.2 можна зробити висновок про те, що найбільшими штучними островами за площею є острови в Сеулі та острови Дуррат ель Бахрейн і Емвай в Бахреїні.

Найдорожчими штучними островами за витратами при їх будівництві вважаються острови Яс в ОАЕ, Кансай в Японії та Перлина в Катарі.

Поєднавши обидва рейтинги, ми прийшли до висновку, що найбільші за площею острови не є найдорожчими, це можна пояснити особливістю будівництва та не використанням їх для великої кількості туристів. Поряд з тим, найдорожчі острови не мають унікально великих розмірів, тому спрямовані на рекреацію.

Слід відзначити що всі найбільші за площею та вартістю будівництва острови були створені в Азії, основна їх частина (70%) зосереджена в нафтонадлишкових країнах Перської затоки. Населення в цих країнах сягне 57,6 млн. у 2019 році. Тому значна чисельність середнього класу та зростаючий потік туристів – додаткові фактори, що формують попит на створення в цьому регіоні штучних островів.

На основі даних таблиць 1.1 і 1.2 ми розробили картосхему «Країни з найбільшими штучними островами за площею і за витратами при їх будівництві» (Додаток Б, рис. 1) та дійшли висновку, що велика площа островів не впливає на їх собівартість при зведенні.

На проектування штучних островів з рекреаційною метою для задоволення туристичних потреб суспільства впливає великий комплекс факторів: гідрологічні, геологічні, геоморфологічні, метеорологічні та інші (Додаток Г, рис. 1).

До гідрологічних умов відносять наступні основні фактори: морські хвилювання, коливання рівня моря, припливно-відливні явища, морські течії, цунамі та інші. Вони кардинальним чином впливають на діяльність людства в освоєнні морів та океанів.

До гідрографічних умов в першу чергу відносять: глибини та рельєф дна морів та океанів. Використання штучних ґрунтових островів економічно доцільне при глибинах до 20 м.

Геологічні та геоморфологічні умови включають: геологічну будову дна, властивість гірських порід, змінність форми дна, рух наносів та можливі тектонічні явища.

До метеорологічних умов відносять: вітровий режим, температура повітря, опади і тумани. Наприклад, ґрунтові острови повинні протистояти хвильовій ерозії. Тому на них повинні зводитись берегозахисні споруди.

Також, окрім природних умов необхідно враховувати призначення острова, наявність ґрунтових матеріалів і способи їх транспортування, наявність плавзасобів та іншої будівельної техніки, віддаленість острова від виробничої бази тощо.

Всі природні та економічні фактори безпосередньо впливають на вартість зведення штучних островів та їхні розміри.

Висновки до розділу 1

Опрацювавши наукову літературу та Інтернет джерела ми дійшли таких висновків:

1. Штучні острови — гідротехнічні споруди, призначені, як правило, для розвідки і розробки природних ресурсів, проведення морських наукових досліджень у просторах Світового океану, а також для інших економічних цілей.

2. Можна виділити такі етапи створення штучних островів: стародавній, середньовічний, новий, новітній, сучасний.

Зведення штучних островів викликає ряд наслідків, які мають як позитивний, так і негативний характер.

Позитивні наслідки: збільшується прибережна територія, сприяють збільшенню рекреаційних ресурсів, завдяки штучним островам зростає потік туристів.

Негативні наслідки: згубно впливають на морську екосистему, на створення штучних островів виділяються великі кошти.

3. Штучні острови є досить різноманітними і на сьогодні в науковій літературі існує декілька класифікацій: за особливостями експлуатації (розвідувальні, експлуатаційні та рекреаційні); за метою будівництва (для збільшення території країни, розвитку туризму, вирішення екологічних проблем країни, вирішення проблеми видобутку ресурсів та інфраструктурних проблем); в залежності від матеріалу, який використовується при будівництві (грунтові, льодогрунтові і крижані).

Ми розробили власні класифікації штучних островів за наступними критеріями: географічними, демографічними, історичними.

4. Ми розробили рейтинг найвідоміших штучних островів, взявши до уваги 2 критерії: площу та витрати на будівництво.

До найбільших за площею потрапили острови з площею від 10 км² до 21000 км², всі вони розміщені в Азії, в тому числі і у високорозвиненій країні – Японії. Створення штучних островів в даній країні є одним із сучасних напрямків розвитку туризму. Великі площі цих островів пов'язані з розташуванням на них курортів міжнародного класу з розвиненою інфраструктурою та сферою послуг.

До найдорожчих за витратами на їх будівництво відносяться острови з витратами від 2 до 40 млрд. \$. Вони також усі розташовані в Азії, переважно в країнах Перської затоки. Великі витрати на будівництво штучних островів обумовлено складністю у зведенні, високими цінами на будівельні матеріали та будівельну техніку.

Таким чином, зібраний нами фактичний матеріал, дав можливість усвідомити юридичний статус штучних островів, їх різноманітність, та здійснити попередній географічний аналіз.

РОЗДІЛ 2. ШТУЧНІ ОСТРОВИ ЯК ОБ'ЄКТ МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ

2.1. Штучні острови як об'єкт міжнародного туризму

Штучні острови є одним із сучасних напрямків розвитку острівного туризму. Дані острови створені внаслідок людської діяльності. Щоб залучити в країну більшу кількість туристів, ряд країн стали інвестувати свої та залучати іноземні кошти у будівництво штучних островів. Крім того, держави таким чином збільшують власну територію.

Переважна частина штучних островів розташовується в умовах теплого тропічного клімату. На відміну від інших типів клімату, які характеризуються сезонними змінами температури, в тропічному кліматі температура залишається відносно постійною протягом всього року, що сприяє безперервному прийому великої кількості рекреантів (особливо важливою така можливість є для холодних сезонів Північної півкулі). Протягом року середня температура повітря складає $+20^{\circ}+27^{\circ}\text{C}$, а поверхневі води морів характеризуються високими температурами до $+20^{\circ}\text{C}$ і підвищеною солоністю до 37 ‰.

Для багатьох держав міжнародний туризм відіграє найважливішу роль в економічному зростанні. У деяких країнах доходи від туризму є переважною часткою ВВП: ОАЕ, Японія, Китай, Франція.

Економіка ОАЕ базується не лише на нафтогазовій і нафтохімічній промисловості, а й на обслуговуванні туристів (30 % працюючих і більше 50 % валютних надходжень). Схожий тип економіки мають: Катар, Бахрейн, а Японія має схожу інфраструктуру. Населення і рівень життя таких держав розвинені у відповідності з рівнем розвитку спеціалізації економіки та туризму.

Інфраструктура туризму на штучних островах розвинена досить потужно, в тому числі готельний бізнес та сфера послуг в цілому, наприклад, штучні острівні комплекси в ОАЕ мають близько 250 готелів міжнародного

класу. Практично всі штучні острови Бахрейну та Катару мають якісну сферу послуг і сервіс на найвищому рівні, з високими показниками відвідуваності туристами.

Аналіз наукової літератури, дав можливість з'ясувати основні ознаки розвитку господарчого комплексу штучних островів:

1. Наявність розвинутої туристичної інфраструктури (готелі міжнародного класу, ресторани, спа-салони, торговельно-розважальні комплекси, національна кухня та інші складові сектору обслуговування, з високим, за світовими стандартами, рівнем сервісу).

2. Наявність значної кількості рекреаційних об'єктів для пізнавального туризму (морські парки, акваріуми, аквапарки, океанаріуми).

3. Наявність значної кількості рекреаційних об'єктів для спортивного туризму (віндсерфінг, водні лижі, гольф, дайвінг, рафтинг, яхтинг).

4. Наявність об'єктів для лікувально-оздоровчого туризму (лікувально-оздоровчі комплекси, спа-салони).

5. Наявність об'єктів для екологічного туризму (тропічні лісові насадження, штучні озера і водоспади).

6. Наявність значної кількості об'єктів для розвитку ділового туризму та ділових поїздок (готелі міжнародного класу, ресторани, конференц-зали).

7. Високий рівень безпеки (не було зафіксовано терористичних актів).

8. Транспортна доступність (існування різноманітних – морських, повітряних, сухопутних шляхів що з'єднують з материком, щогодинне сполучення).

Кожного року на «острівному» ринку планети потенційним покупцям пропонується близько 300 об'єктів, серед яких як природні, так і штучно створені острови. Необхідно зазначити, що штучно створені острови, нічим не поступаються природним островам, а навпаки, користуються великим попитом і коштують набагато більше.

Найбільший ринок штучних островів представлений в країнах Перської затоки. Перше місце посідають ОАЕ, де в даний час активно розпродуються

штучні острови проекту «Острови Пальм» та архіпелаг «Світ». Пальмові острови знаходяться у вільному продажу, причому для власників островів не передбачається ніяких обмежень. Можливість придбання штучного острова «Світ» обмежена, компанія «Nakheel» сама обирає покупців і розсилає запрошення.

Що стосується цін на арабські штучні острови, то ще під час будівництва початкова вартість одного невеликого за площею острова становила від 10 млн. \$. А після завершення проекту ціни піднялися і сьогодні стати власником острова в Перській затоці біля узбережжя Дубай можна, заплативши суму від 15 до 50 млн. \$ [31].

Є у продажу і японські острови, наприклад, Тогасакі Ісланд, площею 12500 м² і вартістю 1 млн. €.

У азійських країнах операції з купівлі штучних островів мають деякі особливості, зокрема, у договорі обов'язково прописується, що власник несе відповідальність за екологічний стан на самому острові і його узбережжі. Наприклад, можливо, буде заборонене вирубування лісів на певній території або забудова пляжної зони.

Вартість такого унікального об'єкту нерухомості, як штучний острів залежить не тільки від його площі. В цілому, до важливих особливостей, які впливають на вартість островів, варто віднести: географічне положення, наявність прісної води, рівень розвитку інфраструктури, близькість до суші.

Для прикладу, на сьогоднішній день однією із найдорожчих пропозицій є острови архіпелагу «Світ». На його території розташована значна кількість готелів, віл, будинків, торгових і розважальних центрів, офісів, магазинів, пристаней, супермаркетів, пляжів та власна злітно-посадкова смуга.

Таким чином, штучні острови, за рахунок особливостей географічного положення, впливу природних умов, експлуатації природних ресурсів, розвиненого господарчо-рекреаційного комплексу та інфраструктури мають потужні можливості для розвитку рекреаційного господарства, туризму та економіки країни.

2.2. Регіональні особливості поширення штучних островів

З кожним роком створення штучних островів набуває популярності в багатьох країнах світу, куди стікаються величезні туристичні потоки. Створення штучних островів є дуже дорогим, тому їх будівництво можуть дозволити собі лише розвинені країни з великим туристичним потенціалом. На сьогодні відомі 3 країни-лідери, які створили найбільшу кількість штучних островів: ОАЕ, Японія та Китай з потужною економікою (Додаток Д, рис. 1; рис. 2).

Географічний аналіз зібраного матеріалу, дає можливість встановити, що сьогодні створення штучних островів розвивається швидкими темпами, проте лише три регіони досягли успіху у будівництві даних споруд.

I. Азія має найбільшу кількість штучних островів і найбільші за площею. Зведення штучних островів в цьому регіоні дозволило змінити географічне положення даних країн через подовження берегової лінії, посилити зручний зв'язок з континентом і удосконалити інфраструктуру. Будівництву штучних островів тут посприяв досить високий розвиток країн, зокрема країн Перської затоки, які є одними з найбагатших держав світу. А також розробка сучасних новітніх технологій для розширення туристичних можливостей країн та екологічної безпеки регіону.

ОАЕ. Першим штучним островом в акваторії Перської затоки став острів Вітрило в Дубаях, а його головною визначною пам'яткою — готель «Бурдж аль-Араб».

Штучні острови в ОАЕ зводяться недалеко від узбережжя Дубай, самого великого туристичного центру ОАЕ. На островах розмістилися вілли, бунгало, готелі, багатоквартирні будинки, оздоровчі та спа-центри, магазини, розважальні і торгові центри, стоянки для яхт і спортивні споруди, аквапарки, і навіть перший на Близькому Сході океанаріум.

Одним з найвідоміших штучних островів став проект «Острови Пальм», виконаний у формі традиційних для арабських країн фінікових пальм: Пальма Джебель Алі, Пальма Джумейра, Пальма Дейра.

Першим був запущений проект Пальма-Джумейра — у червні 2001 року. Після закінчення будівництва на Пальмі Джумейра вже зведено близько 1400 вілл і близько 2500 квартир, розташованих в 20 будівлях. Також на острові розміщуються яхт-клуби, офісні приміщення, парки, торгові центри та готелі [22]. Пальма Джумейра має протяжність пляжів у 78 км. Переміщення туристів і остров'ян до острова здійснюється за допомогою ультрасучасних дирижаблів, а також запущена монорельсова дорога довжиною в 5,5 км — «Пальма Джумейра Монорельс». Потяги в годину пік ходять з інтервалом всього в 3 хв., що дозволяє витримувати щоденний потік пасажирів рівний 40 тис. осіб.

Спеціально для дайверів влада на дні моря, неподалік від острова Пальма Джумейра, розмістила кілька старих літаків, а ще створила штучні рифи, які через кілька років вкрилися цілком натуральними коралами. Найголовнішою визначною пам'яткою архіпелагу є підводний океанаріум «Атлантик».

В жовтні 2002 року запустили проект Пальма Джебель Алі. Тут в прибережній лінії було зведено понад 1 тис. бунгало, більше 2 тис. вілл різного планування. Для залучення багатих інвесторів пропонується створення будинків за індивідуальними проектами. Також тут зведено чотири парки атракціонів, в тому числі «Світ Діскавері» і «Морський світ» і аквапарк.

Будівництво острова Пальма Дейра стартувало восени 2004 року. Після його завершення, Пальма Дейра стала найбільшим в історії людства штучним островом, який розрахований для проживання 1 млн. чоловік.

У 2007 році в Абу-Дабі відкрився для відвідувачів штучний острів Лулу, який включає безліч об'єктів туризму, торгівлі, розваг.

Одним з найбільших проектів ОАЕ стало будівництво в Дубаях архіпелагу «Світ» — близько 300 островів, які повторюють континенти

Землі. Планується збільшити архіпелаг «Світ» шляхом створення нових островів за проектом «Всесвіт».

Власниками низки островів вже стали голлівудські зірки Бред Пітт і Анджеліна Джолі, Міхаель Шумахер. Ціна одного острова досягає 38 млн. \$ і змінюється залежно від розташування, розміру і близькості до інших островів.

Штучні острови «Фінляндія» та «Бруней» придбала корпорація «Salya Corporation» за 800 млн \$. Тут створили курорт «Fashion TV» для любителів моди.

Компанія-забудовник шести островів під загальною назвою «Серце Європи» при здійсненні проекту використала інноваційні технології у сфері клімат-контролю.

На архіпелазі «Світі» є приватні та комерційні острови, ресторани, екзотичні приморські кафе, центри дозвілля і розваг, обладнані курортні пляжі, курорт-готелі, магазини будуть у повному розпорядженні туристів. Тут будуть студії для проведення модних показів і виставок, бутики, клініки і готелі.

Бахрейн. Біля південного узбережжя Бахрейну звели штучний острів Дуррат Ель-Бахрейн, схожий на подібні острови в ОАЕ. Цей проект коштує 6 млрд. \$ і являє собою архіпелаг з 15 штучних островів, розташованих на ділянці 21 млн. м². Він складається з 6 атолів: 5 островів у формі риб і один острів у формі півмісяця. Комплекс островів буде діяти в якості туристичного містечка, яке запропонує 50 тис. жителям і туристам ексклюзивні вілли і п'ятизіркові готелі, пляжі, сучасну пристань для яхт (на 400 яхт), аквапарк, поле для гольфу на 18 лунок, парки і сади.

Острови Емвай являють собою територію з дорогою елітною нерухомістю і лежать на північний схід від держави Бахрейн.

Катар. Перлина-Катару — штучний острів, який охоплює майже 4 млн. м². Це розкішний житловий комплекс, який включає фешенебельні вілли, десятки хмарочосів, готелі, бутики і ресторани. Розташований у місті Доха. Головна визначна пам'ятка острова — пішохідна набережна «La Croisette». Її протяжність 3,5 км, це абсолютний світовий рекорд. Тут розташовані сотні

магазинів провідних світових брендів, таких як «Giorgio Armani», «Hugo Boss», «Roberto Cavalli», «Elie Saab». Планується, що на острові так само буде побудований окремий район, що нагадує Венецію, з системою мальовничих каналів, містків, площ і таунхаусів. Туристи зможуть навіть побачити точну копію відомого венеціанського мосту Ріальто. Спочатку вартість проекту оцінювалася в 2,5 млрд \$, зараз ця цифра зросла до 15 млрд. \$.

Японія. Міжнародний аеропорт Кансай побудований на штучних островах у Східній Азії. Острів з країною з'єднаний аквалайном, який поєднав два міста Кавасакі і Кісарадзу через Токійську затоку в Японії. У місці, де міст переходить в тунель, розташований штучний острів Уміхотару — місце відпочинку на воді.

Однією з особливостей столиці Японії Токіо є так звані «сміттєві» острови. Найвідоміший з них – Одайба. Так зване «місто майбутнього». Тут розташований міст закоханих «RAINBOW BRIDGE» і парк розваг «PALETTE TOWN» з найвищим у світі колесом огляду [11].

В Токійській затоці був створений острів Юменосіме, на якому розбитий парк, побудовані музей, теплиці і стадіон.

Китай. Острів Фенікс розташований на південь від острова Хайнань, з яким його єднає міст довжиною 395 м Фенікс має форму овалу, площа острова становить 365013 м², площа приміщень в будівлях — 392825 м². Розмір інвестицій складає більше 5 млрд. юанів (близько 700 млн. \$).

Головний аеропорт у Гонконгу розташований на штучному острові Чхеклапкок. Аеропорт був комерційно запущений в експлуатацію з 1998 року і в даний час є найбільш завантаженими вантажними воротами в світі і одним з найбільш жвавих пасажирських аеропортів.

Південна Корея. Острів Севіт – це перший в країні штучний острів, спроектований у формі квітки, який розташований на р. Ханган. Острів був задуманий у відповідності з квітковою тематикою і складається з трьох складових частин-острівців «Кавіт», «Чхевіт» і «Сольвіт», загальна площа острова становить 9209 м². На першому острові, площею 10845 м²,

розташований триповерховий конференц-зал на 700 осіб. Острови «Кавіт» і «Чхевіт» оснащені всім необхідним для проведення різноманітних культурних заходів, міжнародних конференцій, виставок; тут облаштували спеціальну зону для проведення різних культурних програм, майданчик для різноманітних заходів, тематичні ресторани з використанням формату 3D та ін. Третій острів «Сольвіт» оснащений обладнанням для водноспортивного відпочинку на р. Ханган [49].

Сінгапур. У восьми кілометрах від Сінгапуру побудований штучний острів Сімакао. Будівельним матеріалом для нього служать тверді побутові відходи. Будівництво острова вартістю 400 млн. доларів планується завершити до 2040 року [49].

Азербайджан. Хозарські острова, також відомі як Прикаспійські, – це група з сорока одного острова в Каспійському морі, в 25 км на південь від Баку. Їхня площа становить 3000 га. «Авеста», компанія, відповідальна за розвиток островів, будує тут місто з житловими будинками для 1 млн. чол., 150 шкіл, 50 лікарень і дитячих садів, численні парки, торговельні та культурні центри, університетські містечка, трасу для Формули-1, а також Азербайджанську вежу. На будівництво вежі виділено 2 млрд. \$, а на розвиток міста – 100 млрд. \$. На нашу думку досить незвично виглядає дана пострадянська країна в переліку країн, що побудували штучні острови. Проте Азербайджан має схожі ознаки з країнами Перської затоки.

Таким чином штучні острови в Азії:

1. Були створені в період між 2001 – 2007 роками.
2. Основна маса островів споруджується у вигляді архіпелагів.
3. Існує значна кількість проектів, головним чином в країнах Перської затоки: ОАЕ, Бахрейн, Катар. А також країнах Східної Азії: Японія, Китай, Південна Корея. Це досить амбіційні країни, які активно будують штучні острови для підвищення своєї престижності на міжнародному рівні.

4. За виявленими нами класифікаціями, більшість штучних островів відносять до наступних видів: рекреаційні, ґрунтові, побудовані з метою збільшення території країни та розвитку туризму.

II. Європа є другим регіоном, де розвинене будівництво штучних островів. Саме в Європі, зокрема в Шотландії та Ірландії ще в епоху неоліту були побудовані перші штучні острови світу. Більшість островів побудовані з метою захисту прибережних портів в добу Середньовіччя. На сучасному етапі штучні острови в даному регіоні будуються з метою залучення більшої кількості туристичних потоків.

Франція. Лебединий острів – вузький рукотворний острів посеред річки Сена в Парижі, побудований в 1872 році для захисту порту Гренель. По острову прокладені три пішохідних маршрути. А також на острові знаходиться копія Статуї Свободи, заввишки 22 м.

Велика Британія. Штучний острів-форт, розташований біля берегів Великобританії. Форт був побудований в морі ще у Вікторіанську епоху, щоб відбивати напади французького флоту, а тепер це розкішний готель з 21 номером, 2 вертолітними майданчиками та критим басейном з підігрівом. Острів був виставлений на продаж в 2007 році, але ще не проданий.

Австрія. На річці Мур в місті Грац плаває штучний острів, схожий на перевернуту черепаху. Острів є крос-культурною роботою - розробив його нью-йоркський архітектор Віто Аккончі на честь оголошення міста Грац в 2003 році культурною столицею Європи.

Данія. Штучний острів поєднав в собі екологічність, високі технології і відпочинок. Неподалік від нього лежить природний Сальтхольм (Солоний острів), який є рекреаційним центром країни.

Німеччина. В 60 км на південь від німецької столиці розташований найбільший у світі критий тропічний острів, з найбільшою в світі площею тропічного лісу, де росте 30 тисяч дерев, чагарників та іншої рослинності. Загальна площа – 66 тис. м². Приблизна місткість штучного курорту – 7 тис.

туристів одночасно. Оригінальна назва споруди – «Tropical Islands Resort». Температура повітря тут стабільно +25°C, а води +28°C [12].

Росія. У Петербурзі в рамках проекту «Морський фасад» створено 180 га намивних територій в прибережній частині Фінської затоки з боку Васильєвського острова. Під загальною назвою «Морський фасад» реалізуються два масштабні проекти: будівництво Морського пасажирського порту і зведення більше 4 млн. м² нерухомості. Передбачається, що на осушених територіях буде створений новий суспільно-діловий центр Санкт-Петербургу, де будуть зосереджені офіси, штаб-квартири найбільших компаній і житлова нерухомість класів «бізнес» і «de-luxe».

Україна. В країні споруджено штучний острів біля Коблево Миколаївської області і штучний острів закоханих, розташований посеред Тернопільського ставку. В 1950-х роках разом з реставрацією міста Тернопіль почалося відновлення ставку. Уздовж берега був створений парк ім. Шевченко і штучний острів, що став місцем для романтичних побачень [51].

Отже, штучні острови в Європі мають наступні регіональні особливості:

1. Активне будівництво розпочалося в XIV – XVIII ст.
2. Туристичне використання островів відбулось як другорядне, створювались у вигляді острова-форту, який виконував захисну роль.
3. Відсутність амбітних проектів у порівнянні з Азією.
4. Більшість штучних островів відносять до наступних видів: експлуатаційні, ґрунтові, побудовані з метою збільшення території країни та вирішення інфраструктурних проблем.

III. Америка є третім і останнім регіоном, де на сьогодні існують штучні острови. Більшість островів США та Канади були побудовані в останні десятиліття для задоволення потреб індустрії туризму країн. А для країн Латинської Америки штучні острови створювалися в тих природних умовах, де людина повинна була проживати (Мексика, Перу).

США. Венеціанські острови, Флорида – представлені ланцюгом з 6 островів, які сполучені дамбами. Один із островів створений для відпочинку туристів в природних умовах. Тут проживає приблизно 3 тис. жителів.

Канада. Острів Нотр-Дам на річці Святого Лаврентія, був побудований в 1965 році до століття Канади. Влітку відкривається пляж і велосипедні доріжки. Взимку працюють катки для фігуристів. У міжсезоння основними відвідувачами острови є гравці Монреальського казино. До того ж, на острові побудований стадіон Формули-1.

Мексика. Мескальтітан – це невеликий штучний острів-місто. Легенда свідчить, що це було рідне місто ацтеків. Острів дуже популярний серед туристів. У посушливий сезон Мескальтітан виглядає як звичайний острів, а ось в сезон дощів затоплюються вулиці, і населенню доводиться плавати на каное. Не дарма острів називають Мексиканською Венецією.

Перу. Народ Урос, невелике південноамериканське плем'я в Перу, що живе на штучних плавучих островах [24]. Основним джерелом доходу для народу Урос є туризм. Велика кількість відвідувачів приїжджають, щоб поспостерігати за унікальним способом життя. Тут на островах є спеціальні номери для розміщення туристів.

Отже, штучні острови в Американському регіоні мають наступні особливості:

1. Невеликі розміри.
2. Переважна частина штучних островів відносять до наступних видів: експлуатаційні і рекреаційні, ґрунтові, побудовані з метою вирішення інфраструктурних проблем та розвитку туризму.

Будівництво штучних островів з кожним роком набуває все більшої популярності. На початку ХХ століття штучні острови будувалися для розширення території держави, як місце проживання і винесення стратегічних об'єктів за межі країни. Зараз штучні острови стають об'єктами міжнародного туризму і тому розширюється й географія їх поширення у світі (Додаток Е, рис. 1).

Вивчивши регіональні особливості поширення штучних островів у світі, ми співставили цінову політику відвідування туристами штучних островів світу, виокремивши найбільш відомі, які обираються рекреантами для відпочинку, на основі аналізу туристичних потоків (Додаток Ж, табл.1, рис.1).

Вивчивши регіональні особливості поширення штучних островів можна зробити наступні висновки:

1. Найбільш популярним серед туристів є Азіатський регіон, тому що тут: сприятливі природно-кліматичні умови, достатній економічний розвиток країн, транспортна доступність і розвинута інфраструктура.

2. Європейський регіон, поки що, займає другу позицію, але в перспективі, за рахунок країн Середземномор'я, може конкурувати з Азією. Середземноморські країни мають в своєму розпорядженні сприятливі природно-кліматичні умови, розвинуту інфраструктуру, культурно-історичні рекреаційні ресурси, економічну і політичну стабільність.

3. Американський регіон тільки починає розвивати рекреаційну діяльність на штучних островах.

2.3. Майбутні проекти створення штучних островів

За останні два десятиліття ХХІ сторіччя багато країн досягли великого досвіду у створенні штучних островів. Завдяки розвитку НТР людство винаходить новітні технології, які дають змогу удосконалювати будівництво та експлуатацію цих споруд (створення системи клімат-контролю на штучному острові «Світ» в ОАЕ). Тому з кожним роком країн, які хочуть створити або хоча б спробувати себе у будівництві цих проектів стає все більше (Додаток Е, рис. 2).

На основі аналізу Інтернет джерел та різноманітних публікацій газет та журналів ми склали список країн, які в майбутньому планують створити штучні острови: Австралія, Австрія, Бельгія, Болгарія, Великобританія, Ізраїль, Італія,

Китай, Мальдіви, Нідерланди, ОАЕ, Панама, Росія, Словенія, Туреччина, Україна, Франція, Французька Полінезія, Шрі-Ланка (Додаток З).

Проаналізувавши цей список ми прийшли до висновку, що будівництво майбутніх штучних островів буде розвиватися в чотирьох регіонах світу: Азії, Європі, Америці, Австралії та Океанії. До цього переліку входять переважно постіндустріальні розвинуті країни Західної Європи. Більшість островів планують побудувати з рекреаційною метою.

Отже, враховуючи географію поширення майбутніх проектів штучних островів ми виокремили наступні регіони світу (Додаток И, рис. 2): західноєвропейський (Австрія, Бельгія, Велика Британія, Нідерланди, Франція), південноєвропейський (Італія), східноєвропейський (Болгарія, Словенія, Україна), близькосхідний (ОАЕ, Ізраїль, Туреччина), далекосхідний (Китай), північноазійський (Росія), південноазійський (Мальдіви, Шрі-Ланка), центральноамериканський (Панама), австралійсько-тихоокеанський (Австралія, Французька Полінезія).

Виокремлені нами регіони світу дають можливість здійснити картографування даних проектів («Menorah Islands», «Ocean Reef Islands», «Острів розваг», «Real Madrid», «Recycled Island», «Т.Н.Е.Р.Е.», «Федерація»).

До створення майбутніх проектів штучних островів залучилася і Україна. В майбутньому наша держава планує створити штучні острови, адже вона має достатній ресурсний потенціал та цікаві ідеї. Перспективними районами для проектування штучних островів в Україні ми вважаємо наступні: Одеська, Миколаївська, Херсонська, Запорізька, АР Крим, Київська, Дніпропетровська та Черкаська області (Додаток И, рис. 1). Це обумовлено тим, що дані області мають вихід до моря або великої річки, притаманна значна кількість населення, а для півдня країни – це перш за все рекреаційне урізноманітнення туристичних послуг.

На нашу думку, штучний острів можна створити: в Дніпропетровській області на річці Дніпро як рекреаційний центр для пізнавального туризму

(аквапарки, акваріуми, морські парки, океанаріуми); в Верхньодніпровську та Новомосковську як рекреаційний центр для лікувально-оздоровчого туризму; в Кривому Розі на Карачунівському водосховищі як туристичний центр з рекреаційною метою; в Одеській області на Чорному морі як центр для пізнавального та спортивного туризму (аквапарки, акваріуми, водні лижі, дайвінг, рафтинг, яхтинг).

Таким чином, Україна має перспективи створення штучних островів, що є важливим напрямком розвитку рекреаційного господарства.

Висновки до розділу 2

В ході вивчення та аналізу наукової літератури та Інтернет джерел ми дійшли наступних висновків:

1. Для багатьох держав міжнародний туризм відіграє найважливішу роль в економічному зростанні. У деяких країнах доходи від туризму є переважною часткою ВВП: ОАЕ, Японія, Китай, Франція. Туризм забезпечує великою кількістю робочих місць, що поряд з постійним зростанням населення є необхідною галуззю держави в боротьбі з бідністю та безробіттям. Тому будівництво штучних островів здійснюють країни з високим рівнем розвитку та життя. Таким чином міжнародний туризм відіграє в їх економіці дуже важливу роль, адже на нього припадає великий відсоток економіки.

Інфраструктура туризму на штучних островах розвинена досить потужно. Цьому сприяють вигідні природно-кліматичні умови. Адже переважна частина штучних островів розташовується в умовах теплого тропічного клімату, який сприяє безперервному прийому великої кількості рекреантів протягом року (особливо важливою така можливість є для холодних сезонів Північної півкулі).

На штучних островах добре розвинені майже всі види міжнародного туризму: культурно-пізнавальний, лікувально-оздоровчий, спортивний, екологічний, діловий.

2. Сьогодні створення штучних островів набуває популярності в багатьох країнах світу і є дуже дорогим, тому їх будівництво можуть дозволити собі лише економічно-розвинені країни. На сьогодні відомі 3 країни-лідери, які створили найбільшу кількість штучних островів. Це ОАЕ, Японія та Китай.

3. На сучасному етапі три регіони світу досягли успіху у будівництві штучних островів. Це Азія, Європа та Америка. Були виявлені наступні регіональні особливості.

Штучні острови в Азії: були створені в період між 2001 – 2007 рр., споруджується у вигляді архіпелагів, відносять до наступних видів: рекреаційні, ґрунтові, побудовані з метою збільшення території країни та розвитку туризму.

Штучні острови в Європі були вперше створені ще в епоху неоліту. Активне будівництво розпочалося в XIV– XVIII ст. Туристичне використання островів відбулось як другорядне, тому більшість островів побудовані у вигляді острова-форту, який виконував захисну роль.

Для штучних островів в регіоні Америка характерним є невеликі розміри. Більшість штучних островів відносять до наступних видів: експлуатаційні і рекреаційні, ґрунтові, побудовані з метою вирішення інфраструктурних проблем та розвитку туризму.

4. Сьогодні у світі існує 22 майбутніх проектів будівництва штучних островів, які будуть розвиватися в чотирьох регіонах світу: Азії, Європі, Америці, Австралії та Океанії. До цього переліку входять переважно постіндустріальні розвинуті країни Західної Європи. Більшість островів планують побудувати з рекреаційною метою.

Отже, враховуючи географію поширення майбутніх проектів штучних островів ми виокремили наступні регіони світу: західноєвропейський, південноєвропейський, східноєвропейський, близькосхідний, далекосхідний, північноазійський, південноазійський, центральноамериканський, австралійсько-тихоокеанський.

РОЗДІЛ III. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ МАТЕРІАЛІВ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРИ ВИВЧЕННІ В ШКОЛІ

3. 1. Методичні рекомендації щодо застосування матеріалів дослідження в шкільних курсах географії

В ході аналізу шкільної програми з географії, затвердженої Наказом Міністерства освіти і науки України від 07. 06. 2017 № 804, ми з'ясували цінність вивчення поняття «штучні острови» в різних шкільних курсах. На початковому етапі відбувається формування поняття «острів» та його види. Надалі поняття «штучні острови» розглядається як антропогенні ландшафти, а на завершальному етапі штучні острови розглядаються з точки зору об'єктів міжнародного туризму (рис. 3.1).

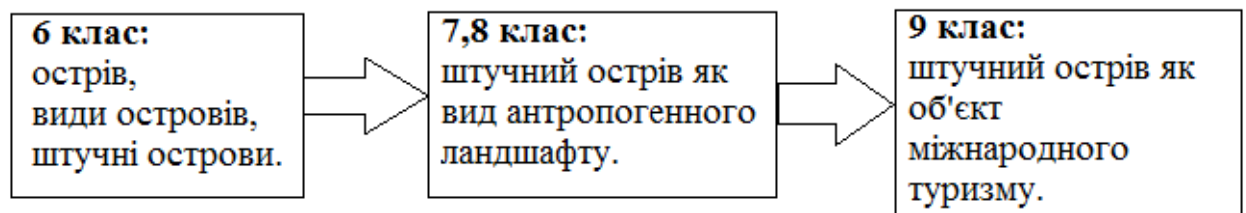

Рис.3.1. Етапи формування знань про штучні острови в шкільних курсах географії [складений автором].

Розгляд поняття «штучні острови» в шкільному курсі географії відбувається з метою вивчення наскрізної змістової лінії «Екологічна безпека та сталий розвиток», яка покликана на: формування в учнів соціальної активності, відповідальності й екологічної свідомості, щоб вони зберігали і захищали довкілля і усвідомлювали сталий розвиток; були готові брати участь у вирішенні питань довкілля і розвитку суспільства.

Учнів 6 класів орієнтують на формування:

- готовності до оцінки наслідків діяльності людини щодо природного середовища; застосування знань у справі охорони природи;

- різних форм діяльності екологічного змісту: підготовку повідомлень про антропогенні ландшафти, інформування про них населення своєї місцевості (створення листівок, брошур, розміщення інформації на сайті навчального закладу тощо),

Учнів 7 класів орієнтують на формування:

- розуміння про взаємозв'язки компонентів природи; вплив людини та її діяльності на планетарні природні комплекси;

- дотримання екологічної етики щодо поведінки людини в природі; значення природоохоронних територій для збереження унікальних ландшафтів Землі;

Учнів 8 класів орієнтують на формування:

- усвідомлення впливу життєдіяльності людини на природні комплекси України;

- вміння діяти адекватно у відповідній ситуації, застосовуючи знання і беручи на себе відповідальність за певну діяльність.

Учнів 9 класів орієнтують на формування:

- розуміння єдності та гармонії між природним середовищем, розвитком матеріального виробництва та рівня зростання соціальних стандартів населення в умовах сталого розвитку;

- уміння застосовувати знання під час прогнозування наслідків впливу людини на природу.

Нами були розроблені рекомендації щодо застосування знань про штучні острови в шкільних курсах географії (таблиця 3.1)

Таблиця 3.1

«Застосування знань про штучні острови в шкільних курсах географії»*

№	Клас	Назва розділу	Тема розділу	Тема уроку
1.	6	РОЗДІЛ III. Оболонки Землі.	Тема 3. Гідросфера.	Світовий океан та його частини. Острови в океані.
2.	6	РОЗДІЛ IV. Планета людей.	Тема 3. Вплив людини на природу.	Зміни природних комплексів Землі.

Продовж. табл. 3.1

3.	7	РОЗДІЛ VI. Вплив людини на природу материків й океанів.	Тема 1. Використання природних багатств материків та океанів.	Антропогенні ландшафти.
4.	8	РОЗДІЛ III. Природні умови ресурси України.	Тема 7. Ландшафти України.	Антропогенні ландшафти.
5.	9	РОЗДІЛ IV. Третинний сектор господарства.	Тема 3. Туризм.	Міжнародний туризм. Основні туристичні регіони світу.

*[складена автором].

Для реалізації формування знань про штучні острови в шкільних курсах географії, нами були розроблені фрагменти уроків.

6 клас

Тема: Світовий океан та його частини. Острови в океані.

Мета: сформувати систему знань про Світовий океан та його частини; ознайомити учнів та навчити працювати з картою океанів; розвивати практичні навички працювати з контурними картами; виховувати любов до навколишнього середовища; активізувати цікавість до предмету географії.

Етап уроку: вивчення нового матеріалу.

Вчитель:

Вчили ви моря, затоки

В океані є й протоки,

А ще в мене є питання

Чи є суша в океані?

Завдання: Показати на карті материки, позначити їх на контурній карті.

Вчитель: В океані розміщені і невеликі ділянки суші — острови.

Робота зі словником: користуючись підручником, атласом, глобусом дайте характеристику островам за планом:

1. Що таке острів?
2. Чим відрізняється острів від материка?

3. Що таке архіпелаг?

4. На які групи за походженням поділяють острови? Наведіть приклади і замадуйте ОЛС.

Довідковий матеріал

Острів — порівняно невелика ділянка суші, яка з усіх сторін омивається водою. Найбільший острів — Гренландія — в 3,5 разу більше України.

Архіпелаг – це група островів, що розташовані неподалік один від одного. Найвідоміші архіпелаги (Японські, Філіппінські, Алеутські).

Острови за походженням:

- **материкові** острови - знаходяться на материковому шельфі, можуть виникати внаслідок занурення материкової поверхні з різноманітним рельєфом;
- **вулканічні** острови - виникають внаслідок діяльності вулканів;
- **коралові** острови, або атоли - виникають внаслідок діяльності організмів на підводних вулканічних утвореннях;
- **річкові** острови - острови в річкових дельтах та на великих річках;
- **штучні** острови - створені внаслідок людської діяльності (рис. 2).

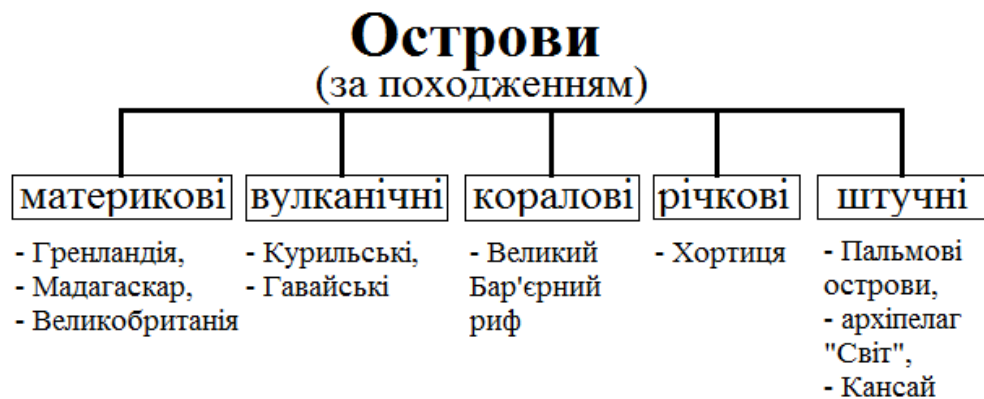

Рис. 3.2. Класифікація островів за походженням.

Приєм «Дивуй».

Розповідь вчителя + перегляд мультимедійної презентації з теми «Дивовижні штучні острови світу».

Етап уроку: закріплення вивченого матеріалу.

Приєм «Вірю не вірю».

1. Чи вірите ви в те, що материкові острови розташовані на материковому шельфі? (вірю)
2. Чи вірите ви в те, що Гавайські острови – коралові острови? (не вірю)
3. Чи вірите ви в те, що вулканічні острови виникли внаслідок вивержень вулканів на дні океанів і морів? (вірю)
4. Чи вірите ви в те, що штучні острови розташовані лише в тропічних широтах? (не вірю)
5. Чи вірите ви в те, що архіпелаг «Світ» в ОАЕ це штучний острів? (вірю)

9 клас

Тема: Міжнародний туризм. Основні туристичні регіони світу.

Мета: охарактеризувати основні види міжнародного туризму, показати його роль в розвитку міжнародних відносин та у пізнанні світу, значення в господарському комплексі; вчити учнів узагальнювати і самостійно опрацьовувати матеріал; розвивати вміння працювати з додатковою літературою і картою, з інтернет-ресурсами, пізнавальний інтерес до туристичного майбутнього України і світу; виховувати інтерес та повагу до здобутків культури та мистецтва світу здійснювати естетичне виховання шляхом сприймання прекрасного довкілля.

Етап уроку: вивчення нового матеріалу.

Розповідь вчителя.

Ситуація в туризмі дуже динамічна, і цей динамізм засвідчують щорічні зміни у десятці провідних держав.

В окремих країнах туризм дає чималі прибутки у загальній економічній діяльності, випереджаючи іноді промисловість та сільське господарство. Навіть у США землі, зайняті під рекреаційний комплекс (хоч і в 10 разів менші за площею, ніж сільськогосподарські), дають утричі більший щорічний прибуток. У деяких країнах внесок від туризму у валовий національний дохід складає 15-35 %. До них належать Угорщина, Чехія, Австрія, Швейцарія, Італія, Франція, Іспанія, Португалія, Дубай, Катар.

Всесвітня туристська організація виділяє шість районів міжнародного туризму:

- Європейський - всі країни Європи, країни колишнього СРСР, Туреччина, Кіпр та Ізраїль. Більш 9/10 туристів від світового потоку. Лідирують німці, англійці, французи, жителі Скандинавії, Швейцарії.
- Американський - всі країни Північної і Південної Америки. Щорічно він приймає 15 млн туристів, а частка від туризму в ВВП становить 1/3.
- Азіатсько-Тихоокеанський - всі країни Східної Південно-Східної Азії, Австралія, Океанія. Макрорегіон, який найбільш бурхливо розвивається в світі, в якому число міжнародних туристів з 1970 р збільшилася в 17 разів, а доходи - в 175 разів.
- Близькосхідний - країни Південно-Західної Азії, Єгипет. Головні країнами прийому туристів є: Єгипет, Саудівська Аравія, ОАЕ, Сирія і Кувейт.

Прийом «Творча лабораторія».

Виступи учнів, які підготували мультимедійні презентації з наступних тем:

- «Пальмові острови»,
- архіпелаг «Світ»,
- «Перлина Катару».
- Африканський - всі країни Африки без Єгипту, Лівії. Тут туристів цікавлять тільки деякі країни Африки: Туніс і Марокко, Мавританія, Кенія, Танзанія, Зімбабве, республіка Південна Африка.
- Південноазійський - країни Південної Азії. Половину туристів приймає одна Індія, але державна підтримка надається Непалу, Шрі-Ланці, Мальдівським островам.

Прийом «Картографічний практикум».

Завдання: Проаналізуйте карту атласа «Міжнародний туризм» та дані таблиці 3.2 «Туристичні регіони світу» і визначте:

- а) напрямки основних туристичних потоків;
- б) регіони, які отримують найбільші доходи від туристичного бізнесу;

в) країн-лідерів в кожному регіоні з найбільшою кількістю туристів, зазначивши передумови розвитку туризму в цих країнах;

г) країни, в яких прибутки від туризму перевищують видатки на туризм; поясніть причини цього явища;

д) країни, в яких видатки на туризм перевищують прибутки від туризму; поясніть причини цього явища.

Таблиця 3.2

«Туристичні регіони світу»*

Регіон	Частка, %
Європа	60
Азія	16
Північна Америка	15
Південна Америка	5
Африка	2
Австралія	2

*[складена автором].

Отже, знання про поняття «штучні острови» формується в шкільних курсах географії на трьох рівнях: на початковому рівні учні знайомляться з поняттям «острів», видами островів та вводиться поняття «штучний острів». На другому рівні діти вивчають поняття «штучний острів» як один із видів антропогенних ландшафтів на прикладі світу (7 клас) і України (8 клас). На третьому рівні учні розглядають штучні острови як об'єкт міжнародного туризму.

3.2. Методичні рекомендації щодо впровадження в практику школи факультативного курсу «Подорож штучними островами»

Розвиток факультативних занять багато в чому визначає поглиблене накопичення знань, сприяє розвитку індивідуальних інтересів школярів. Аналіз досвіду проведення факультативів показує, що вони викликають стійкий інтерес у школярів, підвищують якість їх знань і вмінь.

Географічні факультативи повинні сприяти вирішенню наступних завдань:

1. Розвитку географічного мислення.
2. Озброєння школярів більш повними знаннями про загальні географічні закономірності Землі, про населення земної кулі та її розміщення.
3. Озброєння школярів системою умінь роботи з різними джерелами географічної інформації (картами, довідниками і т.д.).
4. Знайомству з широким колом професій, що спираються на географічні знання та вміння.

Один з головних принципів факультативу - актуалізація географічного матеріалу, широка міжпредметна координація знань.

Для всіх факультативних курсів характерно наступне: постійна опора на красназавчий матеріал, більша частина самостійних робіт учнів, широке застосування лекційно-семінарських методів. Результатом занять школярів у різних факультативах є їх стабільні успіхи на уроках в школі, а також чітка професійна орієнтація вже в школі.

На основі нашого дослідження була розроблена програма факультативного курсу «Подорож штучними островами», яка спрямована на формування наукового мислення й світогляду, високого рівня знань; ознайомлення з сучасними досягненнями науки й техніки; розуміння сучасних економіко-географічних процесів, технологій і виробництв; підготовки учня до активної участі в суспільній діяльності; підвищення рівня фізико- та економіко-географічної освіти; розвитку знань про новітні напрямки міжнародного туризму як рушійної сили економічного розвитку країн на сучасному етапі.

Навчальна програма для 11-річної школи

Програми курсів за вибором та факультативів

Кривий Ріг 2018

Програма для учнів 8-9 класів
ПОДОРОЖ ШТУЧНИМИ ОСТРОВАМИ
(17 годин)

Пояснювальна записка

Сучасний етап розвитку світового господарства характеризується домінуванням сфери послуг як у структурі національного виробництва більшості країн світу, так і в системі міжнародних економічних відносин. Це свідчить про перехід до постіндустріального типу суспільства, що відзначається провідними позиціями сфери послуг. Тому сьогодні міжнародний туризм стає одним із впливових чинників, від яких залежить зростання економіки, підвищення конкурентоспроможності країни на світових ринках, покращення добробуту населення.

Острівний туризм на сучасному етапі набирає все більшої популярності серед туристів з метою відпочинку і розваг. Тому на сьогодні стає актуальним пошук нових напрямків розвитку острівного туризму. В ХХІ столітті особливої популярності отримало створення штучних островів, з будівництвом великих готельних комплексів та розвиненою мережею сфери послуг. Тому учні повинні бути обізнаними з абсолютно новими, екзотичними, якісними і цікавими напрямками відпочинку. Цей курс дасть змогу поглибити знання з допрофільної підготовки учнів з географії, розвинути інтерес до спеціальності «Туризм», зацікавити школярів такими професіями як «туроператор», «турагент».

Програма факультативного курсу за вибором «Подорож штучними островами» розрахована на учнів 8-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів. Вона є логічним доповненням знань зі шкільного курсу географії.

Зміст факультативного курсу «Подорож штучними островами» спрямований на виявлення закономірностей формування, розміщення, функціонування і розвитку міжнародного туризму на штучних островах світу.

Мета: ознайомити і розширити кругозір учнів з туристичних ресурсів островів; розвинути пізнавальну діяльність; ознайомити з природними об'єктами штучних островів, в межах яких організовується рекреація та туризм.

Завдання:

— ознайомити з поняттями «рекреаційні ресурси», «міжнародний туризм», «штучні острови», «природні об'єкти», «готель», видами рекреаційних

ресурсів;

— здійснити віртуальні подорожі на штучні острови;

— виховувати любов до природи та активного відпочинку;

— вдосконалити навички використовувати Інтернет-ресурси і створювати комп'ютерні презентації;

— вміти здійснювати раціональний відбір отриманої інформації;

— поглибити навички роботи з картографічними джерелами, навчити створювати та користуватися інтерактивними картами.

Курс розрахований на 17 годин і передбачає діяльнісний підхід в навчанні через індивідуальну і групову роботу, а також проведення семінарів, практикумів, презентацій та заочних подорожей у місця екзотичного відпочинку на штучних островах світу.

Таблиця 3.3

Зміст програми факультативного курсу «Подорож штучними островами»*

№ уроку	Кількість годин	Зміст навчального матеріалу	Навчальні досягнення учнів
1-2	2	Вступ. Рекреація. Рекреаційні ресурси світу та їх географія. Міжнародний туризм. Сучасні напрямки міжнародного туризму. Туристична індустрія.	Учень: <i>Пояснює поняття:</i> рекреація, рекреаційні ресурси, пляж, природні об'єкти, готель, міжнародний туризм, туристична індустрія.
3-9	7	Тема 1. Штучні острови та їх характеристика. 1. Загальна характеристика штучних островів. 2. Історія та наслідки створення штучних островів. 3. Класифікації штучних островів. Фактори, які впливають на проектування штучних островів. 4. Рейтинг найвідоміших штучних островів. Практична робота 1. Нанесення на контурну карту найбільших штучних островів за площею та витратами на їх будівництво. 5. Дослідження 1. Створення інтерактивної карти «Найвідоміші	Учень: <i>Пояснює поняття:</i> штучні острови. <i>Визначає:</i> етапи, позитивні і негативні наслідки створення штучних островів. <i>Оцінює:</i> фактори впливу на проектування штучних островів. <i>Називає:</i> класифікації штучних островів та рейтинги найвідоміших штучних островів за різними критеріями (за площею, за витратами на будівництво). <i>Показує на карті:</i> найбільші штучні острови у світі.

		штучні острови світу». 6. Підсумковий урок зі вступу та теми 1.	Вміє: використовувати програму «Презентація MicrosoftOfficePowerPoint» для створення інтерактивної карти.
--	--	--	---

Продовж.табл. 3.3

3-9	7	<p>Тема 1. Штучні острови та їх характеристика.</p> <p>1. Загальна характеристика штучних островів.</p> <p>2. Історія та наслідки створення штучних островів.</p> <p>3. Класифікації штучних островів. Фактори, які впливають на проектування штучних островів.</p> <p>4. Рейтинг найвідоміших штучних островів. Практична робота 1. Нанесення на контурну карту найбільших штучних островів за площею та витратами на їх будівництво.</p> <p>5. Дослідження 1. Створення інтерактивної карти «Найвідоміші штучні острови світу».</p> <p>6. Підсумковий урок зі вступу та теми 1.</p>	<p>Учень:</p> <p><i>Пояснює поняття:</i> штучні острови.</p> <p><i>Визначає:</i> етапи, позитивні і негативні наслідки створення штучних островів.</p> <p><i>Оцінює:</i> фактори впливу на проектування штучних островів.</p> <p><i>Називає:</i> класифікації штучних островів та рейтинги найвідоміших штучних островів за різними критеріями (за площею, за витратами на будівництво).</p> <p><i>Показує на карті:</i> найбільші штучні острови у світі.</p> <p>Вміє: використовувати програму «Презентація MicrosoftOfficePowerPoint» для створення інтерактивної карти.</p>
10-11	2	<p>Тема 2. Штучні острови як об'єкт міжнародного туризму.</p> <p>1. Природні передумови розвитку туризму на штучних островах. Економічні передумови розвитку туризму на штучних островах. Штучні острови як об'єкт міжнародного туризму.</p>	<p>Учень:</p> <p><i>Визначає:</i> природні та економічні передумови розвитку туризму та рекреації на штучних островах.</p> <p><i>Описує:</i> штучні острови як об'єкти міжнародного туризму.</p> <p><i>Оцінює:</i> стан розвитку туризму на штучних островах.</p>
12-13	2	<p>Тема 3. Регіональні особливості поширення штучних островів у світі.</p> <p>1. Регіональні особливості поширення штучних островів в Азії, Європі, Америці. Штучні острови в Україні. Практична робота 2. Географія поширення штучних островів в світі.</p> <p>2. Практична робота 3. Порівняння цінової політики відпочинку на найбільших штучних островах світу.</p>	<p>Учень:</p> <p><i>Вказує на:</i> регіональні особливості поширення штучних островів в Азії, Європі та Америці.</p> <p><i>Порівнює:</i> цінову політику відпочинку туристів на найбільших штучних островах в різних регіонах світу.</p>

Продовж. табл. 3.3

13-16	4	Тема 4. Майбутні проекти створення штучних островів. 1. Майбутні проекти створення штучних островів. Практична робота 4. Нанесення на контурну карту країн, які планують створення штучних островів в майбутньому. 2. Дослідження 2. Розробка власного проекту створення штучного острова в Україні. 3. Підсумковий урок з тем 2-4.	Учень: <i>Називає:</i> майбутні проекти створення штучних островів у світі. <i>Показує на карті:</i> країни, які планують створити штучні острови. <i>Вміє:</i> використовувати Інтернет-ресурси для отримання інформації та оцінки місця для створення штучного острова в Україні.
17	1	Резерв часу	

*[складена автором].

Таким чином, розроблений нами факультативний курс «Подорож штучними островами» озброїть учнів більш повними знаннями про поняття «штучні острови», сприятиме розвитку географічного мислення та системі вмінь працювати з різними джерелами географічної інформації, познайомить з широким колом професій, що спираються на географічні знання та вміння.

Список рекомендованої літератури та джерел до факультативного курсу:

1. Гришин В. Існуючі й проєктовані штучні острови та їх призначення [Електронний ресурс] /В. Гришин, Л. Гембарський, В. Снісаренко // Міжнародний науково-виробничий журнал «Підводні технології». – 2015. – Вип. 2. – Режим доступу: <http://library.knuba.edu.ua/books/zbirniki/12/201502.pdf>. – (дата звернення 11.11.2017).

2. Дмитриченко І. Штучні острови, установки і споруди / І. Дмитриченко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakony.com.ua/sh--/44801-shtuchni-ostrovi-ustanovki-i-sporudi>

3. Искусственные острова: для чего они создаются? [Электронный ресурс] / Свежие новости арабского мира. – Режим доступа: <http://www.arabic.com.ua/new.php?new=230>

4. Искусственные острова: технологии в союзе с природой [Электронный ресурс]/ 2017 год экологии в России. – Режим доступа: <http://www.davoda.com/vodogalereya/iskusstvennye-ostrova-tehnika-v-soyuze-s-prirodoj/>.

5. Литвин В. Основы морского ландшафтоведения. Островные и поверхностные океанические ландшафты : учебное пособие / Владимир Литвин. – Калининград : КГУ, 1994. – 60 с.

6. Литвин В. Острова в океане - далекие и близкие : монография/ Владимир Литвин. – Калининград : Калининградское отделение русского географического общества, 1999. – 184 с.

7. Конвенция организации объединенных наций по морскому праву [Электронный ресурс] / Главный правовой портал Украины ЛИГА:ЗАКОН. – Режим доступа:http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MU82K23R.html

8. Неймовірні рукотворні острови в світі [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

http://avivas.ru/topic/samie_neveroyatnie_rukotvornie_ostrova_v_mire.html

9. Острівний туризм [Електронний ресурс] / Навчальні матеріали онлайн – зручніше ніж в бібліотеці. – Режим доступу: http://pidruchniki.com/1499052843579/turizm/orhideyniy_turizm

10. Потрясающие искусственные острова [Электронный ресурс] / В мире чудес. – Режим доступа: <http://vmirechudes.com/potryasayushhie-iskusstvennye-ostrova-foto/>

11. Рукотворні острови – в реальності і в планах [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://anastgal.livejournal.com/1483219.html>

12. Сєдих Г. Нерухомість мрії-власний острів [Електронний ресурс] / Г. Сєдих. – Режим доступу до електронного джерела: <http://www.cre8tivez.org/nedvijimost/neruhomist-mriyi-vlasnij-ostriv/>

13. Социально-экономические особенности островных государств и роль международного туризма в них [Электронный ресурс] Студенческая библиотека онлайн. – Режим доступа:

http://studbooks.net/712703/turizm/rol_mezhdunarodnogo_turizma_ostrovah_mirovo_go_okeana

14. Тининякин В. Строительство искусственных городов и островов. Проблемы и перспектива [Электронный ресурс]/ В. Тинянкин. – Режим доступа: <http://ftp.pandia.ru/text/77/22/53468.php>

15. Топ самих дивних штучних островів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.infoniac.ru/news/Top-samyh-strannyh-iskusstvennyh-ostrovov.html>

16. Топ 10 штучних островів світу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dekatop.com/archives/6406>

17. Штучна Земля в Об'єднаних Арабських Еміратах : реферат[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrbukva.net/45963-Iskusstvennaya-Zemlya-v-Ob-edinennyh-Arabskih-Emiratah.html>

18. Штучний острів в Одеській області [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ua.igotoworld.com/ua/news/509_iskusstvennyy-ostrov-v-odesskoy-oblasti.htm

19. Штучні острови: країни на воді [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uaprom.info/article/2331-iskusstvennye-ostrova-strany-na-vode.html>

20. Штучні острови найбільш фантазійних форм (плани та їх реалізація)[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://fishki.net/1300422-iskusstvennye-ostrova-samyh-fantazijnyh-form-plany-i-ih-realizacija.html>

21. Як створюють штучні острови? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://masterok.livejournal.com/112821.html>

22. 10 самих красивих островів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://afisha.bigmir.net/other/articles/231563-10-samyh-krasivyh-ostrovov-Ukrainy>

3.3. Розробка конспектів занять до факультативного курсу «Подорож штучними островами»

Заняття №1

Тема: Рекреація. Рекреаційні ресурси світу та їх географія.

Мета: показати докорінну відмінність рекреаційних ресурсів від інших видів природних ресурсів; вивчити структуру рекреаційних ресурсів світу, їх просторову географію; сприяти розвитку екологічного мислення, пам'яті; виховувати прагнення до мандрівок та навички культурного відпочинку.

Обладнання: фізична та політична карта світу, підручники, атласи, контурні карти, ноутбук.

Тип: вивчення нового матеріалу.

Форма: лекція.

Методи: словесні (розповідь, бесіда), наочні (демонстрація відеофайлів, мультимедійна презентація), практичні (робота з контурною картою).

Основні поняття: рекреація, рекреаційні ресурси, рекреаційно-туристичні ресурси, рекреацій зони.

Очікувані результати: учні зможуть розкривати зміст поняття «рекреація», «рекреаційні ресурси», «рекреаційно-туристичні ресурси (РТР)», називати класифікацію РТР світу, визначати переваги рекреаційних зон світу та давати їм характеристику.

План

1. Організаційний момент (1 хвилина).
2. Актуалізація опорних знань учнів (7 хвилин).
3. Мотивація навчальної та пізнавальної діяльності учнів (5 хвилин).
4. Вивчення нового матеріалу (20 хвилин).
5. Закріплення вивченого матеріалу (7 хвилин).
6. Підведення підсумків (3 хвилини).
7. Домашнє завдання (2 хвилина).

ХІД ЗАНЯТТЯ

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ.

II. АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАНЬ УЧНІВ.

Приєм «Мозковий штурм».

- Що називають природними ресурсами світу?

Приєм «Географічна загадка».

Якій групі природних ресурсів властива така характеристика:

1. Саме ці ресурси нині забезпечують понад 90 % сумарного споживання енергії у світі. При цьому світова енергетика продовжує базуватись на трьох основних «копалинах» - нафті, газі й вугіллі.

2. За масштабами видобутку і переробки перше місце належить чорним металам (залізо, марганець). Проте в нових наукоємних виробництвах дедалі більшого значення набувають кольорові метали.

3. Саме вони є основою для виробництва мінеральних добрив. Серед найвідоміших таких копалин – калійні солі, фосфати, сірка, будівельне каміння.

4. Цей ресурс завдяки своїм унікальним властивостям забезпечує вирощування сільськогосподарських і лісових культур.

5. Саме вони посідають серед рослин перше місце за обсягами використання. Адже їх продуктивність є значно вищою, ніж інших рослинних угруповань, а деревина, хвоя і сік дерев є основою для виробництва сотень і тисяч найменувань продукції.

6. Ця група природних ресурсів є однією з найнеобхідніших. Вони потрібні для більшості біологічних та технологічних процесів на Землі, а світові запаси дуже обмежені.

7. Вони охоплюють три групи природних ресурсів, саме тут містяться такі багатства, які часто перевищують ресурси суходолу.

8. Ці ресурси використовуються здавна. Завдяки ним, людство сьогодні приблизно на 25% задовольняє свої потреби в харчових білках.

9. Ці ресурси містяться у водах Світового океану, залягають просто на дні або пов'язані з його надрами.

10. Ці ресурси океану величезні та мають різне походження. До них належить енергія припливів, хвиль, морських течій, перепадів температури.

11. Співвідношення між запасами природних ресурсів і обсягом їх використання.

12. Цілеспрямована діяльність з експлуатації природно – ресурсного потенціалу задля задоволення потреб людства.

Ключ до перевірки:

1 – паливні, 2 – рудні, 3 – нерудні, 4 – земельні, 5 – лісові, 6 – водні, 7 – ресурси Світового океану, 8 – біологічні, 9 – мінеральні, 10 – енергетичні, 11 – ресурсозабезпеченість, 12 – природокористування.

ІІІ. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ТА ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.

Приєм «Географічний кінозал».

Вчитель:

Кожна людина любить відпочивати, мандрувати, оздоровлюватись, відвідувати цікаві місця, а значить набувати певних емоцій та вражень. Тому сьогодні ми з вами розглянемо найцікавішу групу природних ресурсів – це рекреаційні ресурси. Як же вони впливають на наше життя, і чи цікавим би воно було, якби природа не надала б нам такої можливості?

Перегляд відео файлу «Рекреаційні ресурси світу».

ІV. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ.

Приєм «Інтерактивна бесіда».

1. Хто може пояснити значення слова «рекреація»? Із якої мови воно до нас прийшло?

2. Які природні об'єкти можуть сприяти відпочинку людини чи відновленню її сил?

3. Чи може людина для відпочинку використовувати об'єкти, створені нею ж, наприклад парки?

4. Наведіть приклади інших об'єктів, створених людиною для забезпечення власного відпочинку чи відновлення сил.

Розповідь вчителя.

Під рекреаційною діяльністю розуміють різноманітну діяльність людей, орієнтовану на відновлення власних сил відповідно до стандартів свого соціокультурного утворення. Сюди включають добовий, тижневий, кварталний, річний і життєвий цикли рекреації. Не всі вони є предметом дослідження географічної науки, але всі вони є проявами рекреаційної діяльності.

Словникова робота.

Рекреація — це процес відновлення фізичних, духовних і нервово-психічних сил людини, який забезпечується системою заходів і здійснюється у вільний від роботи час на спеціалізованих територіях. Таке визначення підкреслює відновлювальну функцію рекреації.

Сьогодні рекреація постає як глобальне явище, що має сталі темпи зростання, тому її вважають одним із найперспективніших напрямків суспільно-економічного розвитку.

Рекреаційні (рекреаційно-туристичні) ресурси (РТР) — це сукупність природних, природно-технічних, соціально-економічних комплексів та їхніх елементів, що сприяють відпочинку й туризму, відновленню та розвитку фізичних і духовних сил людини, її працездатності. Розрізняють природні та соціально-економічні (або природні та культурно-історичні) ресурси рекреаційної діяльності. Інше визначення трактує рекреаційні ресурси як компоненти природного середовища й феномени соціо-культурного характеру, які завдяки певним властивостям можуть бути використані для організації рекреаційної й туристичної діяльності. Чинники привабливості рекреаційно-туристичних ресурсів (за оцінками Всесвітньої туристичної організації): 31,1 % — природа, 28,5 % — клімат, 14,5 % — мистецтво, 11,3 % — історія, 7,7 % — харчування, 3,7 % — архітектура, 3,2 % — релігія (рис. 1).

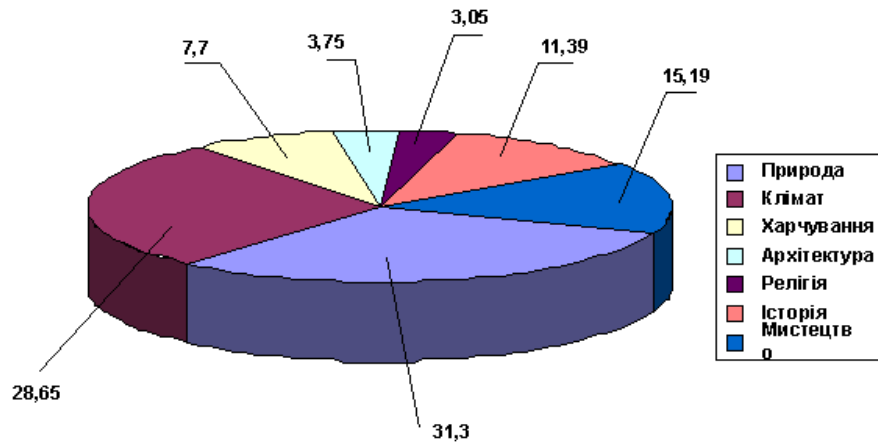

Рис. 3.2. Фактори привабливості рекреаційно-туристичних ресурсів, %.

До туристсько-рекреаційних ресурсів природного походження належать: кліматотерапевтичні, водні, бальнеологічні, ландшафтні, лісові, орографічні, флоро-фауністичні.

До основних об'єктів рекреаційних ресурсів належать: узбережжя теплих морів, береги річок, озер та водосховищ, лісові масиви, передгір'я та гірські країни, міста — столичні та історичні центри, міста-курорти або курортні місцевості, релігійно-культурні комплекси та окремі споруди, розташовані поза межами населених пунктів, давні міста, фортифікаційні споруди (печерні міста, фортеці тощо), каменярні, підземні печери, масові видовищно-розважальні заходи (спортивні, культурні, ділові тощо).

Рекреаційні ресурси світу з огляду на регіони характеризуються таким чином.

Європа. Має в своєму розпорядженні сприятливі рекреаційні ресурси і надалі залишається основним регіоном світу в сфері санаторно-курортного лікування, відпочинку та туризму.

Позитивні якості: вигідне економіко-географічне розташування, високий рівень економічного розвитку, зростаюча урбанізація, зручні транспортні зв'язки з іншими країнами, розвинена рекреаційна інфраструктура.

В європейському регіоні зосереджені джерела мінеральних вод, пляжі, гірські території. Більша частина регіону має всі умови для проведення відпочинку, санаторно-курортного лікування.

До країн з найкращими рекреаційними ресурсами відносяться:

- приморські, з переважною кількістю сонячних днів (Італія, Франція, Хорватія, Монако та інші);
- країни з гірськими ландшафтами та чистим повітрям (Швейцарія, Австрія).

Ще одна причина популярності європейського регіону - це зосередження найбільшої кількості історичних та архітектурних цінностей. На розвиток рекреації впливає і те, що в Європі найвищий рівень освіченості та культури. Традиційно тут проводяться різні міжнародні заходи: конгреси, з'їзди, конференції, семінари, симпозиуми, фестивалі, спортивні змагання і інше, що сприяє розвитку туризму.

Азія. Останнім часом цей регіон набирає все більшої популярності, що сприяє швидкому розвитку рекреаційної сфери.

Основні фактори які сприяють розвитку:

- сусідство з великим рекреаційним ринком (Європа);
- найбільш ємка та найбільша територія в світі за населенням;
- територію омивають три океани, багато морів, де проходять основні воднотранспортні комунікації;
- різноманітні і багаті природні ресурси та культурно-історична спадщина;
- розміщення в межах території важливих центрів паломництва;
- велика різноманітність етнічного складу (екзотика).

Негативні фактори розвитку рекреації:

- непридатність значної частини територій (пустелі, скелі, гори, джунглі) для організації масового туризму;
- невисокий рівень економічного розвитку більшості країн, невідповідність до прийому туристів;
- слабкий розвиток транспортних комунікацій, нестабільність внутрішньополітичного становища а більшості азіатських країн.

Для Азії основними постачальниками туристів є розвинені країни Європи (Великобританія, Франція, Німеччина, Італія, Нідерланди, Бельгія, Скандинавські країни), а також США, Канада, Австралія, Нова Зеландія. З країн Африки найбільші потоки рекреантів спостерігають під час паломництва в Мекку та Медіну.

Африка. На сьогоднішній момент є важливим рекреаційним регіоном, так як має великий потенціал для розвитку туристичної сфери.

Привабливість африканського регіону заключається в:

- теплий клімат, сонячні дні на протязі всього року;
- чудові піщані пляжі;
- унікальні історичні та культурні пам'ятки (Єгипетські піраміди);
- екзотична флора і фауна (заповідники, національні парки, які зберегли свій первісний стан).

Але існують фактори які мають відштовхуючий вплив на туристів:

- низькій рівень економічного розвитку;
- слабо розвинена рекреаційна інфраструктура (розміщення туристів, транспортні сполучення);
- природні умови в окремих районах (жара, суховії, чисельні опади);
- нестабільне політичне положення в деяких країнах.

Північна Америка. Цей рекреаційний регіон включає в себе такі високорозвинуті країни як США і Канада. Північна Америка має вигідне економіко-географічне положення, омивається трьома океанами - Атлантичним, Тихим та Північним Льодовитим. Регіон знаходиться на перетині важливих морських комунікацій та повітряних трас, має в розпорядженні велику територію, яка володіє природнім та соціально-економічним потенціалами та людськими ресурсами. Регіон має високий рівень рекреаційної інфраструктури, включаючи всі види транспортних комунікацій.

Центральна та Південна Америка. Цей регіон включає всі країни Латинської Америки. На міжнародному рекреаційному ринку він займає дуже мале місце, не дивлячись на те, що дуже швидко розвивається туристичний

бізнес в Мексиці та в країнах Карибського моря. Існують фактори які мають негативний вплив:

- віддаленість від інших щільно населених регіонів, де формуються значні рекреаційні потоки (Європа, Азія);
- слабо розвинуті транспортні комунікації;
- недостатній розвиток рекреаційної інфраструктури в більшості країн Латинської Америки;
- низький рівень економічного розвитку та тяжке матеріальне становище населення в окремих країнах регіону;
- відсутність в більшості латиноамериканських країнах політичної стабільності.

Основним видом транспорту, який використовується для перевезення туристів, є авіаційний, на другому місці - автомобільний транспорт. Залізничний транспорт в цьому регіоні практично не використовується.

Австралія та Океанія. Цей регіон знаходиться далеко від туристичних ринків, а також від транзитних, повітряних та морських ліній. Однак швидкий розвиток рекреаційної діяльності спостерігається останнім часом в цьому регіоні.

У більшість туристів викликають інтерес мистецтво та побут аборигенів. Найбільша кількість туристів відвідують Австралію та Океанію в місяці, коли в Європі та Північній Америці відбувається спад туристичної активності. Це по-перше дозволяє згладити сезонні коливання в міжнародному туризмі в загальному, а по-друге відкриває перед Австралією та Океанією широкі можливості подальшого розвитку рекреаційної діяльності, а точніше міжнародного туризму.

Рекреаційні ресурси океанів та морів характеризуються значною різноманітністю.

До основних рекреаційно-туристських берегових районів належать:

- **в Атлантичному океані** - Середземноморське узбережжя Південної Європи та Північної Африки, узбережжя Біскайської затоки, Північного,

Балтійського та Чорного морів, півострова Флорида, островів Куба, Гаїті, Багамських, райони міст та міських конгломерацій Атлантичного узбережжя Північної та Південної Америки;

- **в Тихому океані** - Гавайські острови і східне узбережжя Австралії, острів Хайнань (Китай), узбережжя Японського моря, райони міст та міських конгломерацій узбережжя Північної та Південної Америки;

- **в Індійському океані** - острів Шрі-Ланка, район прибережних міських конгломерацій Індії, східне узбережжя острова Мадагаскар. Нині поширення набувають туристські подорожі на кораблях (круїзи), підводне полювання, спортивне рибальство, віндсерфінг, подорожі на яхтах, катамаранах.

Велике значення при визначенні оптимальних рівнів рекреаційного навантаження має науково-обґрунтований розподіл по території рекреаційних потоків. Передбачається прокладання, доріг і туристичних стежок до цікавих місць, що найчастіше відвідуються туристами, продумане розміщення місць для привалів, автостоянок, бівуаків тощо. Ці та інші заходи сприятимуть охороні природи від небажаних наслідків і погіршення її рекреаційних якостей.

V. ЗАКРІПЛЕННЯ ВИВЧЕНОГО МАТЕРІАЛУ.

Робота з контурною картою.

Завдання: Нанести на контурну карту країни з найбільшими рекреаційними ресурсами.

VI. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ.

Приєм «Мікрофон».

На уроці я дізнався...

VII. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ.

1) Вивчити конспект у зошиті.

2) *Випереджальне завдання:* підготувати повідомлення в парах про один із видів міжнародного туризму: рекреаційний, пізнавальний, науковий, діловий, екстремальний, космічний.

Заняття №2

Тема: Міжнародний туризм. Сучасні напрямки міжнародного туризму. Туристична індустрія.

Мета: ознайомити учнів із географією міжнародного туризму, напрямками основних туристичних потоків; розвивати в учнів навички роботи з картами атласу, аналізувати схеми, працювати в групах, робити висновки; виховувати комунікативність, повагу до думки однокласників.

Обладнання: фізична карта світу, атласи, контурні карти, мультимедійна презентація, відео файли, роздатковий матеріал.

Форма: усний журнал.

Тип: комбіноване.

Методи: словесні (розповідь, бесіда, усний журнал), наочні (ілюстрації, демонстрація відеофайлів, мультимедійна презентація), практичні (робота з таблицею, географічний практикум).

Основні поняття: туризм, міжнародний туризм, туристична індустрія.

Очікувані результати: учні зможуть розкривати зміст поняття «туризм», «міжнародний туризм», «туристична індустрія»; аналізувати головні показники та характеризувати сучасні напрямки (види) міжнародного туризму.

План

1. Організаційний момент (1 хвилина).
2. Актуалізація опорних знань учнів (4 хвилини).
3. Мотивація навчальної та пізнавальної діяльності учнів (5 хвилин).
4. Вивчення нового матеріалу (25 хвилин).
5. Закріплення вивченого матеріалу (3 хвилин).
6. Підведення підсумків (5 хвилини).
7. Домашнє завдання (2 хвилини).

ХІД ЗАНЯТТЯ

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ.

Психологічне налаштування класу:

*Всі один до одного поверніться,
Всі один-одному посміхніться.
Поверніться і до мене,
Посміхніться і мені.*

II. АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАНЬ УЧНІВ.

Приєм «Географічний диктант».

- 1) Дайте визначення поняттю «рекреація».
- 2) Дайте визначення поняттю «рекреаційні ресурси».
- 3) Назвіть види РТР.
- 4) Перелічіть основні рекреаційні зони (райони) світу.

III. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНО ТА ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ.

Розминка «Асоціації».

Вступне слово вчителя:

Туризм, як форма задоволення потреб людей у відпочинку, справляє великий вплив на життя світової спільноти. Надходження від міжнародного туризму нині є однією з найвизначніших складових так званого невидимого експорту. Розвиток туристських зв'язків є важливим засобом нормалізації міжнародного становища, зміцнення дружби між народами і поглиблення взаєморозуміння. Туризм став об'єктивною потребою сучасної цивілізації. 1967 рік світова спільнота вперше відзначала як Рік міжнародного туризму, що проходив під девізом «Туризм — паспорт світу».

Завдання: Назвіть слова - асоціації зі словом «туризм».

IV. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ.

Розповідь вчителя.

Сьогодні ми сприймаємо туризм як наймасовіший феномен 21 століття, як одне з найяскравіших явищ нашого часу, яке проникає в усі сфери нашого життя і змінює навколишній світ і ландшафт. Туризм став одним з найважливіших чинників економіки, тому ми розглядаємо його не просто як

поїздки або відпочинок. Це поняття дещо ширше і являє собою сукупність відносин і єдність зв'язків і явищ, які супроводжують людину в подорожі.

У наші дні туризм являє собою одну з наймасовіших форм надання послуг. В останні десятиліття в світі відбувається справжній туристичний бум. У свою чергу така тяга до туристичних поїздок пояснюється бурхливим розвитком продуктивних сил, яке спричиняє зростання добробуту і культурного рівня людей, удосконалення транспорту, так і створення інших передумов для туризму. Важливим стимулом розвитку туризму слід вважати і глобальний процес урбанізації.

Словникова робота.

Туризм (французьке «tourisme», від tour — прогулянка, поїздка). Туризм — тимчасові виїзди (подорожі) людей в іншу країну або місцевість, відмінну від місця постійного проживання.

У словнику Ожегова «туризм — вид подорожей, що здійснюються для відпочинку і з освітніми цілями».

А тепер давайте розглянемо динаміку світового туристського буму, використавши для цього три головні показники.

Перший з них — кількість міжнародних туристів.

Другий показник — доходи від міжнародного туризму. Оскільки туристичний бізнес — одна з найбільш швидко розвиваються галузей світового господарства, природно, що він приносить великі доходи, які зростають ще швидше, ніж число туристів. В 2012 році і склав 1, 075 трлн. \$.

Третій показник — зайнятість в міжнародному туризмі. За наявними оцінками всього в сфері туризму налічується приблизно 500 млн. робочих місць, в тому числі в секторі міжнародного туризму — не менше 150 млн.

Приєм «Усний журнал».

Виступи учнів в парах, які підготували рубрики про види міжнародного туризму.

Додатковий матеріал

Цілі (види) міжнародного туризму.

З матеріалів Всесвітньої туристичної організації таких цілей слід виділити п'ять:

- Рекреаційний (оздоровчий) – туризм з метою відпочинку, оздоровлення та лікування.

- Діловий – участь в конгресах і наукових симпозіумах, виступи з лекціями та концертами, навчання та освіта, напрямок технічних фахівців для монтажу обладнання, поїздки дипломатів.

- Пізнавальний (екскурсійний) – подорож з метою ознайомлення з історико-культурними цінностями й унікальними природними об'єктами.

- Науковий – знайомство з досягненнями науки і техніки, промисловості, сільського господарства і т.п.

- Екстремальні подорожі в Арктику, Антарктиду, стрибки з парашутом на Північному Полюсі.

- Космічний (Хто є першим космічним туристом?). Денніс Тіто-перший космічний турист, який оплатив свій політ в космос в 2001 році.

Види туризму за способом пересування.

По способам пересування розрізняють автомобільний, залізничний, морський, авіаційний, водний туризм. Головну роль у міжнародному туризмі грають автомобільний (легкові автомобілі, автобуси) та авіаційний туризм. Але останнім часом став швидко розвиватися морський круїзний туризм, для якого будуються спеціальні комфортабельні судна.

Словникова робота.

Одночасно зростає і «індустрія туризму» (або «індустрія гостинності») — мережа готелів, мотелів, кемпінгів, туристських фірм, інформаційних і рекламних служб, підприємств з виробництва сувенірів та ін.

Розповідь вчителя.

Головні регіони туризму.

Для географії сучасного міжнародного туризму характерна значна територіальна нерівномірність. В самому загальному вигляді вона відображає різні рівні національно-економічного розвитку Півночі і Півдня (Центру і

Периферії) світового господарства. Північ приймає приблизно 70 % всіх міжнародних туристів, а Південь – 30%. Це знаходить відображення і в складі країн - лідерів міжнародного туризму.

V. ЗАКРІПЛЕННЯ ВИВЧЕНОГО МАТЕРІАЛУ.

На слайдах ви бачите визначні пам'ятки різних країн, вам необхідно визначити – до якого типу туризму відносяться вони і заповнити дидактичну картку (табл. 3.4).

Таблиця 3.4

«Дидактична картка»

Прізвище, Ім'я _____

Рекреаційний	Екскурсійний	Науковий	Діловий	Релігійний

VI. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ.

Бесіда: чи захотілося вам побувати в тих місцях, про які ви сьогодні дізналися?

VII. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ.

- 1) Вивчити конспект уроку
- 2) Виконати картку ДЗ.
- 3) Оформлення рекламних проспектів країн світу за вибором (текст і малюнки або ілюстрації).

Картка ДЗ

Приєм «Географічний практикум».

Завдання 1: Проаналізуйте дані таблиць 3.5 і 3.6 та визначте, які регіони світу є найбільш популярними серед туристів, які регіони отримують найбільші доходи від туристичного бізнесу. Нанесіть на контурну карту країни, які приймають найбільшу кількість туристів та країни, які мають найбільші доходи від туризму.

Таблиця 3.5

**«Країни, які приймають найбільшу кількість іноземних туристів
(2017 р.)»***

Місце	Країна	Кількість туристів, млн осіб
1	Франція	82
2	США	50
3	Іспанія	35
4	Італія	32
5	Китай	47
6	Велика Британія	22
7	Канада	21
8	Мексика	20
9	Туреччина	20
10	Австрія	19

* [50].

Таблиця 3.6

**«Країни, які мають найбільші доходи від надання туристичних
послуг іноземним туристам (2016-2017 р.)»***

Місце	Країна	Доходи, млрд. дол.	Особливості
1	США	110	35 млн. туристів гуляють по Тайм-скверу, близько 31 млн. витрачають у Лас-Вегасі, 24 млн. відвідують меморіал Дж. Вашингтона.
2	Іспанія	61	Туризм дає 12% ВВП і є найбільш прибутковою галуззю економіки.
3	Франція	56	Щороку там бувають 79 млн. осіб.
4	Італія	46	В Італії розташовані 44 визначні пам'ятки зі списку Всесвітньої спадщини – найбільша кількість у світі
5	Китай	41	Як що ще 30 років тому країну відвідувало всього 250 тис туристів, зараз ця цифра перевищує 50 млн. осіб.
6	Німеччина	40	Щороку більше 25 млн. осіб
7	Велика Британія	36,0	Тільки Лондон приймає кожний рік 15 млн. туристів – це друге місце в світі з найвідвіданіших міст планети. А всього острів відвідують 30 млн. осіб щорічно.
8	Австралія	25	Футуристичні пейзажі міст, океан з його кораловими рифами та унікальною природою, єдиною у своєму роді.
9	Туреччина	22	Найпопулярніший курорт мешканців СНД
10	Австрія	21,8	Гірський та гірськолижний туризм. Альпи приваблюють усіх любителів зимового відпочинку. 9% ВВП країни це прибутки від мандрівників.

* [50].

Завдання 2: Підпишіть на контурній карті центри паломництва:

Рим (для католиків).

Єрусалим (для християн, мусульман, іудаїстів).

Мекка і Медіна (для мусульман).

Варанасі і Ганг (для індуїстів).

Лумбіні (для буддистів).

Пекін (для даосистів).

Заняття №3

Тема: Загальна характеристика штучних островів.

Мета: сформувати в учнів первинні знання про «штучні острови»; ознайомити учнів з міжнародними документами, що регламентують будівництво штучних островів у світі; розвивати критичне і логічне мислення, пам'ять, увагу, удосконалювати і розвивати практичні навички роботи з міжнародними документами; виховувати інтерес до географічних знань, туризму та любов до природи.

Обладнання: фізична карта світу, атласи, мультимедійна презентація, відео файли, роздатковий матеріал.

Форма: заняття з використанням учбового фільму.

Тип: засвоєння нових знань.

Методи: словесні (розповідь, бесіда), наочні (демонстрація відеофайлів, мультимедійна презентація), практичні (робота з документами про міжнародне морське право, міжнародне публічне і міжнародне приватне право, регулювання містобудівної діяльності прибережних країн).

Основні поняття: острів, штучні острови.

Очікувані результати: учні зможуть розкривати зміст поняття «штучні острови», визначати їх статус та правовий режим, що регламентуються міжнародними документами.

План

1. Організаційний момент (2 хвилини).
2. Актуалізація опорних знань учнів (5 хвилин).

3. Мотивація навчальної та пізнавальної діяльності учнів (2 хвилини).
4. Вивчення нового матеріалу (25 хвилин).
5. Закріплення вивченого матеріалу (6 хвилин).
6. Підведення підсумків (3 хвилини).
7. Домашнє завдання (2 хвилини).

ХІД ЗАНЯТТЯ

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ.

II. АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАНЬ УЧНІВ.

Таблиця 3.6

Тест

Варіант I		Варіант II
1	Острови: Гренландія	2
2	Нова Гвінея	1
3	Гавайські	4
4	Протоки: Гібралтарська	5
5	Мозамбіцька	3
6	Озера: Каспійське	8
7	Байкал	6
8	Ладозьке	7

Який з островів:

- Тихого океану — материкового походження?
- найбільший на Землі?
- омивається водами Атлантичного і Північно-Льодовитого океанів?
- вулканічного походження?

Яка протока:

- відокремлює острів Мадагаскар від Африки?
- сполучає Середземне море з Атлантичним океаном?
- відокремлює Європу від Африки?

Яке озеро:

- найглибше у світі?
- у роки Другої світової війни було «дорогою життя»?
- найбільше за площею?

- утворилося в скидовій улоговині?
- за походженням — залишкове?
- розміщене на північному заході Росії?

Відповіді:

Варіант I: 2, 1, 1, 3, 5, 4, 4, 7, 8, 6, 7, 6, 8;

Варіант II: 1, 2, 2, 4, 3, 5, 5, 6, 7, 8, 6, 8, 7.

ІІІ. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНО ТА ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ.

Вчитель:

В сучасному світі нема обмежень в будівництві, тому унікальні технології дозволяють навіть штучно створювати сушу у морях. Це може стати першим, але чи не найважливішим кроком до створення міст, а то і держав, на воді. Чим далі заходить людський прогрес, тим більш розвиненою і витонченою стає наука та її досягнення у різних сферах. Все-таки треба визнати, що добрий мудрець Марк Твен, у свій час промовив крилату фразу «Купуйте землю, її більше не виробляють», напевно, відрікся б від своїх слів у наш час. Сьогодні шаленої популярності набуває створення штучних островів у відкритих акваторіях і саме про це ми сьогодні з вами поговоримо.

ІV. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ.

Розповідь вчителя.

Штучні острови, в цілому, можна назвати витвором сучасного прогресу лише умовно, бо фактично перша поява штучно створених островів датується ще епохою неоліту. Втім, такі острови мали настільки малі розміри, що з сучасними архіпелагами їм змагатися досить важко. Якщо в доісторичну епоху вони виконували роль житла чи релігійної споруди, то сьогодні штучні острови призначені, в першу чергу, для туристичних і промислових цілей. Це може бути розширення існуючих островів, будівництво на рифах, або об'єднання декількох природних островів в один великий. Вони часто використовуються, щоб розширити міську територію в умовах обмеженого простору, або просто як

маркетингове рішення для залучення уваги туристів. Іноді такі острови використовуються для морських портів або аеропортів.

Робота зі словником.

Завдання: занотувати визначення поняття «штучні острови» до словнику.

Штучні острови — гідротехнічні споруди, призначені, як правило, для розвідки і розробки природних ресурсів, проведення морських наукових досліджень у просторах Світового океану, а також для інших економічних цілей.

Приєм «Юридична лабораторія»

Завдання: за допомогою роздаткового матеріалу (документи про міжнародне морське право, міжнародне публічне і міжнародне приватне право, регулювання містобудівної діяльності прибережних країн) дати відповіді на запитання:

- Хто має право на створення штучних островів? (фізичні та юридичні особи, держави і міжнародні організації).
- Де створюються штучні острови? (у відкритому морі, виключній (морській) економічній зоні, територіальному морі, внутрішніх морських водах та в районі континентального шельфу прибережної зони, з урахуванням вимог національного законодавства та міжнародного права).
- Чи мають штучні острови статус острова? (Штучні острови не мають статусу островів і не мають територіального моря, виключної економічної зони і континентального шельфу).

Приєм «Географічний кінозал».

Перегляд відео файлу «Як створюються штучні острови?».

V. ЗАКРІПЛЕННЯ ВИВЧЕНОГО МАТЕРІАЛУ.

«Приєм «Експрес-тест».

1. Штучний острів - це...

- а) антропогенна споруда, призначення для розробки природних ресурсів;

б) це гідротехнічні споруди, які призначені, як правило, для розвідки і розробки природних ресурсів, проведення морських наукових досліджень у просторах Світового океану, а також для інших економічних цілей;

в) антропогенний ландшафт, який використовується для організації відпочинку туристів.

2. Штучні острови мають право створювати:

а) фізичні та юридичні особи, держави і міжнародні організації;

б) юридичні особи;

в) держави і міжнародні організації.

3. Згідно конвенції якої міжнародної організації, штучні острови не мають статусу островів?

а) ЮНЕСКО;

б) ВТО;

в) «Конвенції ООН про морське право».

4. В яких морських просторах прибережні країни мають право створювати штучні острови?

а) у відкритому морі, морській економічній зоні, територіальному морі, внутрішніх морських водах та в районі континентального шельфу прибережної зони держави;

б) виключно у межах морської економічної зони;

в) в районі континентального шельфу прибережної зони країни.

5. Якими міжнародними документами регламентується будівництво штучних островів у світі?

а) документами про міжнародне морське право прибережних країн;

б) «Конвенцією ООН про морське право»;

в) документами про міжнародне морське право, міжнародне публічне і міжнародне приватне право, регулювання містобудівної діяльності прибережних країн.

6. За що несе відповідальність країна, яка створює штучний острів?

а) охорони природи на штучному острові.

б) щодо митних, податкових, санітарних та імміграційних законів. Такі острови не повинні заважати проходженню морських шляхів, які мають міжнародне значення;

в) Такі острови не повинні заважати проходженню морських шляхів, які мають міжнародне значення;

VI. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ.

VII. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ.

- 1) Вивчити конспект.
- 2) Підготувати повідомлення «Перший штучний острів у світі».

Заняття №4

Тема: Історія та наслідки створення штучних островів.

Мета: продовжити формувати в учнів знання про «штучні острови»; ознайомити учнів з етапами та наслідками створення штучних островів; розвивати інтелект учнів, уміння аналізувати, класифікувати, порівнювати; виховувати відповідальне ставлення до природного середовища.

Обладнання: фізична та політична карта світу, інтерактивна карта, атласи, мультимедійна презентація, відео файли, роздатковий матеріал.

Тип: засвоєння нових знань.

Форма: заняття-подорож.

Методи: словесні (розповідь, доповідь), наочні (мультимедійна презентація), практичні (робота з таблицями і роздатковим матеріалом).

Основні поняття: штучні острови.

Очікувані результати: учні визначають етапи, позитивні та негативні наслідки будівництва штучних островів.

План

1. Організаційний момент (2 хвилини).
2. Актуалізація опорних знань учнів (5 хвилин).
3. Мотивація навчальної та пізнавальної діяльності учнів (2 хвилини).
4. Вивчення нового матеріалу (25 хвилин).
5. Закріплення вивченого матеріалу (5 хвилин).

6. Підведення підсумків (3 хвилини).

7. Домашнє завдання (3 хвилини).

ХІД ЗАНЯТТЯ

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ.

II. АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАНЬ УЧНІВ.

Приєм «Асоціації».

Схема 1

ООН: згідно «Конвенції ООН про морське право», штучні острови не мають статусу островів.

500 м: Прибережна держава там, де це необхідно, може встановлювати навколо штучних островів необхідні зони безпеки, в яких вона має право вживати належних охоронних заходів. Такі зони не можуть простягатися навколо штучних островів більш як на 500 м.

III. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ.

Приєм «Міні-довідка».

Вчитель: Створення штучних островів має тривалу історію. Поява перших островів датується ще епохою неоліту. Відомі також згадки про понтонні міста в Китаї, на яких жили рибальські народи. Проте ідею повного перенесення міської інфраструктури в акваторію почали розробляти лише в останні десятиліття. Адаже з початком глобального потепління ця тема стала вкрай актуальна.

IV. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ.

Виступи учнів з повідомленнями «Перший штучний острів у світі».

Приєм «Подорож у минуле».

Вчитель:

Будівництво штучних островів в світі має довгу історію. Можна виділити такі етапи створення штучних островів: стародавній, середньовічний, новий, новітній, сучасний.

Завдання: учні діляться на 5 груп, кожна група за допомогою роздаткового матеріалу характеризує етап за планом (назва етапу, назва штучного острова, місце розташування штучного острова, характеристика етапу), а після виступів всіх груп учні заповнюють таблицю 3.7 «Етапи створення штучних островів в світі».

Зразок таблиці 3.7

«Етапи створення штучних островів в світі»*

Назва етапу	Назва штучного острова	Місце розташування	Характеристика етапу
Стародавній (до V ст.)	Кранноги	Шотландія, Ірландія	Невеликі штучні острови, які споруджувалися на мілководді в місцевих озерах і річках в епоху неоліту.
Середньовічний (V-XVI ст.)	Сошимілко	Мехіко, Мексика	Ацтеки в XIV столітті на водних каналах створили плавучі сади, які утворюють справжній ботанічний лабіринт.
	Нан-Мандол	Каролінські острови	Штучний архіпелаг на Каролінських островах в Тихому океані, споруджений, мабуть, між 1285 і 1485 роками стародавніми мікронезійцями.
Новий (XVII-XVIII ст.)	Дедзіма	Бухта Нагасакі, Японія	В XVII столітті штучний острів у формі віяла був побудований для того, щоб іноземці не допускалися на священну японську землю.
	Перші штучні острови в Росії	Фінська затока поблизу Кронштадта, Росія	Перші в Росії штучні острови, в основному кам'яно-накидні.
	Первомайський	Україна	Між Очаковом і фортецею Кінбурн, споруджений наприкінці XVIII століття для контролю за входом судів у Дніпровський лиман.
Новітній (XIX-XX ст.)	Манс Ленд Форт	Протока Селент поблизу узбережжя острова Вайт, Великобританія	Штучний острів-форт, був побудований англійцями між 1867 і 1880 роками для захисту Портсмута від нападу французів. Є частиною Форту Пальмерстона.

Продовж. табл. 3.7

	Штучний острів з льоду	СРСР	В Інституті вічної мерзлоти колишнього Радянського Союзу, в Карському морі був створений штучний острів з льоду.
Сучасний (з 2000 р. XXI ст.)	Острів з пресованого сміття	Японія	Це експериментальний острів в Японії, зроблений з пресованого сміття. Проект є частиною стратегії по розширенню території країни за рахунок океану, де і з'явився острів.
	Острови Пальм	ОАЕ	Країна, що займає беззаперечне перше місце за кількістю, розміром і різноманітністю подібних штучних островів.
	Острів-тюльпан	Нідерланди	Країна планує звести острів у формі тюльпана.
	Федерація	Росія	Біля Сочі побудують групу штучних островів, які всі разом складуть курортний комплекс, який своєю формою нагадуватиме зменшену карту Росії.
	Штучний острів біля Коблево	Україна	В країні споруджено штучний острів біля Коблево Миколаївської області, який знаходиться у відкритому морі в 300 м від берега. Острів розрахований на одночасну присутність на ньому приблизно 150 осіб.

* [складена автором].

Робота з таблицею.

Завдання: заповнити таблицю 3.8 «Наслідки створення штучних островів».

Зразок таблиці 3.8

«Наслідки створення штучних островів»*

Позитивні наслідки:	Негативні наслідки:
1. Завдяки штучним островам збільшується прибережна територія. 2. Штучні острови сприяють збільшенню рекреаційних ресурсів, сукупність природних та антропогенних об'єктів і явищ, що їх можна використовувати для відпочинку, лікування й туризму. 3. Завдяки штучним островам збільшується приплив туристів.	1. Згубно впливає на морську екосистему. 2. Знищення великої кількості коралових рифів. 3. Винищення природних місць перебування мешканців морської екосистеми. 4. Забруднення води. 5. Великі затрати на будівництво. 6. Можливість затоплення через глобальне потепління.

* [складена автором].

V. ЗАКРІПЛЕННЯ ВИВЧЕНОГО МАТЕРІАЛУ.

Приєм «Впізнай мене».

Завдання: визначити етапи створення штучних островів на основі їх короткої характеристики:

1. Притаманне виникнення більшої кількості штучних островів. Їх призначення вже не тільки для проживання населення, а й для господарської діяльності (**Середньовічний**).

2. Зростає кількість штучних островів, збільшується їх функціональне призначення: для релігійних і транспортних цілей (**Новий**).

3. Характеризується створенням невеликих штучних островів, головним чином для проживання населення (**Стародавній**).

4. Характерне широкомасштабне будівництво штучних островів з рекреаційною метою (**Новітній**).

VI. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ.

VII. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ.

1) Вивчити конспект у зошиті.

2) Записати у зошит методи і шляхи усунення негативних наслідків створення штучних островів.

Заняття № 5

Тема: Класифікації штучних островів. Фактори, які впливають на проектування штучних островів.

Мета: продовжити формувати в учнів знання про «штучні острови»; ознайомити учнів з класифікаціями штучних островів та особливостями кожного з типів; розвивати інтелект учнів, уміння аналізувати, класифікувати, порівнювати, створювати ЛОС; формувати географічний світогляд.

Обладнання: фізична та політична карта світу, атласи, мультимедійна презентація, роздатковий матеріал.

Тип: комбіноване.

Форма: заняття-практикум.

Методи: словесні (розповідь, теоретична конференція), наочні (мультимедійна презентація, ОЛС), практичні (робота з ОЛС).

Основні поняття: штучні острови та їх види.

Очікувані результати: називають класифікації штучних островів та особливості кожного з типів.

План

1. Організаційний момент (1 хвилину).
2. Актуалізація опорних знань учнів (15 хвилин).
3. Мотивація навчальної та пізнавальної діяльності учнів (2 хвилини).
4. Вивчення нового матеріалу (20 хвилин).
5. Закріплення вивченого матеріалу (3 хвилин).
6. Підведення підсумків (2 хвилини).
7. Домашнє завдання (2 хвилини).

ХІД ЗАНЯТТЯ

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ.

II. АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАНЬ УЧНІВ.

Приєм «Теоретична конференція».

Обговорення наслідків створення штучних островів, шляхів вирішення і методів боротьби з негативними наслідками створення штучних островів.

III. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.

Вчитель:

Ми вже знаємо, що в світі існує велика кількість природних островів: материкові, вулканічні, коралові і т.д. Познайомилися з вами з антропогенними – штучними островами. Але виявляється вони також мають велику кількість видів. Ви тільки уявіть, що штучні острови створюють з великих криг льоду на далекій півночі. І сьогодні ми відправляємося в мандрівку, щоб ознайомитися зі всіма їх видами.

IV. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ.

Робота з ОЛС.

Вчитель:

Штучні острови у світі є досить різноманітними. Все це залежить від матеріалу для будівництва, способу створення та спеціалізації островів. Тому існує декілька класифікацій штучних островів.

Завдання: за допомогою розповіді вчителя і роздаткового матеріалу побудувати логічно-опорні схеми:

- група 1: «Класифікація штучних островів»,
- група 2: «Фактори, що впливають на створення штучних островів».

Роздатковий матеріал

За призначенням В. Гришин, Л. Гембарський, В. Снісаренко штучні острови поділили на розвідувальні, експлуатаційні та рекреаційні.

Розвідувальні острови призначаються для розвідувального буріння, які мають відносно невеликий термін служби, що враховується при їх проектуванні та будівництві.

Експлуатаційні острови призначені для промислового видобутку нафти і газу, і повинні бути більш довговічними, мати посилені конструкції та збільшенні розміри, щотакж враховується при їх проектуванні і будівництві.

Рекреаційні будують з метою задоволення потреб у екзотичному відпочинку туристів.

Тінінякін В. за призначенням виділяє наступні штучні острови:

- побудовані з метою вирішення проблеми браку території країни (Нідерланди, Японія, Ізраїль, Мальдівські острови);
- побудовані з метою розвитку туризму (ОАЕ, Катар, Бахрейн, Словенія, Росія, Італія);
- побудовані з метою вирішення екологічних проблем країни (Росія, Японія);
- побудовані з метою вирішення проблеми видобутку ресурсів та інфраструктурних проблем (Японія, Південна Корея).

За матеріалом, який використовується при будівництві, І. Дмитриченко виділяє наступні штучні острови: ґрунтові, льодоґрунтові і крижані. Кожний із цих типів в свою чергу може бути підрозділений на підтипи

і модифікації в залежності від поєднання матеріалів, способів захисту від ерозії, призначення, терміну експлуатації і ін.

Штучні ґрунтові острови в залежності від способу проведення робіт при їх будівництві поділяють на:

- наливні, які споруджуються без захисту або із захистом відкосів;
- насипні, які споруджуються, як правило, із захистом відкосів.

На проектування штучних островів впливає великий комплекс факторів, які характеризують природні умови району їх зведення. До них відносять: гідрологічні, геологічні, геоморфологічні, метеорологічні та інші.

До гідрологічних умов відносять наступні основні фактори: морські хвилювання, коливання рівня моря, припливно-відливні явища, морські течії, цунамі та інші. Вони кардинальним чином впливають на діяльність людства в освоєнні морів та океанів.

До гідрографічних умов в першу чергу відносять: глибини та рельєф дна морів та океанів.

Геологічні та геоморфологічні умови включають: геологічну будову дна, властивість гірських порід, змінність форми дна, рух наносів та можливі тектонічні явища.

До метеорологічних умов відносять: вітровий режим, температура повітря, опади і тумани. Наприклад, ґрунтові острови повинні протистояти хвильовій ерозії. Тому на них повинні зводитись берегозахисні споруди.

Також, окрім природних умов необхідно також враховувати призначення острова, наявність ґрунтових матеріалів і способи їх транспортування, наявність плавзасобів та іншої будівельної техніки, віддаленість острова від виробничої бази тощо.

Зразок оформлення логічно-опорних схем:

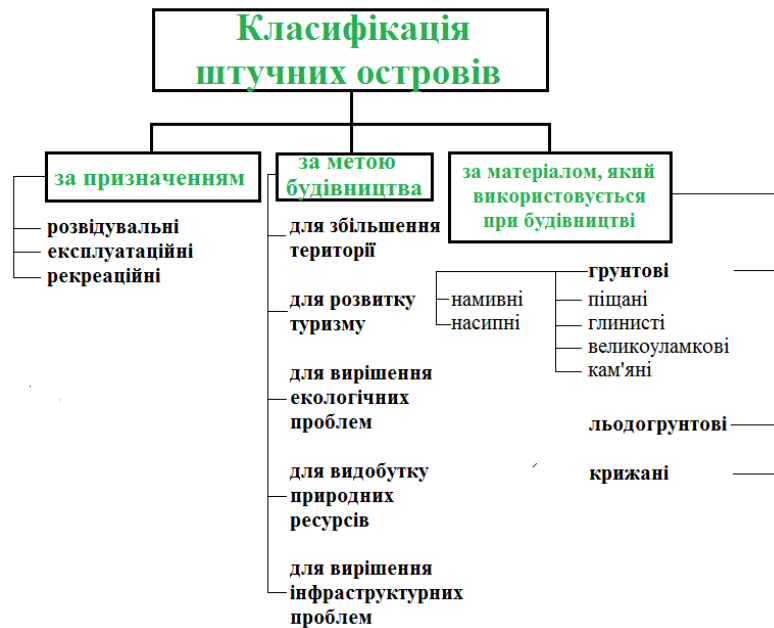

Рис. 3.3. Логічно-опорна схема «Класифікація штучних островів» [складений автором].

Рис. 3.4. Логічно-опорна схема «Фактори, що впливають на проектування островів» [складений автором].

V. ЗАКРІПЛЕННЯ ВИВЧЕНОГО МАТЕРІАЛУ.

Приєм «Сюрприз».

Запитання:

1. Назвати позитивні наслідки створення штучних островів.
2. Назвати негативні наслідки створення штучних островів.
3. Назвати види штучних островів за видами експлуатації.
4. Назвати види штучних островів за метою створення.
5. Назвати види штучних островів за матеріалом, який використовується при їх будівництві.
6. Які геологічні фактори впливають на проектування штучних островів?
7. Які гідрологічні фактори впливають на проектування штучних островів?
8. Які гідрографічні фактори впливають на проектування штучних островів?
9. Які метеорологічні фактори впливають на проектування штучних островів?
10. Види природних факторів, що впливають на будівництво штучних островів.
11. Які економічні фактори впливають на будівництво штучних островів?
12. Назвіть відомих авторів класифікацій штучних островів.

*Відповіді:***1. Позитивні наслідки:**

- 1) Завдяки штучним островам збільшується прибережна територія.
- 2) Сприяють збільшенню рекреаційних ресурсів, які можна використовувати для відпочинку, лікування й туризму.
- 3) Завдяки штучним островам зростає потік туристів.

2. Негативні наслідки:

- 1) Згубно впливають на морську екосистему, призводять до порушення природного балансу (знищення великої кількості коралових рифів, природних місць проживання черепах, а також інших мешканців морської екосистеми, забруднення води).
- 2) На будівництво штучних островів виділяються великі кошти.

3) В майбутньому через глобальне потепління рівень океанів і морів може підвищитися, що безпосередньо загрожує затопленню штучних островів.

Негативні наслідки можна мінімізувати, якщо дотримуватися усіх правил, норм і законів при зведенні та експлуатації цих островів. Лише за умов раціонального природокористування будівництво даних об'єктів буде мати економічний прибуток, розширювати географію туристичних послуг і не шкодити екологічному стану морських екосистем.

3. Розвідувальні, експлуатаційні та рекреаційні.

4. Побудовані з метою вирішення проблеми браку території країни, побудовані з метою розвитку туризму, побудовані з метою вирішення проблеми видобутку ресурсів, інфраструктурних та екологічних проблем країни, побудовані з метою вирішення

5. Ґрунтові, льодогрунтові і крижані.

6. Геологічна будову дна, властивість гірських порід, змінність форми дна, рух наносів та можливі тектонічні явища.

7. Морські хвилювання, коливання рівня моря, припливно-відливні явища, морські течії, цунамі та інші.

8. Глибини та рельєф дна морів та океанів.

9. Вітровий режим, температура повітря, опади і тумани.

10. Гідрологічні, геологічні, геоморфологічні, метеорологічні.

11. Призначення острова, наявність ґрунтових матеріалів і способи їх транспортування, наявність плавзасобів та іншої будівельної техніки, віддаленість острова від виробничої бази тощо.

12. Гембарський, Грішин, Снісаренко, Тінінякін, Дмитриченко.

VI. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ.

VII. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ.

1) Вивчити одну із класифікацій штучних островів і розробити власну.

2) Підготувати доповідь про один із найбільших штучних островів у світі.

Заняття №6

Тема: Рейтинг найвідоміших штучних островів. **Практична робота 1.** Нанесення на контурну карту найбільших штучних островів за площею та витратами на їх будівництво.

Мета: продовжити формувати в учнів знання про «штучні острови»; ознайомити учнів з класифікаціями штучних островів та особливостями кожного з типів; розвивати інтелект учнів, уміння аналізувати, класифікувати, порівнювати, створювати ЛОС; формувати географічний світогляд.

Обладнання: політична карта світу, атласи, контурні карти, мультимедійна презентація, ілюстрації штучних островів.

Тип: практичного застосування знань, умінь і навичок .

Форма: практична робота.

Методи: словесні (розповідь, пояснення, інструктаж, доповіді), наочні (мультимедійна презентація, карти, атласи, ілюстрації штучних островів), практичні (робота з контурною картою).

Основні поняття: найбільші штучні острови світу (Пальмові острови, архіпелаг «Світ», Перлина, Кансай, Хозарські острови).

Очікувані результати: учні наводять приклади найвідоміших штучних островів за різними критеріями (за площею, за витратами на будівництво); показують на карті найбільші штучні острови у світі.

План

1. Організаційний момент (2 хвилини).
2. Актуалізація опорних знань учнів і перевірка домашнього завдання (5 хвилин).
3. Постановка навчально-виховних завдань практичної роботи (3 хвилини).
4. Інструктаж учнів щодо виконання практичної роботи (5 хвилин).
5. Власне проведення практичної роботи (25 хвилин).
6. Підведення підсумків (3 хвилини).
7. Домашнє завдання (2 хвилини).

ХІД ЗАНЯТТЯ

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ.**II. ПЕРЕВІРКА ДОМАШНЬОГО ЗАВДАННЯ.**

Виступи учнів: представлення результатів щодо розробки власної класифікації штучних островів.

III. ПОСТАНОВКА НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНИХ ЗАВДАНЬ.**IV. ІНСТРУКТАЖ УЧНІВ ЩОДО ВИКОНАННЯ ПРАКТИЧНОЇ РОБОТИ.****V. ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНОЇ РОБОТИ.**

Завдання 1: На основі повідомлень однокласників або Інтернет джерел скласти рейтинг найбільших штучних островів за площею. Заповнити таблицю 3.9.

Таблиця 3.9

«Рейтинг найбільших штучних островів світу за площею, км²»*

Місце	Назва острова	Місце розташування	Площа, км ²
1	Дуррат ель Бахрейн	Бахрейн	21000
2	Штучний острів в Сеулі	Південна Корея	20382
3	Емвай	Бахрейн	2790
4	Фенікс	Китай	365
5	Пальма Джебель Алі	ОАЕ, Дубай	80
6	Архіпелаг «Світ»	ОАЕ, Дубай	55
7	Хозарські острови	Азербайджан	30
8	Пальма Джумейра	ОАЕ, Дубай	25
9	Яс	ОАЕ, Абу-Дабі	25
10	Кансай	Японія	10

* [складена автором].

Завдання 2: На основі повідомлень однокласників або Інтернет джерел скласти рейтинг найбільших штучних островів за витратами на будівництво. Заповнити таблицю 3.10.

Таблиця 3.10

«Рейтинг найдорожчих островів за витратами на їх будівництво»*

Місце	Назва острова	Місце розташування	Витрати, млрд. \$
1	Яс	ОАЕ, Абу-Дабі	36
2	Кансай	Японія	20

Продовж. табл. 3.10

3	Перлина	Катар, Даха	15
4	Кобе	Японія	15
5	Архіпелаг «Світ»	ОАЕ, Дубай	14
6	Пальма Джумейра	ОАЕ, Дубай	14
7	Пальма Джебель Алі	ОАЕ, Дубай	9,5
8	Чубу	Японія	7,3
9	Дуррат ель Бахрейн	Бахрейн	6
10	Хозарські острови	Азербайджан	2

*[складена автором].

Завдання 3: Нанести на контурну карту країни з найбільшими штучними островами у світі.

Зразок оформлення картограми:

Рис. 3.5. Країни з найбільшими штучними островами за площею та витратами при їх будівництві [складений автором].

Завдання 4: Зробити висновок про те, які штучні острови є найбільшими у світі за площею, за витратами на будівництво. Порівняти рейтинги між собою та зробити висновок про те, що вплинуло на такий розподіл найбільших штучних островів по світу.

Висновок: Отже, за допомогою даних таблиць можна зробити висновок про те, що найбільшими штучними островами за площею є острів в Сеулі та острови Дуррат ель Бахрейн і Емвай в Бахреїні.

Найдорожчими штучними островами за витратами при їх будівництві вважаються острови Яс в ОАЕ, Кансай в Японії та Перлина в Катарі.

Поєднавши обидва рейтинги, можна помітити, що найбільші за площею острови не є найдорожчими, що можна пояснити особливістю будівництва, не передбаченням не використання для великої кількості туристів. Поряд з тим найдорожчі острови не мають унікально великих розмірів, тому спрямовані на рекреацію.

Слід відзначити що всі найбільші за площею та вартістю будівництва острови були створені в Азії, основна їх частина (70%) зосереджена в нафтонадлишкових країнах Перської затоки. Населення в цих країнах сягне 57,6 млн у 2019 році. Тому значна чисельність середнього класу та зростаючий потік туристів – додаткові фактори, що формують попит на створення в цьому регіоні штучних островів.

VI. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ.

VII. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ.

1) Вивчити номенклатуру з теми «Найбільші острови за площею», «Найдорожчі штучні острови». «Країни з найбільшими і найдорожчими штучними островами у світі».

Заняття №7-8

Тема: Дослідження 1. Створення інтерактивної карти «Найвідоміші штучні острови світу».

Мета: ознайомити учнів з програмами, за допомогою яких створюють інтерактивні карти; навчити учнів створювати інтерактивні карти за допомогою засобів редактора презентацій «Power Point»; розвивати пізнавальні та творчі здібності учнів.

Обладнання: комп'ютери, мережа Інтернет, роздатковий матеріал.

Тип: застосування ЗУН на практиці.

Форма: практична робота.

Методи: словесні (розповідь, пояснення, інструктаж), наочні (мультимедійна презентація, листи-інструктажі), практичні (робота в додатку «Power Point»).

Основні поняття: інтерактивна карта, штучні острови.

Очікувані результати: учні називають програми, за допомогою яких створюють інтерактивні карти, вміють створювати інтерактивну карту за допомогою засобів редактора презентацій «Power Point».

План

1. Організаційний момент (1 хвилина).
2. Актуалізація опорних знань учнів і перевірка домашнього завдання (4 хвилини).
3. Постановка навчально-виховних завдань дослідження (5 хвилин).
4. Інструктаж учнів щодо виконання дослідження (5 хвилин).
5. Власне проведення дослідження (25 хвилин).
6. Підведення підсумків (3 хвилини).
7. Домашнє завдання (2 хвилини).

ХІД ЗАНЯТТЯ

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ.

II. ПЕРЕВІРКА ДОМАШНЬОГО ЗАВДАННЯ.

Приєм «Географічний диктант».

Завдання: написати або нанести на контурну карту.

- 1) Вказати назву та країну розташування найбільших штучних островів у світі.
- 2) Вказати назву та країну розташування найдорожчих штучних островів у світі.
- 3) Вказати країни з найбільшими і найдорожчими штучними островами у світі.

III. ПОСТАНОВКА НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНИХ ЗАВДАНЬ.

Розповідь вчителя.

Інтерактивна карта — це електронна картка, що працює в режимі двостороннього діалогового взаємодії людини (користувача) і комп'ютера і являє собою візуальну інформаційну систему.

Інтерактивні карти створюють в наступних програмах:

Bubbl.us – програма автоматично використовує новий колір для кожного нового рівня ієрархії. Всі елементи можна переміщати в будь-яке місце робочого поля. Можлива спільна робота над картою, для чого кожному користувачеві необхідно буде створити власний обліковий запис. Ви можете поділитися картою, створивши для неї посилання, роздрукувати карту, і експортувати її у форматі JPEG або PNG.

Coggle — безкоштовний сервіс, що дозволяє створювати красиві онлайн-карти. Тут можна створювати будь-яку кількість гілок, викривляти їх, міняти кольори, і переміщати елементи.

Ви можете поділитися картами в соцмережах, а також працювати над ними спільно з колегами. Можна вбудувати карту в сайт або блог, а також зберегти її у вигляді PNG або PDF-файлу. Є функція збереження історії всіх змін, що дозволяє Вам в будь-який момент повернутися до попередніх версій карти.

Карти Popplet можуть складатися з безлічі елементів, що містять текст, завантажені зображення, малюнки або відео. Елементи можна виділяти різними кольорами, змінювати їх розмір і переміщати. Можна наблизити той чи інший елемент, щоб розглянути його в деталях, або зменшити масштаб, щоб побачити всю карту.

Над картою можна працювати спільно з іншими користувачами, які можуть додавати коментарі до елементів карти, так і створювати власні елементи. Готову карту можна роздрукувати, поділитися їй в Facebook або Twitter, експортувати у форматі PDF або PNG. Інтерфейс англomовний. Є онлайн-версія і додатки для iPhone і iPad. Безкоштовно можна створити не більше 5 карт.

Сьогодні ми з вами навчимося створювати інтерактивні карти за допомогою програми «Power Point».

IV. ІНСТРУКТАЖ УЧНІВ ЩОДО ВИКОНАННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ.

1. Відкрити програму «Power Point», створити головний слайд і вставити основну карту. У наведеному нижче прикладі це буде політична карта світу.

Увага! Для інтерактивної карти доцільніше налаштувати не об'єкт, а цілий слайд. Тому доцільно виконати наступний крок по зміні слайдів.

2. В головному меню виконуємо наступний алгоритм: Анімація – Зміна слайдів. У зміні слайдів знаходимо режим «прямокутник назовні». З ним ефект зміни карт найбільш раціональний. У «зміні слайдів» прибираємо також галочки з режимів «по клацанню» і «автоматично». Це стосується всіх слайдів нашої розробки.

3. Тепер нам необхідно створити гіперпосилання. Ними будуть виділені об'єкти – той чи інший регіон, навіть населений пункт. У прикріпленому файлі, в нашому конкретному випадку виділимо країни-лідери у створенні штучних островів у світі.

Алгоритм виконання наступний: Вставка-фігури-полілінія (можна і мальована крива).

Для того, щоб створити зв'язок між опорним слайдом і будь-яким іншим нам потрібно виконати такі команди: *Виділити потрібний об'єкт – Вставка – Гіперпосилання – Місце в документі*(вибираємо потрібний слайд) – *Ок*. У нас з'явиться гіперпосилання на вказаний нами слайд. Виділений об'єкт буде підкреслений. При показі презентації воно буде працювати.

Можна також від певного слайда повернутися на опорний за допомогою кнопок керування. Для цього нам потрібно виконати такі команди: *Вставка – Фігури – Кнопки управління – Керуюча кнопка на початок*.

Якщо у вас не виходить отримати залиту фігуру, накладіть зверху на плановану область автофігуру, яка найбільше підходить за обрисами, і робимо її прозорою. Отримуємо об'єкти, які в подальшому стануть гіперпосиланнями.

Зверніть увагу! Необхідна суцільна заливка, щоб гіперпосилання з'являлася не тільки по контуру, але і по всьому об'єкту. Тому обов'язково замкніть лінію, щоб отримати цілий об'єкт.

Коли на екрані у вас з'явиться виділена область, незалежно від отриманого кольору заливки налаштуємо формат отриманого малюнка на 100% прозорість. Таким чином, об'єкт гіперпосилання невидимий, зовні наша

карта нічим не відрізняється від звичайної. Але між тим, всі виділені нами країни є гіперпосиланнями.

4. На окремих слайдах розміщуємо необхідні нам малюнки штучних островів. Нагадаю, що зміна всіх слайдів в режимі «прямокутник назовні».

5. Кожен з виділених об'єктів робимо гіперпосиланнями на відповідні карти. Рекомендована дія гіперпосилання «по наведенню покажчика миші». В такому режимі найбільш ефективна робота інтерактивної карти.

У картах штучних островів ми теж виділяємо ті об'єкти, які повинні стати гіперпосиланнями. Якщо це район, то також виділяємо його полілінією. Населені пункти доцільно виділяти прямокутником, наклавши його на назву. Далі знову встановити прозоре світло фігури і її ліній.

При необхідності можемо продовжити поглиблення змісту, тобто від карти штучних островів ОАЕ перейти до окремих об'єктів. Наприклад, показати фото кожного штучного острова ОАЕ окремо.

6. Не забуваємо на всіх картах розмістити «кнопки» повернення» і на головну карту, і на карту, наприклад, штучних островів ОАЕ. Тобто на інших картах може бути кілька кнопок повернення: наприклад, одна кнопка — з фото штучного острова на карту ОАЕ, інша – на карту світу.

Отже, наша карта готова.

V. ВЛАСНЕ ПРОВЕДЕННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ.

VI. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ.

VII. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ.

Дати характеристику одному із штучних островів у світі у нестандартній формі (плакат, брошура, буклет, інформативна газета, журнал, мультимедійна презентація і т.д.).

Заняття №9-16 наведені в Додатку К.

Висновки до розділу 3

В ході формування знань про поняття «штучні острови» в шкільних курсах географії ми:

1. З'ясували, що знання про поняття «штучні острови» формується в шкільних курсах географії на трьох рівнях: на початковому рівні учні знайомляться з поняттям «острів», видами островів та вводиться поняття «штучний острів». На другому рівні діти вивчають поняття «штучний острів» як один із видів антропогенних ландшафтів на прикладі світу (7 клас) і України (8 клас). На третьому рівні учні розглядають штучні острови як об'єкт міжнародного туризму.

2. Розробили програму факультативного курсу «Подорож штучними островами» та конспекти до нього, яка розрахована на учнів 8-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів. Вона є логічним доповненням знань зі шкільного курсу географії.

Зміст курсу за вибором «Подорож штучними островами» спрямований на виявлення закономірностей формування, розміщення, функціонування і розвитку міжнародного туризму на штучних островах світу.

Мета курсу полягає в ознайомленні і розширенні кругозору учнів з туристичних ресурсів островів; розвитку пізнавальної діяльності; ознайомленні з природними об'єктами штучних островів, в межах яких організовується рекреація та туризм.

Завдання курсу:

- ознайомити з поняттями «рекреаційні ресурси», «міжнародний туризм», «штучні острови».
- здійснити віртуальні подорожі на штучні острови;
- виховувати любов до природи та активного відпочинку;
- вдосконалити навички використовувати Інтернет-ресурси і створювати комп'ютерні презентації;
- вміти здійснювати раціональний відбір отриманої інформації;

— поглибити навички роботи з картографічними джерелами, навчити створювати та користуватися інтерактивними картами.

Курс розрахований на 17 годин і передбачає діяльнісний підхід в навчанні через індивідуальну і групову роботу, а також проведення семінарів, практикумів, презентацій та заочних подорожей у місця екзотичного відпочинку на штучних островах світу.

ВИСНОВКИ

У зв'язку з розвитком глобалістичних процесів в ХХІ столітті великого попиту отримало створення штучних островів і це дає можливість якісного і цікавого відпочинку туристів.

В силу високої актуальності, штучні острови заслуговує детального вивчення.

У результаті розв'язання завдань, поставлених на початку роботи, ми досягли мети, що дозволило зробити ряд важливих висновків:

1. Штучні острови – гідротехнічні споруди, призначені, як правило, для розвідки і розробки природних ресурсів, проведення морських наукових досліджень у просторах Світового океану, а також для інших економічних цілей.

Штучні острови є одним із сучасних напрямків розвитку острівного туризму. Щоб залучити в країну більшу кількість туристів, ряд країн стали інвестувати свої та залучати іноземні кошти у будівництво штучних островів. Крім того, держави таким чином збільшують власну територію. Розвитку міжнародного туризму на штучних островах сприяють наступні фактори: вигідні природно-кліматичні умови, наявність розвинутої туристичної інфраструктури; наявність значної кількості рекреаційних об'єктів для пізнавального, спортивного, лікувально-оздоровчого, екологічного та ділового туризму, високий рівень безпеки та транспортна доступність.

2. Можна виділити такі етапи створення штучних островів: стародавній, середньовічний, новий, новітній, сучасний.

3. Штучні острови є досить різноманітними і на сьогодні в науковій літературі існує декілька класифікацій: за особливостями експлуатації (розвідувальні, експлуатаційні та рекреаційні); за метою будівництва (для збільшення території, розвитку туризму, вирішення екологічних проблем, вирішення інфраструктурних проблем та видобутку ресурсів); в залежності від

матеріалу, який використовується при будівництві (грунтови, льодогрунтови і крижані).

Нами були розроблені власні класифікації штучних островів, зокерма за географічним розташуванням, за щільністю населення та в історичній ретроспективі.

4. Ми розробили рейтинг найвідоміших штучних островів, взявши до уваги 2 критерії: площу та витрати на будівництво.

До найбільших за площею потрапили острови з площею від 10 км² до 21000 км², всі вони розміщені в Азії, в тому числі і у високорозвиненій країні – Японії.

До найдорожчих за витратами на їх будівництво відносяться острови з витратами від 2 до 40 млрд. \$. Вони також усі розташовані в Азії, переважно в країнах Перської затоки. Великі витрати на будівництво штучних островів обумовлено складністю у зведенні, високими цінами на будівельні матеріали та будівельну техніку.

5. На сьогодні три регіони світу досягли успіху у будівництві даних споруд. Це Азія, Європа та Америка. Були виявлені наступні регіональні особливості. Найбільш популярним серед туристів є Азіатський регіон, тому що тут: сприятливі природно-кліматичні умови, достатній економічний розвиток країн, транспортна доступність і розвинута інфраструктура. Європейський регіон, поки що, займає другу позицію, але в перспективі, за рахунок країн Середземномор'я, може конкурувати з Азією. Середземноморські країни мають в своєму розпорядженні сприятливі природно-кліматичні умови, розвинуту інфраструктуру, культурно-історичні рекреаційні ресурси, економічну і політичну стабільність. Американський регіон тільки починає розвивати рекреаційну діяльність на штучних островах.

6. На сучасному етапі створення штучних островів набуває популярності в багатьох країнах світу, куди стікаються величезні туристичні потоки. У світі існує 22 майбутніх проектів будівництва штучних островів.

7. Нами були виявлені особливості розміщення існуючих штучних островів та проектів по їх створенню, на основі цього здійснено картографування та інтерактивна карта.

8. Розробили навчальну програму факультативного курсу «Подорож штучними островами» для учнів 8-9 класів та конспекти до нього на профільному рівні.

Таким чином, проблема дослідження штучних островів та можливості їх використання для рекреаційної діяльності і міждисциплінарного вивчення (географія, економіка, екологія, право), і географічний аспект продовжує залишитись актуальним і має перспективи для подальшого вивчення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ТА ДЖЕРЕЛ

1. AKIMICHI Tomoya, 1991. Sea Tenure and Its Transformation in the Lau of North Malaita, Solomon Island. South Pacific Study, 12(1): 7-22, 17.
2. Амос У. Живой мир островов: монография / Уильям Амос. – Санкт-Петербург : Гидрометеиздат, 1987. – 256 с.
3. Бутько Д. Унікальний острів розваг на Шрі-Ланці [Електронний ресурс] / Д. Бутько // Записки про подорож та туризм. – Режим доступу: http://ozi.pp.ua/unikalnyj-ostriv-rozvah-na-shri-lantsi_2172/
4. Вишняков О. Ізраїль збудує ряд штучних островів в формі Менори / Олег Вишняков [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://obozrevatel.com/blogs/84306-menorah-islands-v-vodah-seredzemnogo-morya.htm>
5. Гришин В. Існуючі й проєктовані штучні острови та їх призначення [Електронний ресурс] / В. Гришин, Л. Гембарський, В. Снісаренко // Міжнародний науково-виробничий журнал «Підводні технології». – 2015. – Вип. 2.– Режим доступу: <http://library.knuba.edu.ua/books/zbirniki/12/201502.pdf>.– (дата звернення 11.11.2017).
6. Дмитриченко І. Штучні острови, установки і споруди / І. Дмитриченко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakony.com.ua/sh--/44801-shtuchni-ostrovi-ustanovki-i-sporudi>
7. Искусственный остров [Електронний ресурс] / Горная энциклопедия. – Режим доступа: <http://www.miningenc.ru/i/iskusstvennyjostrov>
8. Искусственные острова: для чего они создаются? [Электронный ресурс] / Свежие новости арабского мира. – Режим доступа: <http://www.arabic.com.ua/new.php?new=230>
9. Искусственные острова Панама-сити [Электронный ресурс] / Весь мир как на ладони. – Режим доступа: <http://lifeglobe.net/entry/3290>
10. Искусственные острова: технологии в союзе с природой [Электронный ресурс]/ 2017 год экологии в России. – Режим доступа:

<http://www.da-voda.com/vodogalereya/iskusstvennye-ostrova-tehnika-v-soyuze-s-prirodoj/>

11. Искусственные острова Японии [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://istori4ki.livejournal.com/3087.html>

12. Как работает искусственный тропический остров в Германии [Электронный ресурс] / Беларусский портал n1.by. – Режим доступа: <http://n1.by/news/789536-kak-rabotaet-iskusstvennyi-tropicheskii-ostrov-v-germanii.html>

13. Литвин В. Основы морского ландшафтоведения. Островные и поверхностные океанические ландшафты : учебное пособие / Владимир Литвин. – Калининград : КГУ, 1994. – 60 с.

14. Литвин В. Острова в океане - далекие и близкие : монография/ Владимир Литвин. – Калининград : Калининградское отделение русского географического общества, 1999. – 184 с.

15. Лымарев В. Островное природопользование: проблемы и перспективы / Василий Лымарев. – Москва : Знание, 1991. 50 с.

16. Конвенция организации объединенных наций по морскому праву [Электронный ресурс] / Главный правовой портал Украины ЛИГА:ЗАКОН. – Режим доступа: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MU82K23R.html

17. На узбережжі Італії з'являться штучні острови [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://clubstroitel.com/uk/world/2013/01/na-uzberezhzhi-italiyi-zyavlyatsya-shtuchni-ostrovi>

18. Неймовірні рукотворні острови в світі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://avivas.ru/topic/samie_neveroyatnie_rukotvornie_ostrova_v_mire.html

19. Острова Пальм [Электронный ресурс] / Найкращий стиль письма. – Режим доступу: <http://n-style.kiev.ua/ostrovi-palm.html>

20. Острівний світ – острів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://megasite.in.ua/24107-ostrivnijj-svit-ostriv.html>

21. Острівний туризм [Електронний ресурс] / Навчальні матеріали онлайн – зручніше ніж в бібліотеці. – Режим доступу:http://pidruchniki.com/1499052843579/turizm/orhideyniy_turizm

22. Пальма Джумейра, ОАЕ. Опис штучного Пальмового острова в Дубаях [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://poradumo.com.ua/92131-palma-djumeira-oae-opis-shtychnogo-palmovogo-ostrova-v-dybayi/>

23. Перлина Катару [Електронний ресурс] / Пізнавальний інтернет-журнал. – Режим доступу:<http://cikavosti.com/perlina-kataru-rozkishniy-shtuchniy-ostriv/>

24. Плаваючі штучні острови озера Тітікака [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.geograf.com.ua/tourism/2928-plavayuchi-shtuchni-ostrovi-ozera-titikaka>

25. Потрясающие искусственные острова [Электронный ресурс] / В мире чудес. – Режим доступа: <http://vmirechudes.com/potryasayushhie-iskusstvennye-ostrova-foto/>

26. Проект искусственного острова в Алмере для выставки «Флориада-2022» [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://berg-crimea.livejournal.com/13976.html>

27. Рукотворні острови – в реальності і в планах [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://anastgal.livejournal.com/1483219.html>

28. Сайт для пошуку туристичних турів та отелей [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<https://www.roomguru.com/Place/Kobe.htm>

29. Сєдих Г. Нерухомість мрії-власний острів [Електронний ресурс] / Г. Сєдих. – Режим доступу до електронного джерела: <http://www.cre8tivez.org/nedvijimost/neruhomist-mriyi-vlasnij-ostriv/>

30. Социально-экономические особенности островных государств и роль международного туризма в них [Электронный ресурс] Студенческая библиотека онлайн. – Режим доступа: http://studbooks.net/712703/turizm/rol_mezhdunarodnogo_turizma_ostrovah_mirovo_go_okeana

31. Створення штучних островів в Дубаї [Електронний ресурс] / Все про Дубаї. – Режим доступу: <http://www.champselysees-dubai.com/?p=2771>

32. Тарасов В. Применение массивов-гигантов для защитных ограждений при возведении искусственных островов в море на примере сооружения «Моликпак» [Электронный ресурс] / В. Тарасов, С. Петрашев // ФГОУ ВПО «Морской государственный университет им. адм. Г.Невельского». – Режим доступа: <http://www.sworld.com.ua/index.php/ru/component/content/article/29-developmentof-minerals-and-geodesy/3783-tarasov-vvpetrashevsky-ne>

33. Тининякин В. Строительство искусственных городов и островов. Проблемы и перспектива [Электронный ресурс]/ В. Тинянкин. – Режим доступа: <http://ftp.pandia.ru/text/77/22/53468.php>

34. Топ самих дивних штучних островів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.infoniac.ru/news/Top-samyh-strannyh-iskusstvennyh-ostrovov.html>

35. Топ 10 штучних островів світу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dekatop.com/archives/6406>

36. Туреччина створить для туристів три штучних острови [Електронний ресурс] / Преса України. – Режим доступу: <http://uapress.info/uk/news/show/160166>

37. У Болгарії задумалися над створенням штучних островів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://racer.kr.ua/proisshestvie/u-bolgariji-zadumalisya-nad-stvorenyam-shtuchnix-ostroviv.html>

38. У Великобританії побудують Штучний острів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eurouser.com.ua/u-velykobrytaniji-pobuduyut-shtuchnyj-ostriv-69/>

39. У Південно-Китайському морі побудують штучний острів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.biznews.com.ua/u-pivdenno-kitayskomu-mori-pobuduyut-shtuchniy-ostriv/?fdx_switcher=mobile

40. У Словенії на Адріатичному морі буде споруджено три штучні острови [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://filolingvia.com/news/2009-08-24-3472>

41. Штучна Земля в Об'єднаних Арабських Еміратах : реферат [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrbukva.net/45963-Iskusstvennaya-Zemlya-v-Ob-edinennyh-Arabskih-Emiratah.html>

42. Штучні незалежні ІТ острова-держави у Полінезії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ultimategeeknews.com/world/arhipelag-it/>

43. Штучний острів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Штучний_острів

44. Штучні острови в Дубаї [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.liveinternet.ru/users/vologryn5/post231394454/>

45. Штучні острови в ОАЕ оснастять клімат-контролем [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ua.korrespondent.net/world/3300397-shtuchni-ostrovy-v-oae-osnastiat-klimat-kontrolem>

46. Штучний острів в Одеській області [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ua.igotoworld.com/ua/news/509_iskusstvennyy-ostrov-v-odesskoy-oblasti.htm

47. Штучний острів за 6,5 млн \$ на замовлення [Електронний ресурс] Суспільно-політичний журнал Україна. – Режим доступу: <http://ukrjournal.com/2012/07/11/shtuchnyj-ostriv-za-65-mln-na-zamovlennya-foto/>

48. Штучні острови: країни на воді [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uaprom.info/article/2331-iskusstvennye-ostrova-strany-na-vode.html>

49. Штучні острови найбільш фантазійних форм (плани та їх реалізація) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://fishki.net/1300422-iskusstvennye-ostrova-samyh-fantazijnyh-form-planu-i-ih-realizacija.html>

50. Які країни туристи відвідували найбільше у 2017 [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

https://24tv.ua/yaki_krayini_turisti_vidvidovali_naybilshe_u_2017_oprilyudneno_reyting_n1022136

51. Як створюють штучні острови? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://masterok.livejournal.com/112821.html>

52. 10 самых красивых островов Украины [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://afisha.bigmir.net/other/articles/231563-10-samyh-krasivyh-ostrovov-Ukrainy>

ДОДАТКИ

Додаток А

Таблиця А.1

«Етапи створення штучних островів в світі»*

Назва етапу	Характеристика етапу	Приклад штучного острова	Місце розташування
Стародавній (до V ст.)	Невеликі штучні острови, які споруджувалися на мілководді в місцевих озерах і річках в епоху неоліту.	Кранноги	Шотландія, Ірландія
Середньовічний (V-XVI ст.)	Ацтеки в XIV столітті протягнули канали, на яких нерухомо закріпили плоти. На водних каналах плавучі сади утворювали справжній ботанічний лабіринт. Будувалися плавучі сади з природних матеріалів. Саме ацтеки стали винахідниками штучних островів, які створювалися шарами з природних матеріалів і землі до тих пір, поки плавучий острів не ставав досить міцним. На таких островах висаджувалися навіть дерева, щоб їх коріння перепліталися з матеріалами плота, надаючи йому міцність і стабільність [7].	Сошимілко	Мехіко, Мексика
	Штучний архіпелаг на Каролінських островах в Тихому океані, споруджений між 1285 і 1485 роками стародавніми мікронезійцями.	Нан-Мандол	Каролінські острови
Новий (XVII-XVIII ст.)	В XVII столітті штучний острів у формі віяла був побудований для того, щоб іноземці не допускалися на священну японську землю.	Дедзіма	Бухта Нагасакі, Японія
	Перші в Росії штучні острови, в основному кам'яно-накидні.	Перші штучні острови в Росії	Фінська затока поблизу Кронштадта, Росія
	Між Очаковом і фортецею Кінбурн, споруджений наприкінці XVIII століття для контролю за входом судів у Дніпровський лиман.	Первомайський	Україна

Продовж. табл. А.1

Новітній (XIX-XX ст.)	Штучний острів-форт, був побудований англійцями між 1867 і 1880 роками для захисту порта Портсмута від нападу французів. Сьогодні на ньому розташований готельний комплекс, два ресторани, 5 барів і 2 вертолітні майданчики [20].	Манс Ленд Форт	Протока Селент поблизу узбережжя острова Вайт, Великобританія
	В Інституті вічної мерзлоти колишнього Радянського Союзу, в Карському морі був створений штучний острів з льоду. Він, як місце для будівництва житлових площ, не використовувався, але це був перший крок у освоєнні нового сектора будівництва [43].	Штучний острів з льоду	Росія (колишній СРСР)
Сучасний (з 2000 р. XXI ст.)	Це експериментальний острів в Японії, зроблений з пресованого сміття. Проект є частиною стратегії по розширенню території країни за рахунок океану, зведення елітної нерухомості та проведення експериментів у сфері будівництва.	Острів з пресованого сміття	Японія
	Країна, що займає беззаперечно перше місце за кількістю, розміром і різноманітністю подібних штучних островів. Одним з найбільших і найбільш відомих штучних архіпелагів ОАЕ є «Острови Пальм» та архіпелаг «Світ».	Острови Пальм	ОАЕ
	В найближчому майбутньому країна планує звести острів у формі тюльпана. Ця квітка була обрана тому, що вона є одним із символів держави. Проектувальники острова стверджують, що головною причиною будівництва була нестача території, а також бажання перевершити інші країни і, в першу чергу, ОАЕ. Практично 60% території Нідерландів створено штучним шляхом [18].	Острів-тюльпан	Нідерланди

Продовж. табл. А.1

	<p>Однією з головних причин будівництва острова є брак курортів. Так, найвідоміше місце для відпочинку в Росії - Сочі - останнім часом із-за дефіциту території не може прийняти всіх бажаючих відпочити, кількість яких постійно збільшується. У зв'язку з цим було прийнято рішення побудувати біля Сочі групу штучних островів, які всі разом складуть курортний комплекс і будуть займати площу в 330 га. Унікальність цього острова полягає в тому, що він своєю формою нагадуватиме зменшену карту Росії [18].</p>	Федерація	Росія
	<p>Незважаючи на нестабільну економічну ситуацію, Україна теж розвивається в цьому прибутковому секторі економіки. Вже зараз в країні споруджено штучний острів біля Коблево Миколаївської області. Його площа становить 1000 м², знаходиться він у відкритому морі в 300 м від берега. Острів розрахований на одночасну присутність на ньому приблизно 150 осіб. На острові розташовані два басейни з очищеною морською водою, пристані для яхт і катерів, стоянки для скутерів, пляж зі штучною травою. Вартість цього проекту становить більше 2 млн грн, які інвестують вітчизняні власники однієї з місцевих баз відпочинку. Цей проект дав можливість відпочиваючим відвідувати інші місця Миколаївщини за допомогою водного транспорту, завантажив роботою річковиків, а також допоміг сполученню з населеними пунктами Кінбурнської коси [51].</p>	Штучний острів біля Коблево	Україна

*[складена автором]

Додаток Б
Найбільші штучні острови світу

Рис. Б.1. Країни з найбільшими штучними островами за площею та витратами при їх будівництві [складений автором].

Додаток В

Класифікація штучних островів

Рис. В.1. Класифікація штучних островів [складений автором].

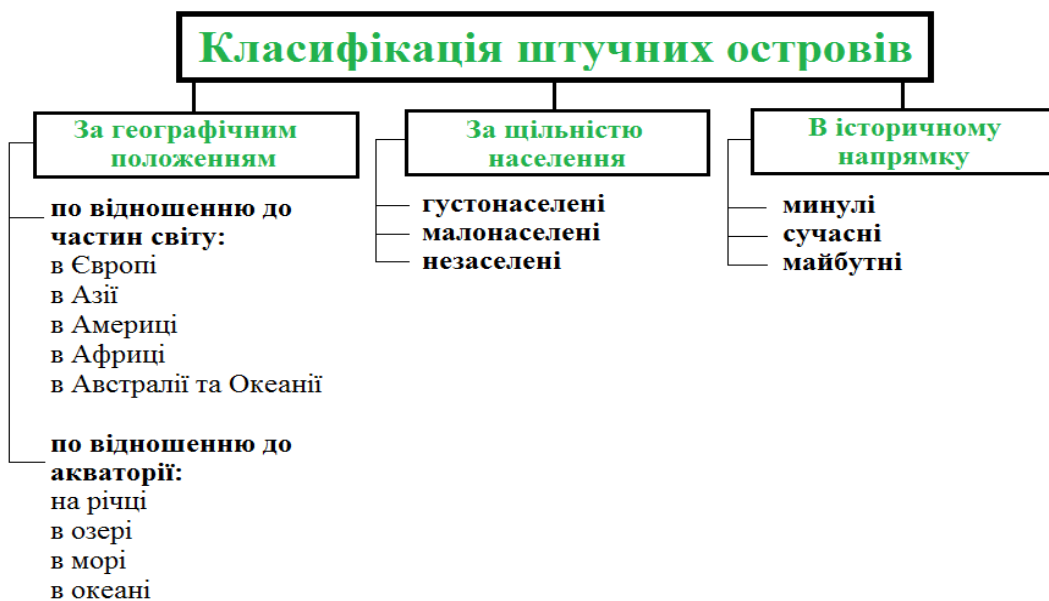

Рис. В.2. Класифікація штучних островів [складений автором].

Додаток Г

Фактори, що впливають на проектування штучних островів

Рис. 1. Фактори, що впливають на проектування штучних островів [складений автором].

Додаток Д

Країни-лідери у створенні штучних островів

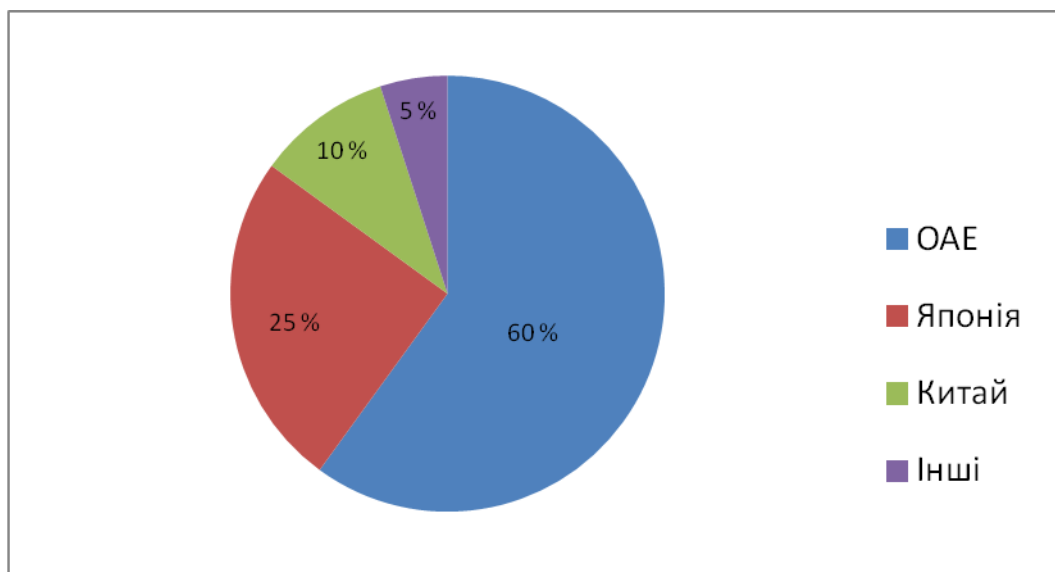

Рис. Д.1. Країни-лідери у створенні штучних островів [складений автором].

Рис. Д.2. Країни-лідери у створенні штучних островів [складений автором].

Додаток Е

Географія поширення штучних островів

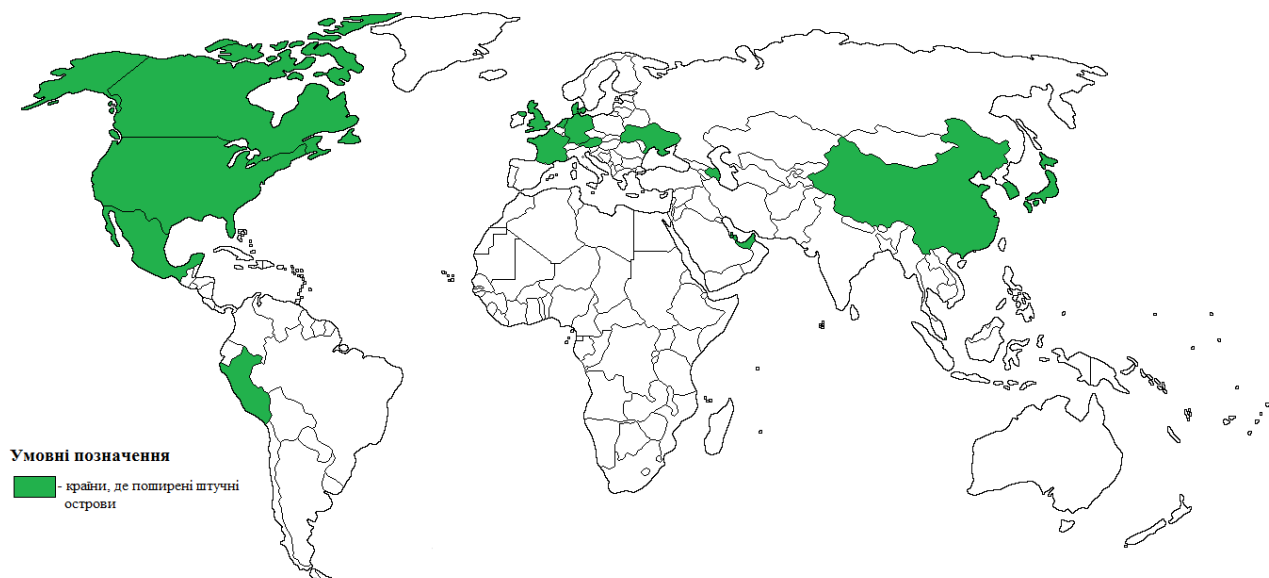

Рис. Е.1. Країни, де поширені штучні острови [складений автором].

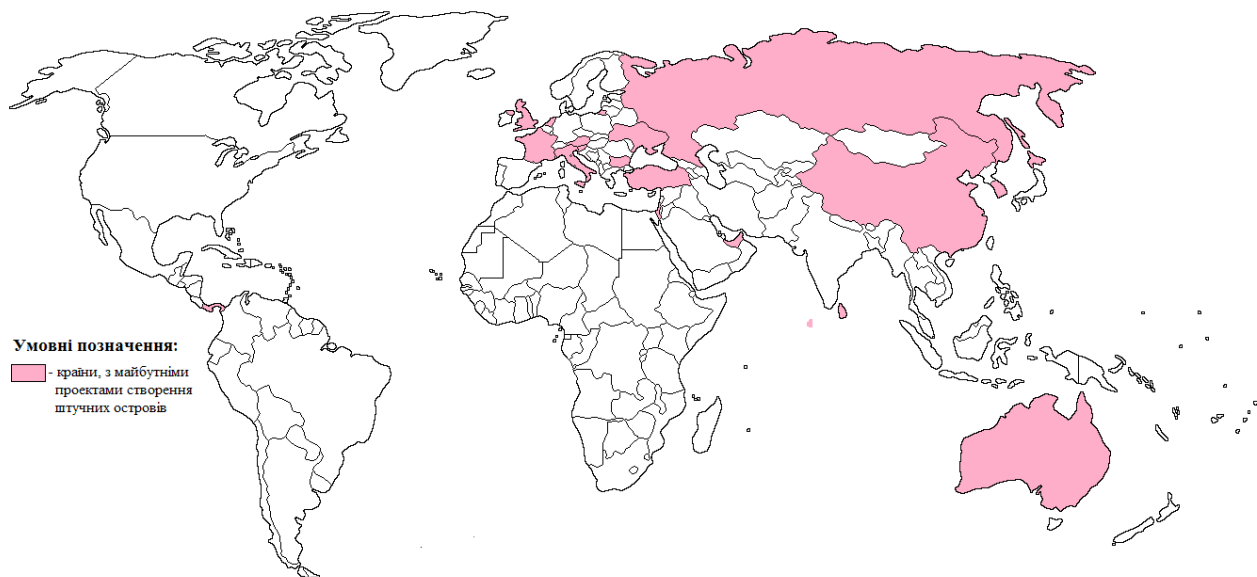

Рис. Е.2. Країни, які планують створення штучних островів в майбутньому [складений автором].

Додаток Ж

Цінова політика відпочинку на штучних островах світу

Таблиця Ж.1

«Порівняння цінової політики відпочинку на найбільших штучних островах світу»*

№	Назва острова	Місце розташування	Назва готеля	Категорія Готеля	Кількість людей	Тривалість туру	Вартість туру (грн)
1.	Пальма Джумейра	ОАЕ, в 15 хвилинах їзди від центру міста Дубай, в 30 хвилинах їзди від міжнародного аеропорту Дубаї	Anantara Hotels	5*	1	7 днів	90000
2.	Архіпелаг «Світ»	ОАЕ, Дубай	Nikki Beach Resort and Spa Dubai	5*	1	7 днів	90000
3.	Кобе	Японія	Kobe Portopia Hotel	4*	1	7 днів	75000
4.	Пальма Джебель Алі	ОАЕ, Дубай	JA Jebel Ali Beach Hotel	5*	1	7 днів	60000
5.	Штучний острів в Сеулі	Південна Корея	Sejong Hotel	5*	1	7 днів	60000
6.	Кансай	Японія	Hotel Nikko Kansai Airport Izumisano	4*	1	7 днів	60000
7.	Фенікс	Китай, в 35 хв. їзди від аеропорту Санья	Phoenix Island Resort Sanya	5*	1	7 днів	55000

Продовж. табл. Ж.1

8.	Хозарські острови	Азербайджан, Баку	Excelsior Hotel Baku	5*	1	7 днів	55000
9.	Емвай, Дуррат ель Бахрейн	Бахрейн, Манама	Moevenpick Hotel Bahrain	5*	1	7 днів	50000
10.	Перлина Катару	Катар в 35 хвилинах їзди від аеропорту Доха	Grand Hyatt Doha Hotel & Villas	5*	1	7 днів	45000

*В вартість входить переліт літаком від Києва до острова і сніданок [складена автором].

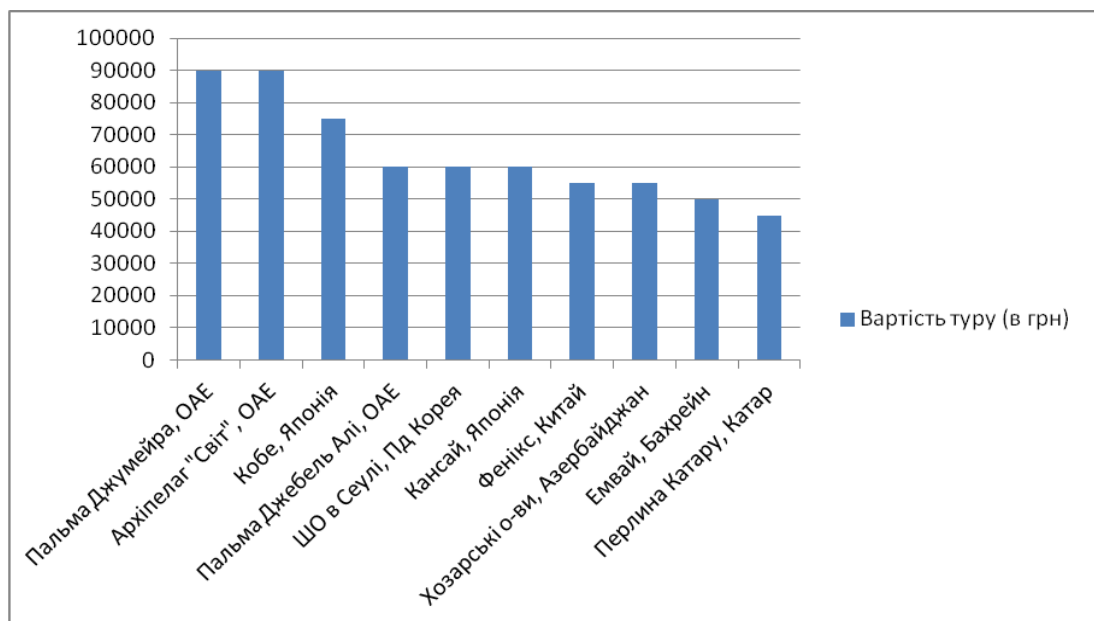

Рис. Ж.1. Порівняльна діаграма вартості тижневого відпочинку на 1 людину на найбільших штучних островах світу [складений автором].

Додаток 3

Майбутні проекти створення штучних островів

1. Екологічні штучні острови в Австралії.

Австралійські мільярдери Анжела Беннет і Ральф Саріч оголосили про свою готовність інвестувати гроші, в проект по створенню шести екологічно чистих островів поблизу головного порту штату Західна Австралія. Штучні острови займатимуть площу в 345 га. У проекті передбачено будівництво житлових будинків, більш ніж для 20 тис. чоловік, дві середні школи, центр мистецтв, 5-зірковий готель і причал, що вміщає більше 1 тис. човнів і різних судів. Проект оцінюється в 6 млрд. австралійських \$ [27].

2. Штучний острів в Австрії.

Австрійська компанія пропонує для заможних людей оригінальний спосіб усамітнитися: штучний острів, який можна поставити на якір в будь-якій точці світу. Схожа на плаваючу платформу «ORSOS Islands» коштує 6,5 млн. \$ і буде побудована під замовлення протягом 18 місяців. Поки ще немає жодного готового острова. Однак, компанія-виробник вже має попередні замовлення від клієнтів з Китаю, Австралії та США. Очікується, що перший штучний острів буде переданий господарю менше ніж через 2 роки. На острові, житлова площа якого приблизно 10 га, може розміститися до 12 осіб. На думку винахідників, основний плюс «будинку на воді» в тому, що він може бути з легкістю відбуксований або перевезений в розібраному вигляді в будь-яке місце на планеті. Ширина острова 20 м, а довжина 37 м. Планування і дизайн схожі з яхтою класу люкс. Плаваючий острів не має мотора. Якщо необхідно переїхати, то слід скористатися послугами буксира. На острові може розміститися 12 чоловік в 6 двомісних номерах. Крім того, є чотиримісний номер для обслуговуючого персоналу. Є досить багато зелених насаджень на верхній палубі. Острів використовує відновлювані джерела енергії: вітряну та сонячну. На верхній палубі є джакузі. Інша сторона верхньої палуби закрита навісом від сонця для відпочинку і барбекю. Усередині є акваріум, їдальня, зона розваг, а також власна пральня [46].

3. Штучний острів в Бельгії.

Влада бельгійської Фландрії в цілях захисту від затоплення курортної зони планують спорудити у водах Північного моря штучний острів площею 40 га, повідомив міністр туризму Бен Вейтс. За його словами, на розробку техніко-економічного обґрунтування проекту владою виділено 8 млн. €. Зведення в Північному морі загороджувальної штучної ділянки суші, яка буде розташована приблизно в 1 км від узбережжя курортного міста Кнокке-Хейст, заплановано до 2020 року. Згодом площа штучного острова може бути збільшена до 450 га, повідомив міністр [5].

4. Штучні острови в Болгарії.

Проект передбачає зведення трьох островів біля узбережжя і моста довжиною 260 м, який буде з'єднувати їх з материком. На одному з островів можуть бути побудовані дельфінаріум, плавальні басейни і аквапарк, в той час як на другому будуть розташовуватися казино. Третій же зможе похвалитися готелями в 5 і навіть 7 зірок. Також поблизу міста може з'явитися 30-поверховий готель, подібний тому, що розташований в порту Барселони прямо у відкритому морі [37].

5. Штучний острів у Великобританії.

У Дорсеті піщаний півострів планується перетворити на точну копію популярного штучного острова Пальм, розташованого в Об'єднаних Арабських Еміратах. На відомому британському курорті, який в найближчому майбутньому повинен буде стати ультрасучасним курортом, створять високу «спортивну вежу» заввишки в 33 поверхи для скелелазіння, стрибків та інших екстремальних типів спорту. До того ж тут зведуть величезний семизірковий готель, який буде виконаний у формі чайки, басейн просто неба, міський причал для яхт, безліч магазинів, ресторанів, казино і майданчик для вертольотів [38].

6. Штучні острови в Ізраїлі.

Ізраїль розробляє план будівництва ряду штучних островів в формі Менори. Планується, що острови з'являться в водах Середземного моря і

стануть своєрідним центром інновацій та наукових досягнень Ізраїлю. Проект «Menorah Islands» складатиметься з комплексу з дев'яти островів: семи постійних, з'єднаних мостами і двох додаткових по обидва боки від Менори, що періодично з'являтимуться з-під води. Автори проекту хочуть створити на кожному острові абсолютно все, що необхідно для життя: офіси, житлові будинки, школи і університети, магазини і спортивні комплекси, а також місця для відпочинку жителів. «Menorah Islands» повинні будуть стати новим центром для розвитку науки і бізнесу на Близькому Сході. Особливістю цього будівництва є повністю екологічна система життєзабезпечення і відновлення природних ресурсів: тут планують встановити найсучасніші системи очищення повітря, стічної води, виробляти сонячну енергію, повторно використовувати відходи [4].

7. Штучні острови в Італії.

Низку штучних островів планується звести на узбережжі Адріатичного моря в місті Річчоне. Проект під назвою «T.H.E.R.E.» розробила компанія «Sealine Lab». За даними ЗМІ, розробка такої споруди оцінюється в 1 млрд. € і фінансується приватними інвесторами із Саудівської Аравії, Англії та Нідерландів. Проект передбачає зведення штучного острова завдовжки трохи менше 1 км в 5 км від міста Річчоне. За планами, острів повинен буде залучити в цю місцевість більше туристів, при цьому він здатний вмістити 9 тис. осіб і 400 суден. На острові розташуються готелі, апартаменти, парки, магазини, причал для яхт і порт, в якому зможуть зупинитися навіть судна, які плывуть з Венеції, Хорватії та Греції [16].

Також в Тірренському морі, біля західного узбережжя Італії, планується спорудити 5 штучних островів. Цей проект розглядає «Асоціація морських курортів Італії», і паралельно ведуться пошуки інвесторів. Передбачається, що всі острови будуть рівні по площі - близько 10 тис. м², але кожен з них буде тематичним. На одному острові будуть відкриті бари і дискотеки, на другому - дитячі майданчики та атракціони, третій - для дайверів, четвертий присвячується азарту - там відкриють казино, і, нарешті, п'ятий острів буде

призначений для пляжного відпочинку. Загальна вартість проекту – 50 млн. €. Здійснюючи таку масштабну ідею, влада Італії розраховують залучити в країну ще більше туристів.

8. Мальдівські острови.

Останнім часом з'явилася ідея порятунку Мальдівських островів, які можуть зникнути в результаті глобального потепління. Понад 80% території країни складається з коралових островів, розташованих на висоті не менше 1 м над рівнем моря, а рівень води, навколо архіпелагу може значно піднятися, так що частина жителів острова будуть змушені покинути свої будинки. Вчені розробили проект штучного архіпелагу, який буде підніматися разом з рівнем води. Уряд Мальдівських островів уклало угоду про створення спільного підприємства з голландською компанією «Dutch Docklands International», що спеціалізується на реалізації подібних проектів. Острови мають бути прикріплені до морського дна, для того, щоб забезпечити міцність конструкції, під час сильного шторму. План уряду Мальдівських островів розробляє штучний архіпелаг, доступний для середнього жителя країни. На Мальдівах вже є три штучних острова — «Hulhumalé», «Gulhi Falhu» і «Thilafushi».

9. Плавучий SPA-курорт, Нідерланди.

Архітектурна компанія «Studio Noach» розробила проект штучного плавучого острова, який повинен плавати десь в околицях Амстердама. І на цьому острові буде знаходитися елітний SPA-курорт, де люди зможуть відпочити та оздоровитися.

10. «Recycled Island», Нідерланди.

Вчені з Нідерландів збираються побудувати з пластикових пляшок острів, розміром не менше Гавайських островів. Острів буде названий «Recycled Island» («Утилізований острів»). Для створення острова будуть використані 44 тис. т пластикових пляшок, які засмічують Тихий океан. Дизайнери планують модель острова на основі водних шляхів як у Венеції. Для життєзабезпечення 500 тис. жителів, буде використана сонячна і хвильова енергія. Утилізувати пластмасу будуть прямо в океані. Отримані в результаті

переробки пластикових відходів водоплавні блоки стануть фундаментом для острова, площа якого складе 10 тис. км² [27].

11. Штучний острів в Нідерландах.

Голландське місто Алмере претендує на проведення міжнародної виставки квітів і садових рослин «Флоріада-2022». Архітектори з компанії «MVRDV» запропонували наступний проект, який після виставки повинен перетворитися в один із самих зелених, житлових масивів світу. Даний проект передбачає зведення штучного острова в 45 га, який буде складатися з блоків з експозиціями унікальних рослин і квітів. Деякі блоки планується зробити закритими у зв'язку з створенням придатного для деяких видів рослин клімату [26]. Для відвідувачів на території острова буде створена відповідна інфраструктура: готель, пристань для яхт, університет, ресторани і кафе, всілякі зони відпочинку і релаксу. Відвідувачі зможуть відпочити в готелі жасминів, купатися в ставку з ліліями або пообідати в кафе-розарії. Після виставки острів стане житловим — в парках з'являться будинки, в бамбукових галях будуть побудовані офіси. Крім цього, на острові будуть проводитися і вирощуватися екологічні продукти харчування. Він буде енергонезалежний, оснащеним системою очищення води та переробки відходів. Він стане зразковим зеленим містом.

12. Штучний острів «Real Madrid», ОАЕ.

У 2012 році іспанський футбольний клуб «Реал» оголосив про свої плани будівництва розкішного курорту вартістю 1 млрд. \$ в ОАЕ. Зовсім нещодавно вони заявили про відмову від проекту у зв'язку з фінансовими проблемами. Але ідея була чудова. Спортивна компанія планувала побудувати архіпелаг штучних островів, на яких розміщувався курорт. Планувалося, що на курорті буде тематичний футбольний парк, два готелі, розкішні вілли, футбольний стадіон на 10 тис. місць на березі океану, пристань для яхт і сучасний музей історії футбольного клубу. Проект площею 430 тис. м² був розроблений компанією «J + H VOIFFILS».

13. Нові штучні острови в ОАЕ.

Курорт на штучних островах планують побудувати в Дубаї. Новий проект розміститься по обидві сторони від дубайського «символу» – готелю «Бурдж-ель-Араб». Загальна площа курорту складе понад 370 тис. м². Один острів буде присвячений розважальному та сімейного туризму, а на другому розмістять елітні вілли та закриту пристань. Роботи розпочалися в червні 2017 року. Попередня вартість проекту оцінюється в 1,7 млрд. \$. Він стане одним з елементів програми, яка розраховує збільшити число туристів в Дубаї до 20 млн до 2020 року.

14. Штучні острови в Панамі.

Проект «Ocean Reef Islands» – це проект міжнародного класу. Реалізацією проекту займуться компанії «Ingenieros Civiles Asociados» і «Grupo Los Pueblos», які і будуть створювати штучні екзотичні острови. Кожен з двох островів буде займати площу приблизно в 200 тис. м² і облаштовані всім необхідним для того, щоб зробити ці місця одним з найбільш розкішних і зручних курортів світу. Острови також будуть з'єднані між собою мостом довжиною 160 м. Цей багатомільйонний проект є першим проектом штучних островів у Тихому океані і відображає зростання панамської економіки, здатної інвестувати гроші в такі великі проекти. Для зведення в океані житлового комплексу, сполученого з континентом мостом, інвестори вибрали мексиканську будівельну компанію «Ingenieros Civiles Asociados» (ICA). За заявою інвесторів, жителі островів будуть забезпечені всім необхідним, а також мати можливість протягом декількох хвилин добиратися до комерційної зони в центрі міста [9].

15. Штучний острів в Південній Кореї.

До 2027 року в Південно-Китайському морі за проектом бюро «Diller Scofidio + Renfro» побудують штучний острів з житлом, готелями, культурними центрами і портом для двох круїзних лайнерів. Конкурс організувала адміністрація острова Хайнань, який розвивається з 1988 року, як великий туристичний курорт. Новий штучний острів площею 250 га за планами влади стане унікальним у своєму роді об'єктом і приверне ще більше уваги до місця.

В центральній частині острова будуть зосереджені парк і громадські будівлі (музичні майданчики, кінотеатр, культурний центр і конгрес-хол), а житлові комплекси розташуються по периметру острова. Пропонується також доповнити острів поясом із закритих басейнів. Будівництво почнеться вже в наступному році, щоб встигнути повністю здати острів до 2027 року. Паралельно влада опрацьовує ідеї розміщення подібних островів вздовж усього узбережжя [39].

16. Штучний архіпелаг «Федерація», Росія.

В Росії існує проект створення архіпелагу «Федерація». Його планується намити в Чорному морі в Хостинському районі міста Сочі навпроти Малого Ахуну, площа острова — 250 га, площа забудови — 700 тис. м² [5].

17. Штучні острови в Словенії.

Словенія збудує на Адріатичному морі три штучні острови на площі загалом 9 га. Цим самим країна збільшить свою берегову смугу на 12 км. Острови планується звести біля міста Ізола у затоці Вілізан, що у північній частині словенської Адріатики. Проектом передбачається звести на цих островах сучасний велетенський туристичний комплекс з готелями, віллами, будинками та апартаментами. У планах фігурують також конференц-зали, басейни, ресторани, торгові центри, а також кілька церков для людей різних віросповідань. Передбачається, що спорудження трьох штучних островів обійдеться у 217 млн € і буде завершено упродовж двох років [40].

18. Штучний острів в Туреччині.

Стало відомо, що в ході будівництва нового каналу «Стамбул», який проходитиме західніше від Босфору, у Мармуровому морі будуть створені штучні насипні острови. За словами представників турецької влади, під час прокладки каналу буде вилучено 2,7 млрд. м³ ґрунту, які підуть на створення островів. Зазначається, що острови використовуватимуться для привернення уваги туристів. Вартість проекту оцінили в 20 млрд. \$ [36].

19. Штучний острів в Україні.

Мальовничі ряди українських островів може поповнити штучний острів в Одеській області. Поява острова, доповненого курортно-оздоровчим комплексом, передбачається на Дністровському лимані біля села Калаглія Овідіопольського району. Одеська геологорозвідувальна служба проводить дослідження дна лиману для винесення вердикту про можливість наміву острова. Це вже не перший проект штучного острова, який розроблявся в Україні. Так, наприклад, ідея штучного острова на палях під назвою «Візантія» біля одеського узбережжя навіть увійшла свого часу до концепції розвитку Одеси. Її автором виступив начальник міського управління з питань охорони об'єктів культурної спадщини Володимир Мещеряков. За планом, на острові мали бути побудовані ресторани, кафе, бари, магазини, готельні апартаменти і невеликі казино. «Візантія» мала розташовуватися навпроти відомого в Одесі пляжу Лузанівка. Площа острова становитиме 44 га. З сушею його повинен був з'єднувати вантовий міст від селища Котовського до центральної частини міста. Довжина моста - близько 15 км. Також від Лузанівки до острова мали б звести ще один пішохідний міст довжиною в 4 км, під яким у спеціальному тунелі були б прокладені інженерні комунікації: водопостачання та каналізація, електро- та газопостачання та інші мережі. Планування острова ідентичне центральному району Одеси, в якому розташовані найбільші знамениті вулиці міста – Рішельєвська, Катерининська, Ланжеронівська, і, звичайно ж, Дерибасівська. А замість звичних доріг на острові мали б бути канали - як у Венеції. Тут курсували б яхти, катери, морські трамвайчики. Штучний острів мав би стати Меккою для туристів. Такого в Україні ще не було. Утім, на реалізацію грандіозного плану було потрібно від 1,5 до 2 млн. \$. Але через відсутність коштів проект так і не почав реалізовуватися [46].

20. Штучний острів біля берегів Франції.

У Середземному морі, недалеко від міста Тулона, з'явиться плавучий штучний острів. Натхненником амбітного проекту став Дубай і його знамениті штучні острови у вигляді пальми. Новий Іль-де-Прованс, згідно із задумом

архітектора, розкинеться на площі 30 га і буде присвячений морю. Зокрема, на острові відкриються центр морських занурень і акваріум. Крім того, там будуть функціонувати ресторани, готелі і магазини. Очікується, що будівництво дозволить створити близько 6 тис. робочих місць [27].

21. Штучне місто, Французька Полінезія.

Уряд Французької Полінезії заявив про створення першого у світі плаваючого міста. З'явиться воно в південній частині Тихого океану. Наймовірний проект почнуть реалізовувати у 2019 році. Інститут сістейдінга спільно з урядом Французької Полінезії приступив до розробки проекту, в рамках якого планується створити архіпелаг островів штучного походження, що не входять в юрисдикцію жодної країни. Незалежні острова-держави зможуть стати притулком для великих ІТ-компаній, що прагнуть до повної незалежності. Проект заснований спільно з інститутом Кремнієвої долини. Ідея автономних штучних держав-островів полягає в тому, що розташовані там компанії зможуть позбутися від сплати податків і не будуть піддаватися різним законодавчим обмеженням. Представники Інституту сістейдінга стверджують, що такий архіпелаг може стати основою суспільства майбутнього. Будівництво планують почати вже в 2019 році. Попередня вартість проекту оцінюється в 225 млн \$, щорічне обслуговування кожного острова обійдеться приблизно в 8 млн. \$ [42].

22. Острів розваг, Шрі-Ланка.

Біля південних берегів міста Хамбантота почалося будівництво унікального острова розваг, призначеного для іноземних туристів. Як заявив голова Управління портів Шрі-Ланки, пан Пріят Банду Вікрама, цей штучний острів займатиме 48 га, і розташується у безпосередній близькості від порту Хамбантота. Острів буде призначений для відвідування тільки іноземними громадянами, а місцевим жителям знадобляться спеціальні перепустки. Він особливо відмітив, що острів буде виключно розважальною зоною [3]. Будівництво острова, який розташовуватиметься в 300 м від узбережжя, планується завершити до кінця 2018 року.

Додаток И

Майбутні райони створення штучних островів

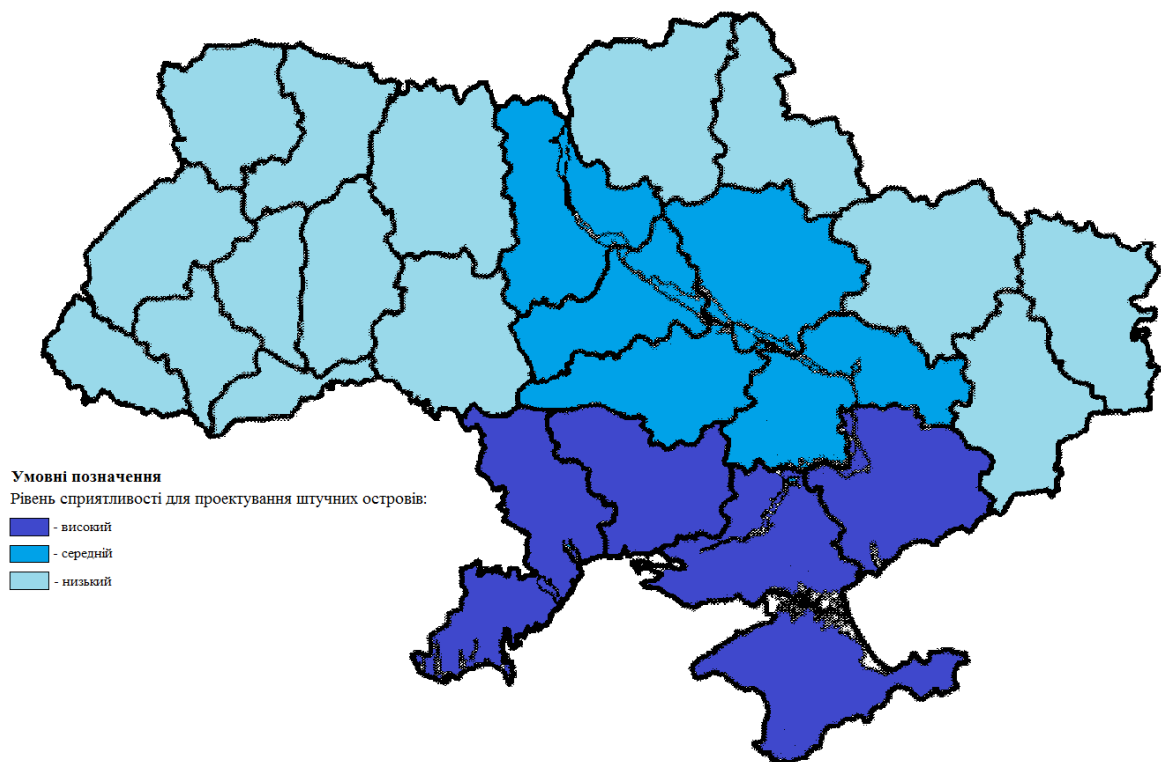

Рис. И.1. Перспективні райони України для створення штучних островів [складений автором].

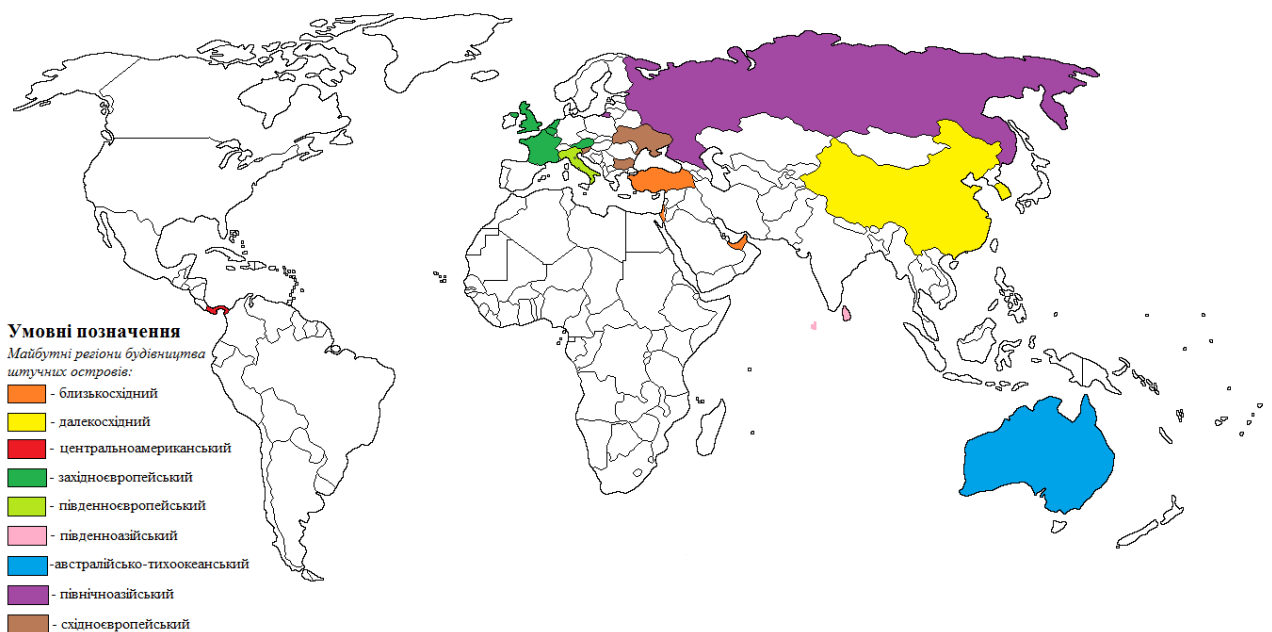

Рис. И.2. Майбутні регіони будівництва штучних островів [складений автором].

Додаток К
Конспекти занять
Заняття №9

Тема: Підсумковий урок з тем «Вступ», «Штучні острови та їх характеристика».

Мета: перевірка якості та міцності засвоєного матеріалу, сформованості умінь і навичок, внесення коректив; виявити прогалини в знаннях, навичках та вміннях; виявити якість засвоєння знань, навичок та умінь.

Обладнання: підручники, зошити, настінна карта світу, ноутбук, мультимедійна презентація.

Тип уроку: контролю та корекції знань, умінь і навичок.

Форма уроку: заняття-творчий звіт.

План

1. Організаційний момент (2 хвилини).
2. Мотивація навчально-пізнавальної діяльності (6 хвилин).
3. Представлення результатів (30 хвилин).
4. Підведення підсумків (5 хвилин).
5. Домашнє завдання (2 хвилини).

ХІД ЗАНЯТТЯ

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ.

II. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.

Приєм «Географічний кінозал».

Перегляд відео файлу «Найдивовижніші штучні острови світу».

III. ПРЕДСТАВЛЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ.

IV. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ.

V. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ.

Повторити вивчений матеріал.

Заняття №10

Тема: Штучні острови як об'єкт міжнародного туризму.

Мета: закріпити знання про «штучні острови», їх різновиди, наслідки будівництва та найбільші регіони поширення штучних островів; сформувані уявлення про штучні острови як об'єкт міжнародного туризму; розвивати критичне і логічне мислення, вміння висловлювати думки, пам'ять, увагу, удосконалювати і розвивати практичні навички роботи з картами; виховувати інтерес до географічних знань та любов до природи.

Обладнання: фізична карта світу, інтерактивна карта, атласи, контурні карти, мультимедійна презентація, відео файли, роздатковий матеріал.

Форма: заняття-практикум.

Тип: комбіноване.

Методи: словесні (розповідь, бесіда, акваріум), наочні (демонстрація відеофайлів, мультимедійна презентація), практичні (робота з контурною картою, побудова діаграм, створення інтерактивних карт).

Основні поняття: острів, штучні острови, острівний туризм, міжнародний туризм.

Очікувані результати: учні зможуть розкривати зміст поняття «штучні острови», «острівний туризм», «міжнародний туризм», наводити класифікацію штучних островів, аналізувати наслідки створення штучних островів, їх географію поширення, охарактеризувати штучні острови як об'єкт міжнародного туризму, наводити приклади майбутніх проектів будівництва штучних островів.

План

1. Організаційний момент (2 хвилини).
2. Актуалізація опорних знань учнів (5 хвилин).
3. Мотивація навчальної та пізнавальної діяльності учнів (8 хвилин).
4. Вивчення нового матеріалу (20 хвилин).
5. Закріплення вивченого матеріалу (5 хвилин).
6. Підведення підсумків (3 хвилини).

7. Домашнє завдання (2 хвилини).

ХІД ЗАНЯТТЯ

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ.

II. АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАНЬ УЧНІВ.

Приєм «Фішбоун».

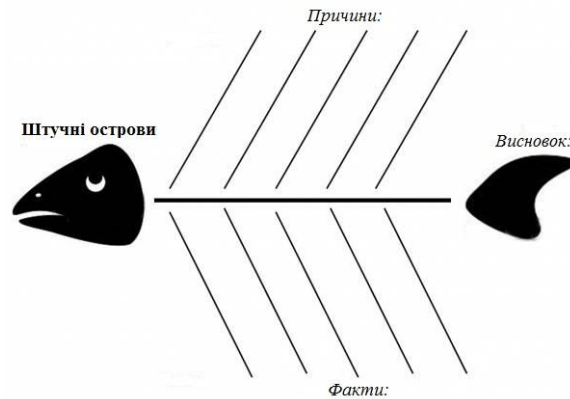

Рис. К.1. Схема фішбоун «Штучні острови».

III. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНО ТА ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ.

*А давайте, скинемся и купим
Остров. Где-то в Тихом океане.
По размерам пусть он будет с Кубу.
Только без «Катрины» и цунами.
«Островом мечты» пускай он станет.
И со всей Земли гостей встречает.
Не заблудятся в густом тумане –
Не позволит крик горластых чаек.
Каждый друга обретет, подругу.
И теплом души других согреет.
И тогда, забыв про все недуги,
Засмотревшись, как рассвет алеет,
Всяк поймет, что их мечта не призрак.
Только в это надо свято верить.*

*И над островом-мечты, совсем по-Грину,
Гордо алый парус будет реять.*

Вчитель:

Штучні острови є одним із сучасних напрямків розвитку острівного туризму. Щоб залучити в країну більшу кількість туристів, ряд країн стали інвестувати свої та залучати іноземні кошти у будівництво штучних островів. Крім того, держави таким чином збільшують власну територію.

Для багатьох держав міжнародний туризм відіграє найважливішу роль в економічному зростанні. У деяких країнах доходи від туризму є переважною часткою ВВП: ОАЕ, Японія, Китай, Франція.

Наприклад, економіка ОАЕ базується не лише на нафтогазовій і нафтохімічній промисловості, а й на обслуговуванні туристів (30 % працюючих і більш 70 % валютних доходів).

Перегляд відео файлу «Штучні острови в ОАЕ - новий напрямок у розвитку туризму».

IV. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ.

Розповідь вчителя.

Штучні острови є одним із сучасних напрямків розвитку острівного туризму. Дані острови створені внаслідок людської діяльності. Щоб залучити в країну більшу кількість туристів, ряд країн стали інвестувати свої та залучати іноземні кошти у будівництво штучних островів. Крім того, держави таким чином збільшують власну територію.

Туризм складає більшість валютних доходів держав і забезпечує великою кількістю робочих місць, що поряд з постійним зростанням населення є необхідною галуззю держави в боротьбі з бідністю та безробіттям. Чим сильніше розвинутий міжнародний туризм в державах, тим вище доходи від туризму і, відповідно підвищується рівень життя місцевого населення.

Штучні острови - це, без перебільшення, найкращі пляжі світу. Мільйони людей, знаючи це, їдуть на відпочинок саме сюди. Інфраструктура туризму на штучних островах розвинена досить потужно, в тому числі готельний бізнес та

сфера послуг в цілому, наприклад, штучні островні комплекси в ОАЕ мають близько 250 готелів світового класу. Прикладами також можуть слугувати практично всі штучні острови Бахреїну та Катару, які можуть похвалитися якісною сферою послуг і сервісом на найвищому рівні, і високими показниками відвідуваності туристами. Але зустрічаються абсолютно і дикі місця, які створюються для індивідуального відпочинку або для військових баз (Китай).

Метод «Акваріум».

«Міжнародний туризм як об'єкт міжнародного туризму»

Група 1 «Інфраструктура штучних островів».

На цих островах безліч рекреаційних ресурсів, спа-салонів, торговельно-розважальних комплексів, морських парків, лікувально-оздоровчих комплексів, незабутня національна кухня, що відрізняється великою різноманітністю і багатством смаку. Прекрасне місце, як для активного, так і для спокійного, розслабленого відпочинку. Перешкодою для розвитку міжнародного туризму на штучних островах може стати погане сполучення з іншими країнами і віддаленість від них. Проте більшість штучних островів будуються в безпосередній близькості до узбережжя і з'єднуються з материком сухопутним шляхом.

В цілому штучні острови, в більшості своїй, мають високий рівень розвитку міжнародного туризму. На них можна зустріти готелі, ресторани та інші складові сектору обслуговування, з високим, за світовими стандартами, рівнем сервісу. Практично всі острови мають розвинену інфраструктуру, і практично щогодинне сполучення з материком, рівень безпеки високий, готельний сектор міжнародного класу, відвідуваність туристами активна. На цих островах однаково добре розвинені майже всі види туризму. У зв'язку з географічним розташуванням особливо затребуваним є спортивний туризм (дайвінг, рафтинг, яхтинг, водні лижі тощо), екологічний туризм (морські парки), пляжний туризм (пляжі з отельними комплексами міжнародного класу), культурно-пізнавальний туризм (національні звичаї і кухня тощо), лікувально-

оздоровчий туризм (лікувально-оздоровчі комплекси), діловий туризм і ділові поїздки.

Штучні острови мають високий потенціал для розвитку спортивного туризму і чудові умови для нього (дайвінг, віндсерфінг, гольф, яхтинг). І відповідно екологічний туризм тут активно розвивається і дуже популярний серед туристів. Тропічні лісові насадження, штучні озера і водоспади роблять ці острови дуже привабливими для екотуризму.

Група 2 «Острівний ринок».

У середньому кожен рік на «острівний» ринок планети увазі потенційних покупців пропонується близько 300 об'єктів, серед яких як природні, так і штучно створені острови. Що цікаво, створені руками людини острови, нічим не поступаються своїм природним «побратимам», навпаки, користуються великим попитом и коштують набагато більше.

Найбільший ринок штучних островів представлений, звичайно ж, в ОАЕ, де в даний час активно купуються штучні острови проекту «Острови Пальм» та архіпелаг «Світ».

Що стосується цін на арабські штучні острови, то ще під час будівництва початкова вартість одного невеликого острівця становила від 10 млн \$ після завершення проекту ціни піднялися і сьогодні стати власником живописного острова в Перській затоці біля узбережжя Дубай можна, заплативши суму від 15 до 50 млн. \$.

Острови знаходяться у вільному продажу, причому для власників островів не передбачається ніяких обмежень - вони можуть перетворити ці рукотворні ділянки суші в курорт, природний заповідник чи комплекс палаців або вілл.

Примітний той факт, що іноземці можуть придбати на островах в особисту власність нерухомість на основі вільного володіння, хоча формально на території ОАЕ іноземні громадяни не мають права купувати, володіти і розпоряджатися нерухомістю.

Можливість придбання штучного острова «Світ» обмежена, компанія «Nakheel» сама розсилає запрошення: по 50 штук на рік. Ідейним натхненником проекту є наслідний принц емірату і міністр оборони ОАЕ шейх Мохаммед бен Рашид аль Мактум.

Є у продажу і японські острови, наприклад, Тогасакі Ісланд, площею 12500 м² і вартістю 1 млн €. До речі, нинішній власник острова займається розведенням перлів, так що бажаючі спробувати свої сили в такому незвичайному, але дуже красивому бізнесі, можуть разом з островом купити і чинну справу.

У азіатських країнах купівля штучних островів стає все більш буденною справою і звичайно оформляється традиційним договором купівлі-продажу. Однак, операції з островами мають все ж свої особливості, так, у договорі обов'язково прописується відповідальність власника за екологічний стан на самому острові і його узбережжі, можливо, буде заборонене вирубування лісів на певній території або забудова пляжної зони. Варто відразу дізнатися про наявність подібних обмежень, а також про політичну обстановку в країні, якій належить острів в цілому і на самому острові зокрема. Сьогодні купівля штучних островів стає все більш модною тенденцією. Є вони вже у Джоні Деппа, Анджеліни Джолі, Девіда Копперфільда, Ніколаса Кейджа і багатьох інших відомих особистостей.

Група 3 «Фактори впливу на розвиток туризму на штучних островах».

Цікаво, що вартість такого унікального об'єкту нерухомості, як штучний острів, рідко залежить тільки від його площі. Набагато більший вплив на формування ціни мають такі фактори, як місця розташування і розвинена інфраструктура. В цілому, до важливих особливостей, що робить вплив на вартість островів, варто віднести:

- місце розташування,
- наявність прісної води,
- інфраструктура.

Звичайно, вартість островів на жаркому півдні, в Перській затоці або Середземному морі в десятки разів вище, ніж ціна на острови в суворих північних водах. Також вплив на ціну впливає і близькість до «великої землі» — чим більше часу буде новий власник витратити на поїздку до своєї власності, тим дорожче обійдеться йому такі подорожі. Так що острова, в безпосередній близькості від яких є велике місто з аеропортом, виглядають в очах потенційних покупців значно привабливіше.

Для прикладу, на сьогоднішній день одним з найбільш дорогих пропозицій є острови архіпелагу «Світ». На його території розташовано безліч 5-зіркових готелів віл, житлових будинків, торгових і розважальних центрів, офісів, магазинів, пристаней, супермаркетів, підземні дороги, пляжі та власна взлетно-посадочна смуга. До речі, фахівці радять все ж звертати увагу на штучні острови з вже наявними будівлями, незважаючи на їх більш високу вартість, так як зведення будівель і пристрій інфраструктури можуть у підсумку обійтися ще дорожче.

За словами експертів міжнародних агентств нерухомості, ідеальним вважається розумне поєднання благ цивілізації, таких як комунікації, електрика, добротні будови та незайманої природи, чистої екології і добре налагодженого повідомлення з континентом.

Штучні острови доцільно створювати у вигляді багатofункціональних комплексів. При розташуванні на мілководді окремі складові частини таких комплексів, крім основних функцій (наприклад, транспортних або рекреаційних) можуть також виконувати берегоукріплюючі функції, служити сховищами альтернативної енергії, виробленої на шельфі та ін. На штучних територіях рекреаційного призначення можуть розташовуватися причали, сонячні електростанції та ін.

V. ЗАКРІПЛЕННЯ ВИВЧЕНОГО МАТЕРІАЛУ.

Приєм «Географічний мікрофон». Учні по черзі називають ознаки розвитку господарчого комплексу штучних островів.

Орієнтовані відповіді учнів:

Основні ознаки розвитку господарчого комплексу штучних островів:

- Наявність розвинутої туристичної інфраструктури (готелі міжнародного класу, ресторани, спа-салони, торговельно-розважальні комплекси, національна кухня та інші складові сектору обслуговування, з високим, за світовими стандартами, рівнем сервісу).
- Наявність значної кількості рекреаційних об'єктів для пізнавального туризму (морські парки, акваріуми, аквапарки, океанаріуми)
- Наявність значної кількості рекреаційних об'єктів для спортивного туризму (віндсерфінг, водні лижі, гольф, дайвінг, рафтинг, яхтинг).
- Наявність об'єктів для лікувально-оздоровчого туризму (лікувально-оздоровчі комплекси, спа-салони).
- Наявність об'єктів для екологічного туризму (тропічні лісові насадження, штучні озера і водоспади).
- Наявність значної кількості об'єктів для розвитку ділового туризму та ділових поїздок (готелі міжнародного класу, ресторани, конференц-зали).
- Високий рівень безпеки (не було зафіксовано терористичних актів).
- Транспортна доступність (існування різноманітних – морських, повітряних, сухопутних шляхів що з'єднують з материком, щогодинне сполучення).

VI. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ.

Вчитель:

Для багатьох держав міжнародний туризм відіграє найважливішу роль в економічному зростанні. У деяких країнах доходи від туризму є лівовою часткою ВВП: ОАЕ, Японія, Китай, Франція. Туризм складає більшість валютних доходів держав і забезпечує великою кількістю робочих місць, що поряд з постійним зростанням населення є необхідною галуззю держави в боротьбі з бідністю та безробіттям. Тому на сьогодні будівництво штучних островів переважно здійснюють країни з високим рівнем розвитку та високим рівнем життя. Інфраструктура туризму на штучних островах розвинена досить потужно. На островах безліч рекреаційних ресурсів, спа-салонів, торговельно-

розважальних комплексів, морських парків, лікувально-оздоровчих комплексів, незабутня національна кухня, що відрізняється великою різноманітністю і багатством смаку. Яскравими прикладами можуть служити практично всі штучні острови ОАЕ, Бахрейну та Катару, які можуть похвалитися якісною сферою послуг і сервісом на найвищому рівні, і високими показниками відвідуваності туристами. Перешкодою для розвитку міжнародного туризму на штучних островах може стати лише погане сполучення з іншими країнами і віддаленість від них. Проте більшість штучних островів будуються в безпосередній близькості до узбережжя і з'єднуються з материком сухопутним шляхом.

На цих островах добре розвинені майже всі види міжнародного туризму. У зв'язку з географічним розташуванням особливо затребуваним є спортивний дайвінг, рафтинг, яхтинг, водні лижі, морські парки, пляжі з отельними комплексами міжнародного класу, національні звичаї і кухня тощо, лікувально-оздоровчі комплекси, діловий туризм.

VII. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ.

Написати есе «Перспективи розвитку міжнародного туризму на штучних островах світу».

Заняття №11

Тема: Регіональні особливості поширення штучних островів в Азії, Європі, Америці. Штучні острови в Україні. **Практична робота 2.** Географія поширення штучних островів світу та України.

Мета: закріпити знання про «штучні острови»; сформувані уявлення про регіональні особливості поширення штучних островів у світі; ознайомити учнів з перспективами та наслідками будівництва штучних островів в Україні; розвивати критичне і логічне мислення, вміння висловлювати думки, пам'ять, увагу, удосконалювати і розвивати практичні навички роботи з картами; виховувати інтерес до географічних знань та любов до природи.

Обладнання: фізична карта світу та України, інтерактивна карта, атласи, контурні карти, мультимедійна презентація, відео файли, роздатковий матеріал.

Тип: комбіноване.

Методи: словесні (розповідь, бліц-опитування, дискусія), наочні (мультимедійна презентація, ілюстрації штучних островів), практичні (робота з таблицею, діаграмою та контурною картою).

Основні поняття: штучні острови, острівний туризм, міжнародний туризм.

Очікувані результати: учні зможуть вказувати регіональні особливості поширення штучних островів у світі та аналізувати географію поширення штучних островів на прикладі власної держави.

План

1. Організаційний момент (2 хвилини).
2. Актуалізація опорних знань учнів (10 хвилин).
3. Мотивація навчальної та пізнавальної діяльності учнів (3 хвилини).
4. Вивчення нового матеріалу (20 хвилин).
5. Закріплення вивченого матеріалу (5 хвилин).
6. Підведення підсумків (3 хвилини).
7. Домашнє завдання (2 хвилини).

ХІД ЗАНЯТТЯ

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ.

II. АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАНЬ УЧНІВ.

Приєм «Бліц-опитування».

Запитання:

1. Що таке штучні острови?
2. Які є типи штучних островів?
3. З якою метою найчастіше створюються штучні острови?
4. Коли і де був вперше побудований штучний острів?
5. Назвіть найвідоміші штучні острови світу.
6. Назвіть штучні острови, які є в Україні.
7. Які країни лідирують у створенні штучних островів?

Відповіді:

1. Штучні острови — гідротехнічні споруди, призначені, як правило, для розвідки і розробки природних ресурсів, проведення морських наукових досліджень у просторах Світового океану, а також для інших економічних цілей.

2. За призначенням: розвідувальні, експлуатаційні та рекреаційні.

За метою будівництва: для розширення території, розвитку туризму, вирішення екологічних проблем країни, вирішення проблеми видобутку ресурсів та інфраструктурних проблем.

В залежності від матеріалу, який використовується при їх будівництві: ґрунтові, льодогрунтові і крижані.

3. З метою розширення території і з рекреаційною метою.

4. В епоху неоліту в Шотландії та Ірландії будувалися невеликі штучні острови, які споруджувалися на мілководді в місцевих озерах і річках.

5. Пальмові острови, архіпелаг «Світ» (ОАЕ), Перлина Катару (Катар), Емвай (Бахрейн), Фенікс (Китай).

6. Первомайський, штучний острів біля Коблево.

ІІІ. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНО ТА ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ.

Вчитель:

Територія України включає до себе частину Чорного та Азовського морів. В умовах окупації в 2014 році АР Крим, наша держава втратила на невизначений термін значну кількість рекреаційних територій. Окрім цього, шельф Чорного моря багатий на корисні копалини. Все це та інші фактори ставлять питання про можливе створення в Україні штучних островів різноманітного призначення.

ІV. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ.

Приєм «Географічний кінозал».

Вчитель:

З кожним роком створення штучних островів набуває шаленої популярності в багатьох країнах світу, куди стікаються величезні туристичні

потоки. Створення штучних островів є дуже дорогим, тому їх будівництво можуть дозволити собі лише економічно-розвинені країни з великим туристичним потенціалом. На сьогодні відомі 3 країни-лідери, які створили найбільшу кількість штучних островів: ОАЕ, Японія та Китай.

Перегляд відео файлу «Штучні острови світу».

Робота з діаграмою.

Завдання: побудувати діаграму «Країни-лідери у створенні штучних островів».

Зразок діаграми:

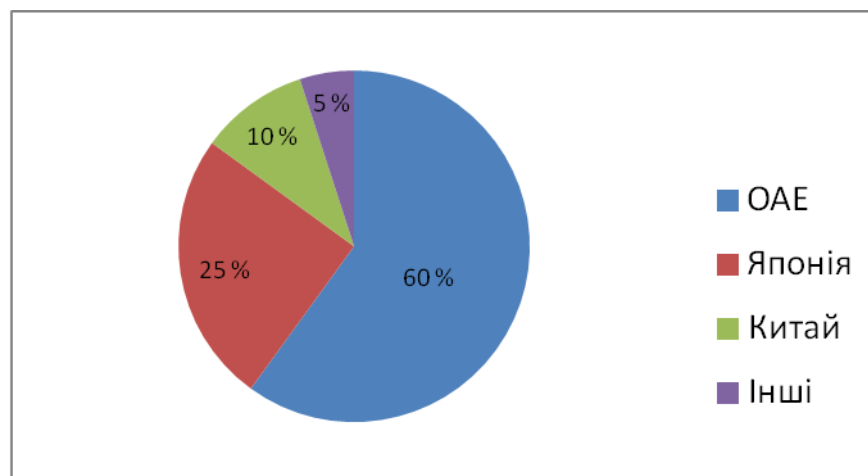

Рис. К.2. Країни-лідери у створенні штучних островів [складений автором].

Розповідь вчителя.

1. Найбільш популярним серед туристів є Азіатський регіон, тому що тут: сприятливі природно-кліматичні умови, достатній економічний розвиток країн, транспортна доступність і розвинута інфраструктура.

2. Європейський регіон, поки що, займає другу позицію, але в перспективі, за рахунок країн Середземномор'я, може конкурувати з Азією. Середземноморські країни мають в своєму розпорядженні сприятливі природно-кліматичні умови, розвинуту інфраструктуру, культурно-історичні рекреаційні ресурси, економічну і політичну стабільність.

3. Американський регіон тільки починає розвивати рекреаційну діяльність на штучних островах.

Розповідь вчителя.

Вчитель:

Першим штучним островом в Україні став Первомайський, який розташувався між Очаковом і фортецею Кінбурн, споруджений наприкінці XVIII століття для контролю за входом судів у Дніпровський лиман.

Ще один штучний острів закоханих розташований посеред Тернопільського ставку – однієї з головних визначних пам'яток міста і його ровесника (обидва були закладені 15 березня 1548 р. Яном Тарновським, власником Тернопільського замку). За часи Другої Світової війни від водойми практично нічого не залишилося. І в 1950-х роках разом з реставрацією міста почалося відновлення ставку. Уздовж берега був створений парк ім. Шевченко і штучний острівець (80 м на 50 м), що став місцем для романтичних побачень. З парком його з'єднує різьблений міст, в самому центрі є дерев'яна альтанка-ротонда, а навколо розсипані лавки. Прогулявшись по місту і подивившись Кафедральний собор, Тернопільський замок, пам'ятника сантехніку або людині-невидимці, начебто, сюди добре прийти і відпочити біля води від міського шуму.

Незважаючи на нестабільну економічну ситуацію, Україна розвивається в цьому прибутковому секторі економіки. Вже зараз в країні споруджено штучний острів з рекреаційною метою біля Коблево Миколаївської області. Його площа становить 1000 м², знаходиться він у відкритому морі в 300 м від берега. Острів розрахований на одночасну присутність на ньому приблизно 150 осіб, показник, звичайно, відносно невеликий, але не варто забувати, що це всього лише перша подібна споруда в Україні. На острові розташовані два басейни з очищеною морською водою, пристані для яхт і катерів, стоянки для скутерів, пляж зі штучною травою. На зиму острів буде демонтуватися. Вартість цього проекту становить більше 2 млн грн, які інвестують вітчизняні власники однієї з місцевих баз відпочинку. Цей проект для курортної зони Коблево має велике значення. Крім екзотики, він дав можливість відпочиваючим відвідувати інші місця Миколаївщини за допомогою водного

транспорту, завантажив роботою річковиків, а також допоміг сполученню з населеними пунктами Кінбурнської коси.

Робота з таблицею.

Завдання: на основі розповіді вчителя заповнити таблицю «Штучні острови України».

Зразок таблиці К.1

«Штучні острови України»*

Назва штучного острова	Місце розташування	Загальна характеристика
Первомайський	Миколаєвська область, між Очаковом і фортецею Кінбурн	Перший штучний острів в Україні, споруджений наприкінці XVIII століття для контролю за входом судів у Дніпровський лиман.
Штучний острів закоханих	Тернопіль	Розташований посеред Тернопільського ставка. Уздовж ставка берега був створений парк ім. Шевченко і штучний острівець (80 м на 50 м), що став місцем для романтичних побачень. З парком його з'єднує різьблений міст, в самому центрі є дерев'яна альтанка-ротонда, а навколо розсіпані лавки.
Штучний острів біля Коблево	Миколаївська область, біля Коблево	Його площа становить 1000 м ² , знаходиться він у відкритому морі в 300 м від берега. Острів розрахований на одночасну присутність на ньому приблизно 150 осіб. На острові розташовані два басейни з очищеною морською водою, пристані для яхт і катерів, стоянки для скутерів, пляж зі штучною травою. Вартість цього проекту становить більше 2 млн. грн.

*[складена автором].

V. ЗАКРІПЛЕННЯ ВИВЧЕНОГО МАТЕРІАЛУ.

Приєм «Географічна дискусія».

Чи можна вважати штучні острови в Азії як шлях до економічного розвитку регіону?

VI. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ.

VII. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ.

1) Вивчити конспект.

2) Виконати **Практичну роботу 2**. Географія поширення штучних островів в світі.

Практична робота 2

Завдання 1: Нанести на контурну карту країни, де поширені штучні острови.

Зразок картограми:

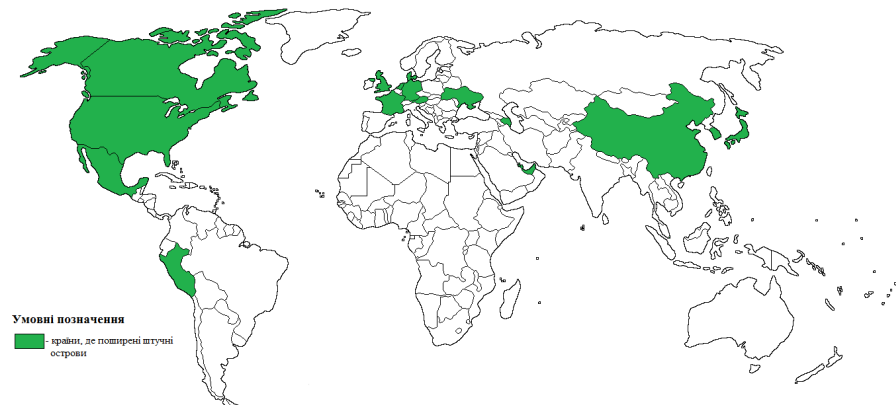

Рис. К.3. Географія поширення штучних островів у світі [складений автором].

Завдання 2: Нанести на контурну карту країн-лідерів у поширенні штучних островів.

Зразок картограми:

Рис. К.4. Країни-лідери у створенні штучних островів [складений автором].

Завдання 3: Зробити загальні висновки про регіональні особливості поширення штучних островів у світі.

Висновок: На сьогодні три регіони світу досягли успіху у будівництві даних споруд. Це Азія, Європа та Америка. Були виявлені наступні регіональні особливості. Найбільш популярним серед туристів є Азіатський регіон, тому що тут: сприятливі природно-кліматичні умови, достатній економічний розвиток країн, транспортна доступність і розвинута інфраструктура. Європейський регіон, поки що, займає другу позицію, але в перспективі, за рахунок країн Середземномор'я, може конкурувати з Азією. Середземноморські країни мають в своєму розпорядженні сприятливий клімат, розвинуту інфраструктуру, культурно-історичні рекреаційні ресурси, економічну і політичну стабільність. Американський регіон тільки починає розвивати рекреаційну діяльність на штучних островах.

Заняття №12

Тема: Практична робота 3. Порівняння цінової політики відпочинку на найбільших штучних островах світу.

Мета: закріпити і узагальнити знання про «штучні острови»; порівняти цінову політику відпочинку туристів на найбільших штучних островах в різних регіонах світу; узагальнити уявлення про регіональні особливості поширення штучних островів у світі; розвивати критичне і логічне мислення, вміння робити порівняння; удосконалювати і розвивати практичні навички роботи з картами; виховувати інтерес до географічних знань та любов до природи.

Обладнання: політична карта світу, атласи, контурні карти, мультимедійна презентація, роздатковий матеріал.

Тип: практичного застосування знань, умінь і навичок.

Методи: словесні (розповідь), наочні (мультимедійна презентація), практичні (робота з таблицею та діаграмою, роздатковим матеріалом).

Основні поняття: штучні острови, острівний туризм, міжнародний туризм.

Очікувані результати: учні зможуть вказувати регіональні особливості поширення штучних островів у світі; порівнювати цінову політику відпочинку туристів на найбільших штучних островах в різних регіонах світу.

План

1. Організаційний момент (2 хвилини).
2. Актуалізація опорних знань учнів і перевірка домашнього завдання (5 хвилин).
3. Постановка навчально-виховних завдань практичної роботи (3 хвилини).
4. Інструктаж учнів щодо виконання практичної роботи (5 хвилин).
5. Власне проведення практичної роботи (25 хвилин).
6. Підведення підсумків (3 хвилини).
7. Домашнє завдання (2 хвилини).

ХІД ЗАНЯТТЯ

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ.

II. АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАНЬ УЧНІВ.

Приєм «Експрес-картка».

Варіант 1: Назвати особливості поширення штучних островів в Азії та найвідоміші штучні острови регіону.

Варіант 2: Назвати особливості поширення штучних островів в Європі та найвідоміші штучні острови регіону.

Варіант 3: Назвати особливості поширення штучних островів в Америці та найвідоміші штучні острови регіону.

III. ПОСТАНОВКА НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНИХ ЗАВДАНЬ.

IV.

http://yandex.fr/clck/jsredir?bu=8aig&from=yandex.fr%3Bsearch%2F%3Bweb%3B%3B&text=&etext=1992.WZS_bubjZtSuYGJqO_F-xwHbvY8H6jzkcDE45udQA-YraDfpoXCG0fiWpYrRnx1G.1d6ffa4cd768f5615cfc53bfa8b726c65b46d37a&uuid=&state=PEtFfuTeVD5kpHnK9lio9T6U0-imFY5Ibl_FxS8ahbetb9q-Ws8tqQaT6YcO5ES21Z8MjTOpq-vDjL0sP3R-fYE1cU8wunVLGVYfgxiM5NVEMgSuu98ZJWyPydfxQ9tKOWYRgDqVkhD_KN7Hgrx8A95WaQtGBQFwUMxnKRaAE5-NDBYdlaSd6lz2itMwCzvt8HSFY2K0-II,&&cst=AiuY0DBWFJ5Hyx_fyvalFA4Qk4Nw73wYxstXTCIkXP3OuCwC-sWVnjT_BbWm7pJJoOa-5e5HgMXJB5vbN8wi-aXlW9o9

ІНСТРУКТАЖ.

V. ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНОЇ РОБОТИ.

Завдання 1: проаналізуйте дані таблиці 12 «Найбільш відомі штучні острови, які обираються людьми для відпочинку на основі аналізу туристичних потоків» і визначте:

- найдорожчі штучні острови для відпочинку,
- найдешевші штучні острови для відпочинку,
- причини розподілу такої цінової політики,
- контингент туристів, на який розрахований відпочинок на штучних островах.

Зразки аналізу таблиці:

Отже, найдорожчими штучними островами для відпочинку є острови в ОАЕ, зокрема Пальма Джумейра, архіпелаг «Світ» та в Японії острів Кобе. Проте необхідно звернути увагу на те, що найкраща сфера послуг представлена в країнах Перської затоки, де зосереджена велика кількість штучних островів, побудованих спеціально для відпочинку та розваг туристів. Японія поки що поступається арабським країнам за рівнем надання туристичних послуг і на досить високу ціну звісно ж впливає відстань та відсутність сухопутного сполучення. Тому в даному випадку більшу частку вартості туру становить переліт літаком на велику відстань.

Необхідно звернути увагу, що відпочинок на даних островах є не дешевим задоволенням і тому він розрахований на досить забезпечених туристів, які в середньому мають дохід 10000 доларів на рік.

Роздатковий матеріал

Таблиця К.2

«Порівняння цінової політики відпочинку на найбільших штучних островах світу»*

№	Назва острова	Місце розташування	Назва отеля	Категорія отеля	Кількість людей	Тривалість туру	Вартість туру
1.	Пальма Джумейра	ОАЕ, в 15 хвилинах їзди від центру міста Дубай	Anantara Hotels	5*	1	7 днів	90000

2.	Архіпелаг «Світ»	ОАЕ, Дубай	Nikki Beach Resort and Spa Dubai	5*	1	7 днів	90000
3.	Кобе	Японія	Kobe Portopia Hotel	4*	1	7 днів	75000

Продовж. табл. К.2

4.	Пальма Джебель Алі	ОАЕ, Дубай	JA Jebel Ali Beach Hotel	5*	1	7 днів	60000
5.	Штучний острів в Сеулі	Південна Корея	Sejong Hotel	5*	1	7 днів	60000
6.	Кансай	Японія	Hotel Nikko Kansai Airport Izumisa no	4*	1	7 днів	60000
7.	Фенікс	Китай, в 35 хвилинах їзди від аеропорту Санья	Phoenix Island Resort Sanya	5*	1	7 днів	55000
8.	Хозарські острови	Азербайджан, Баку	Excelsior Hotel Baku	5*	1	7 днів	55000
9.	Емвай, Дуррат ель Бахрейн	Бахрейн, Манама	Moevenpick Hotel Bahrain	5*	1	7 днів	50000
10.	Перлина Катару	Катар в 35 хвилинах їзди від аеропорту Доха	Grand Hyatt Doha Hotel & Villas	5*	1	7 днів	45000

**[складена автором].*

Завдання 2: на основі даних таблиці 1, побудувати порівняльну стовпчикову діаграму вартості тижневого відпочинку на 1 людину в найбільших штучних островах світу.

Зразок діаграми:

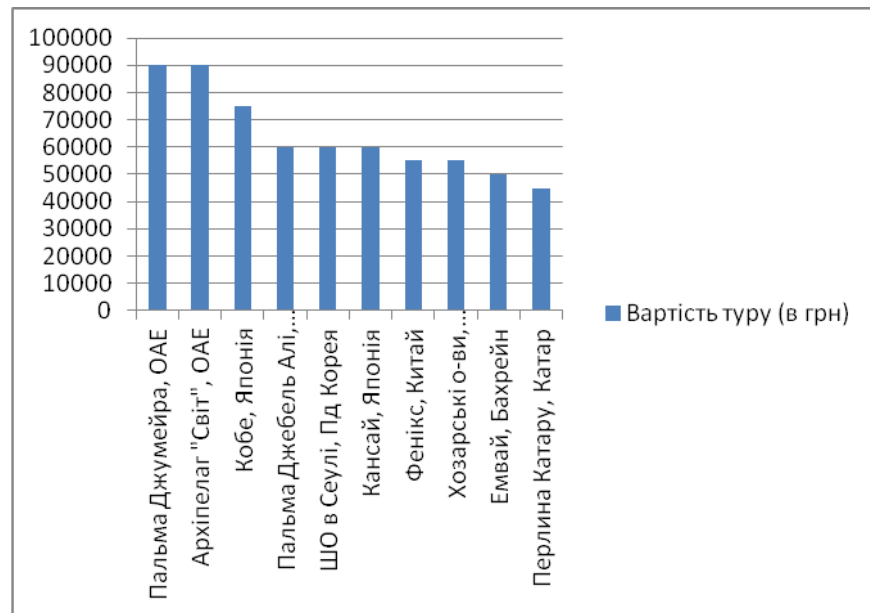

Рис. К.5. Порівняльна діаграма вартості тижневого відпочинку на 1 людину в найбільших штучних островах світу [складений автором].

VI.

http://yandex.fr/clck/jsredir?bu=8aig&from=yandex.fr%3Bsearch%2F%3Bweb%3B%3B&text=&etext=1992.WZS_bubjZtSuYGJqO_F-xwHbvY8H6jzkcDE45udQA-YraDfpoXCG0fIWpYrRnx1G.1d6ffa4cd768f5615cfc53bfa8b726c65b46d37a&uuid=&state=PEtFfuTeVD5kpHnK9lio9T6U0-imFY5Ibl_FxS8ahbetb9q-Ws8tqQaT6YcO5ES21Z8MjTOpq-vDjL0sP3R-fYE1cU8wunVLGVYfgxiM5NVEMgSuu98ZJWyPydfxQ9tKOWYRgDqVkhD_KN7Hgrx8A95WaQtGBQFwUMxnKRaeE5-NDBYdlaSd6lz2itMwCzvt8HSFY2K0-II,&&cst=AiuY0DBWFJ5Hyx_fyvalFA4Qk4Nw73wYxstXTCIkXP3OuCwC-sWVnjT_BbWm7pJJoOa-5e5HgMXJB5vbN8wi-aXlW9o9**ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ.**

VII. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ.

- 1) Вивчити конспект.
- 2) Знайти інформацію про майбутні проекти створення штучних островів у світі та в Україні.

Заняття №13

Тема: Майбутні проекти створення штучних островів. **Практична робота 4.** Нанесення на контурну карту країн, які планують створення штучних островів в майбутньому.

Мета: закріпити і узагальнити знання про «штучні острови»; ознайомити учнів з майбутніми перспективним проектами створення штучних островів у

світі та в Україні; розвивати логічне мислення, просторову уяву, увагу, пам'ять, розумову активність, інтуїцію, пізнавальну самостійність, пізнавальний інтерес, потребу в самоосвіті, ініціативу, творчість, обґрунтованість суджень; удосконалювати і розвивати практичні навички роботи з картами; виховувати інтерес до географічних знань та любов до природи.

Обладнання: політична карта світу, фізична карта України, атласи, контурні карти, мультимедійна презентація, роздатковий матеріал.

Тип: практичного застосування знань, умінь і навичок.

Методи: словесні (розповідь), наочні (мультимедійна презентація), практичні (робота контурною картою).

Основні поняття: штучні острови, острівний туризм, міжнародний туризм.

Очікувані результати: учні зможуть називати майбутні проекти створення штучних островів у світі та в Україні.

План

1. Організаційний момент (2 хвилини).
2. Актуалізація опорних знань учнів і перевірка домашнього завдання (5 хвилин).
3. Постановка навчально-виховних завдань практичної роботи (3 хвилини).
4. Інструктаж учнів щодо виконання практичної роботи (5 хвилин).
5. Власне проведення практичної роботи (20 хвилин).
6. Підведення підсумків (8 хвилин).
7. Домашнє завдання (2 хвилини).

ХІД ЗАНЯТТЯ

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ.

II. АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАНЬ УЧНІВ І ПЕРЕВІРКА ДОМАШНЬОГО ЗАВДАННЯ.

Випереджальне завдання (1-2 учнів виступають із доповіддю «Новий український острів»).

Мальовничі ряди українських островів може поповнити штучний острів в Одеській області. Поява острова, доповненого курортно-оздоровчим комплексом, передбачається на Дністровському лимані біля села Калаглія Овідіопольського району. Одеська геологорозвідувальна служба проводить дослідження дна лиману для винесення вердикту про можливість наміву острова. Різні проекти зі створення на Одещині штучних територій давно витають у повітрі. Так, наприклад, ідея штучного острова на палях під назвою «Візантія» біля одеського узбережжя навіть увійшла свого часу до концепції розвитку Одеси. Її автором виступив начальник міського управління з питань охорони об'єктів культурної спадщини Володимир Мещеряков. За планом, на острові мали бути побудовані ресторани, кафе, бари, магазини, готельні апартаменти і невеликі казино. «Візантія» мала розташовуватися навпроти відомого в Одесі пляжу Лузанівка. Площа острова становитимала 44 гектари. З сушею його повинен був з'єднувати вантовий міст від селища Котовського до центральної частини міста. Довжина моста - близько 15 км. Також від Лузанівки до острова мали б звести ще один пішохідний міст довжиною в 4 км, під яким у спеціальному тунелі були б прокладені інженерні комунікації: водопостачання та каналізація, електро- та газопостачання та інші мережі. Планування острова ідентичне центральному району Одеси, в якому розташовані найбільші знамениті вулиці міста - Рішельєвська, Катерининська, Ланжеронівська, і, звичайно ж, Дерибасівська. А замість звичних доріг на острові мали б бути канали - як у Венеції. Тут курсували б яхти, катери, морські трамвайчики. Штучний острів мав би стати Меккою для туристів. Такого в Україні ще не було. Утім, на реалізацію грандіозного плану було потрібно від 1,5 до 2 млн \$. Але через відсутність коштів проект так і не почав реалізовуватися.

ІІІ. ПОСТАНОВКА НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНИХ ЗАВДАНЬ.

ІV. ІНСТРУКТАЖ.

V. ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНОЇ РОБОТИ.

Завдання 1: Створіть базу даних, в якій зазначте назву майбутнього штучного острова та країну.

Наприклад, «Menorah Islands», Ізраїль; «THERE», Італія; «Recycled Island», Нідерланди.

Завдання 2: нанести на контурну карту країни, які планують в майбутньому створити штучні острови.

Зразок картограми:

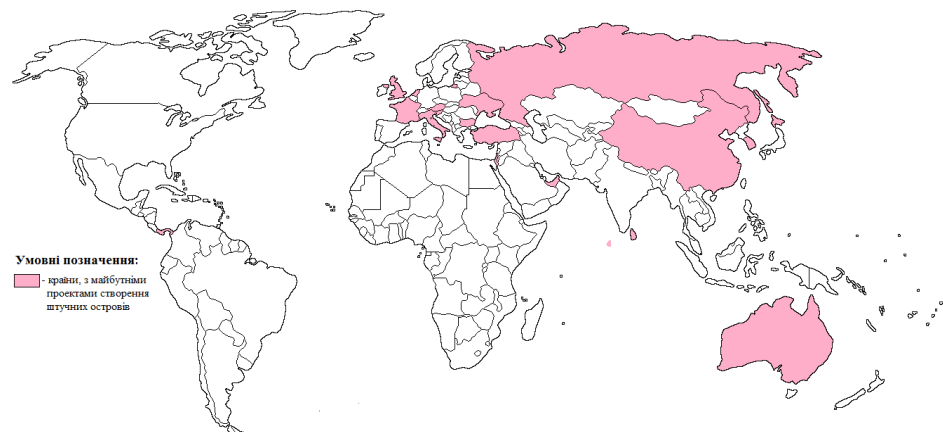

Рис. К.6. Країни, які планують створення штучних островів в майбутньому [складений автором].

Завдання 3: На основні аналізу бази даних «Майбутні штучні острови», виокремити та нанесіть на контурну які регіони світу, які в майбутньому планують створення штучних островів.

Зразок картограми:

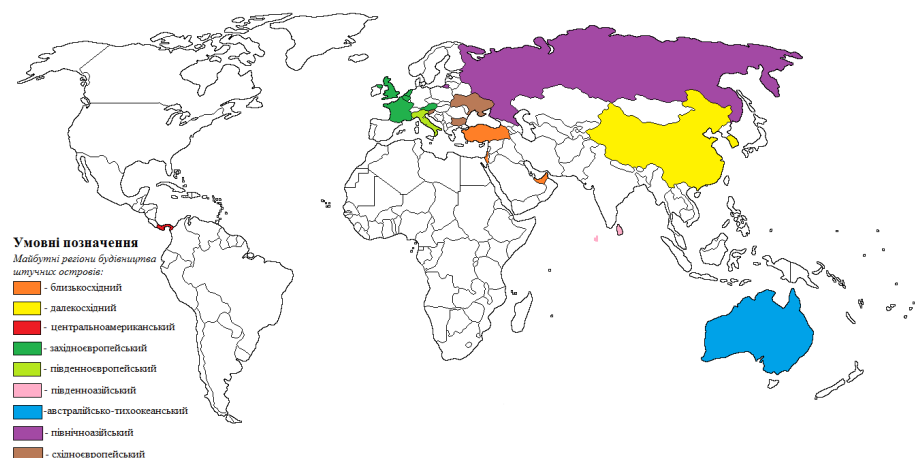

Рис. К.7. Майбутні регіони будівництва штучних островів [складений автором].

Завдання 3: нанести на контурну карту штучні острови та області України із високим, середнім та низьким рівнем сприятливості для проектування штучних островів.

Зразок картограми:

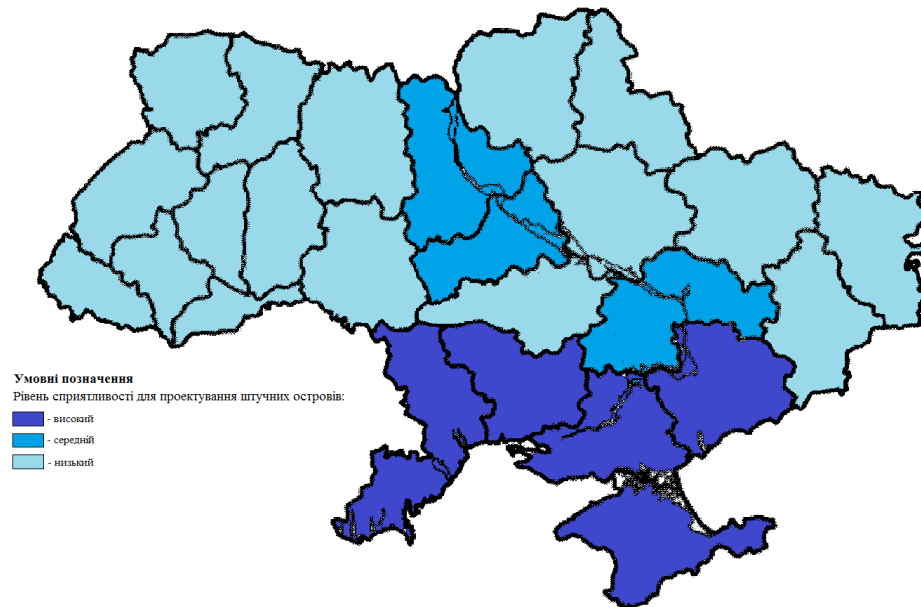

Рис. К.8. Перспективні райони України для створення штучних островів [складений автором].

VI. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ.

Вчитель:

Сьогодні у світі існує 22 майбутніх проектів будівництва штучних островів, які будуть розвиватися в чотирьох регіонах світу: Азії, Європі, Америці, Австралії та Океанії. До цього переліку входять переважно постіндустріальні розвинуті країни Західної Європи. Більшість островів планують побудувати з рекреаційною метою.

Враховуючи географію поширення майбутніх проектів штучних островів можна виокремити наступні регіони світу: західноєвропейський (Австрія, Бельгія, Велика Британія, Нідерланди, Франція), південноєвропейський (Італія), східноєвропейський (Болгарія, Словенія, Україна), близькосхідний (ОАЕ, Ізраїль, Туреччина), далекосхідний (Китай), північноазійський (Росія),

південноазійський (Мальдіви, Шрі-Ланка), центральноамериканський (Панама), австралійсько-тихоокеанський (Австралія, Французька Полінезія).

З кожним роком все більше компаній розробляють майбутні проекти створення штучних островів, які б залучили до країни додаткові інвестиції та туристичні потоки. Як ми бачимо, що до створення майбутніх проектів штучних островів залучилася і Україна. Будемо мати сподівання на те, що в майбутньому наша держава обов'язково побудує не один такий острів, адже вона має досить непоганий ресурсний потенціал та цікаві ідеї.

Перспективними районами для проектування штучних островів в Україні є наступні: Одеська, Миколаївська, Херсонська, Запорізька, АР Крим, Київська, Дніпропетровська та Черкаська області.

Дискусія з учнями на тему «Штучний острів в Україні: міф чи реальність?».

VII. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ.

Приєм «Проектна діяльність».

Завдання: розбитися на групи по 5 чоловік і розробити власний проект створення штучного острова в Україні за планом:

- мета створення,
- тип штучного острова,
- доречність розташування,
- фактори, що вплинули на його будівництво,
- транспортне сполучення,
- інфраструктура,
- схема штучного острова,
- інше.

Заняття №14-15

Тема: Дослідження 2. Розробка власного проекту створення штучного острова в Україні.

Мета: формування умінь застосовувати одержані знання для розвитку навчальних, навчально-виробничих задач самостійно; стимулювати активну пізнавальну діяльність; формувати творчу особистість.

Тип уроку: застосування отриманих знань на практиці.

Форма: захист проєктів.

Методи: словесні (розповідь, бесіда, пояснення), наочні (мультимедійна презентація, демонстрація плакатів, брошур, листівок), практичні (проектна діяльність).

План

1. Організаційний момент (5 хвилин).
2. Актуалізація опорних знань учнів (5 хвилин).
3. Мотивація навчально-пізнавальної діяльності учнів (3 хвилини).
4. Звіт учнів про роботу (25 хвилин).
5. Підведення підсумків (5 хвилин).
6. Домашнє завдання (2 хвилини).

ХІД ЗАНЯТТЯ

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ.

Завдання: розбитися на групи по 5 чоловік і розробити власний проєкт створення штучного острова в Україні за планом:

- мета створення,
- тип штучного острова,
- доречність розташування,
- фактори, що вплинули на його будівництво,
- транспортне сполучення,
- інфраструктура,
- схема штучного острова,
- інше.

II. АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАНЬ УЧНІВ.

Приєм «5 речень».

Робота в групах по чотири учні, кожен з учнів каже речення, що є продовженням попереднього, або за допомогою п'яти речень характеризують штучні острови як об'єкт міжнародного туризму.

ІІІ. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ.

Приєм «Практичність теорії».

Вчитель:

В містах України, зокрема в Кривому Розі, існує програма «Громадський бюджет» (бюджет участі) – це частина бюджету міста, обсяг якого визначається виходячи з бюджетних можливостей міста, та спрямовуються на фінансування заходів, визначених безпосередньо членами територіальної громади та оформлених у проектні пропозиції, що стали переможцями конкурсу. Наша школа активно приймала участь в такому проекті і виграла майданчик для стрітболу. Враховуючи, що наше місто розвивається в напрямку промислового туризму, буде доречним розширити номенклатуру туристичних індустрії міста. Один із ваших проектів створення штучного острова, в найближчому майбутньому, може стати переможцем у програмі «Громадський бюджет» і наша країна або місто буде пишатися новим туристичним об'єктом, який посприє залученню іноземних туристів, інвестицій і розвитку економіки України.

ІV. ЗВІТ УЧНІВ ПРО РОБОТУ.

Презентація проектів учнів.

VI. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ.

Оцінювання робіт учнів.

V. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ.

1) Підготуватися до контрольної роботи з теми 2-4.

Урок №16

Тема: Підсумковий урок з тем «Штучні острови як об'єкт міжнародного туризму», «Регіональні особливості поширення штучних островів у світі», «Майбутні проекти створення штучних островів».

Мета: перевірка якості та міцності засвоєного матеріалу, сформованості умінь і навичок, внесення коректив; виявити прогалини в знаннях, навичках та вміннях; виявити якість засвоєння знань, навичок та вмінь.

Обладнання: зошити для контрольних робіт та роздатковий матеріал.

Тип: контролю та корекції знань, умінь і навичок.

Форма: контрольна робота.

Контрольна робота

з теми

«Штучні острови як об'єкт міжнародного туризму. Регіональні особливості поширення штучних островів у світі»

Початковий рівень (1-3 бали): 1 завдання – 0,5 балів.

1. В якому кліматичному поясі розташовані більшість штучних островів світу?

а) тропічний; б) субтропічний; в) помірний; г) екваторіальний.

2. Назвіть країн-лідерів у створенні штучних островів.

а) країни середземномор'я; б) Китай, США, ОАЕ; в) ОАЕ, Японія, Китай; г) ОАЕ, Катар, Бахрейн.

3. Назвіть найвідоміші штучні острови в ОАЕ.

а) Пальма Джумейра; б) Пальмові острови, архіпелаг «Світ»; в) Кансай, Яс; г) Перлина, Пальма Дейра.

4. Назвіть країни, які в майбутньому планують створення штучних островів.

а) країни Перської затоки і Прибалтики;

б) Іспанія, Італія, Туреччина;

в) країни Середземномор'я, Україна;

г) ОАЕ, Мальдіви, Китай, Росія.

5. До якого регіону світу, який в майбутньому планує створення штучних островів відноситься Україна?

а) європейський; б) східноєвропейський; в) центральноєвропейський;

г) близькосхідний.

6. В яких містах України є штучні острови?

А) Коблево, Тернопіль; б) Одеса, Коблево; в) Одеса, Білгород-Дністровський; г) Коблево, Київ.

Середній рівень (4-6 балів): 1 завдання – 1 бал.

1. Із переліку обрати області України, які є перспективним для створення штучних островів:

АР Крим, Одеська,
Закарпатська, Херсонська,
Львівська, Харківська
Миколаївська,

2. Встановити відповідність між назвами штучних островів та країнами, в яких вони розташовані:

1) ОАЕ	А) Перлина
2) Японія	Б) Пальмові острови
3) Катар	В) Кансай
4) Канада	Г) Нотр-Дам

3. Розташувати країни у порядку зменшення витрат на відпочинок на штучних островах.

Японія, Бахрейн, ОАЕ, Катар.

Достатній рівень (7-9 балів): 1 завдання – 1,5 балів.

1. Нанести на контурну карту країни, де поширені штучні острови.
2. Назвати регіональні особливості поширення штучних островів в Азії.

Високий рівень (10-12 балів): 1 завдання – 3 бали.

1. Проаналізувати перспективи створення штучного острова на прикладі свого населеного пункту.